INDIAN LANGUAGE SERIES

READWELL'S

LEARN TELUGU IN A MONTH

CONCISE

PRECISE

SIMPLIFIED

SHOUT
SHARE
IT

READWELL'S

LEARN TELUGU
IN A MONTH

Easy Method of Learning Telugu
Through English Without a Teacher

Govindarajulu
B.A., D.B.M.

Readwell Publications
NEW DELHI-110008

Published by :
READWELL PUBLICATIONS
B-8, Rattan Jyoti, 18, Rajendra Place
New Delhi-110 008 (INDIA)
Phone : 5737448, 5712649, 5721761
Fax : 91-11-5812385
E-mail : readwell@sify.com
newlight@vsnl.net

© All Rights including subject-matter, style are reserved with the Publisher.

ISBN 81-87782-08-0

Printed at : Arya Offset Press, New Delhi.

Preface

Language is only medium of intimate and effective communication. Two persons knowing no common language are just like two statues facing each other, looking at each other but not developing any intimacy. So every one must know a few languages so that their understanding of the people may help them to demolish regional and language barriers.

This book is the beginner's password for entering the citadel of language. It will help to learn an unknown language right from the alphabet through a known language. Learning a language through translation is like wooing a lady through an attorney, says Tagore. We have adopted a practical method.

—Author

CONTENTS

1. Alphabets—Vowels ... 13
Alphabets—Consonants
More light on Pronunciation

2. Prepositions ... 32

3. Tenses ... 45

4. Interrogatory Sentences ... 72

5. Number ... 77

6. Imperatives ... 81

7. Negatives ... 88

8. Grammar ... 95
Pronouns, Kinds of Pronoun

9. Adjectives ... 101

10. Verbs ... 106

11. Vocabulary— The Universe, ... 138
The Planetary System, The Earth, Directions,
Time, Days of the Week, Minerals, Numerals,
Society, The Human Body, Mind and Soul,
Food and Drink, House and Household Articles,
Dress and Related Materials, Beasts,
Birds and Reptiles, Conveyances, Vegetables,

Government, Vocations and Profession,
Some Useful Adjectives, Some Useful Adverbs,
Some Useful (Verbal) Hints

12. Letter-writing ... 203

13. Short Stories ... 207

There are authors who choose to teach a language through the medium of translation. Their method is to compile a few hundred sentences, generally spoken on various occasions, categorise them and present them to the learner in the fond belief that he needs to learn only this much. The grammatical aspect of the language is ignored. In our view this method is inadequate. The learner cannot form sentences of his own because of the lack of knowledge of the rudiments of grammar. We have, therefore, chosen to teach grammar also so that the learner catches the language at the grassroots level and acquires self-confidence.

Although great care has been taken to prepare this book, yet there may be shortcomings in it. We are open to valuable suggestions and constructive criticism in our firm belief that we provide the maximum benefit to the learner.

D-7

How to Write

VOWELS

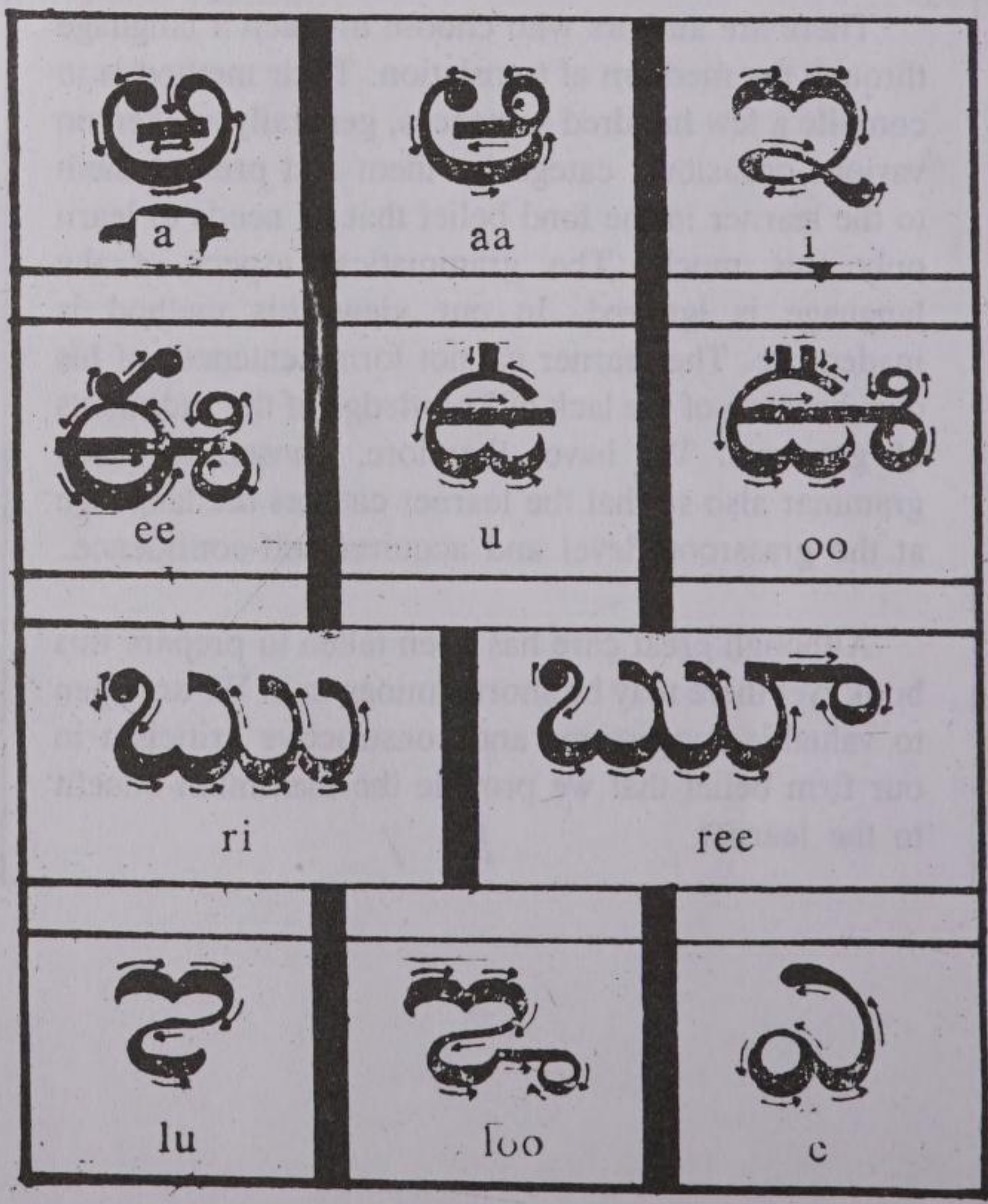

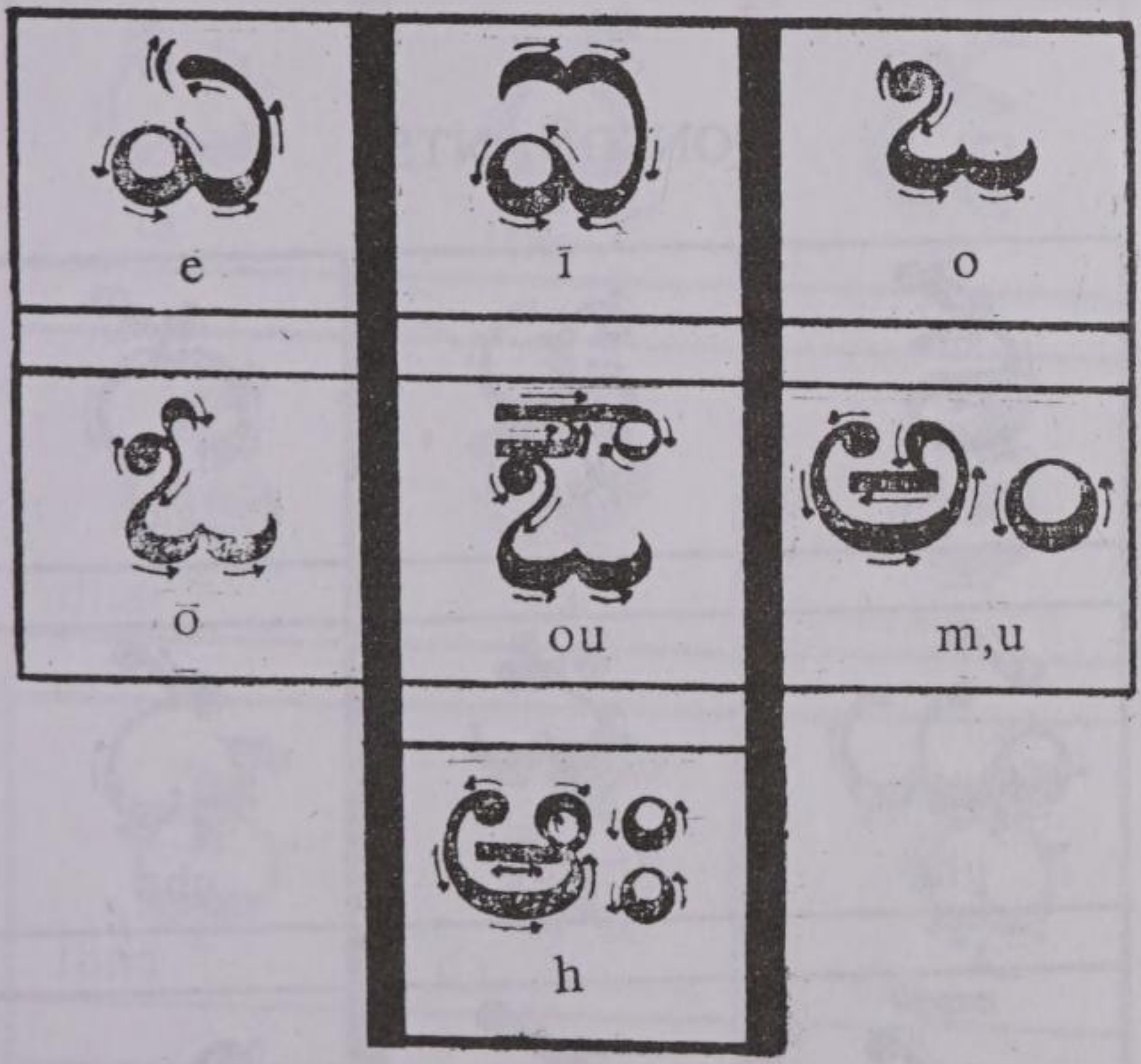
e
ī
o
ō
ou
m,u
h

CONSONANTS

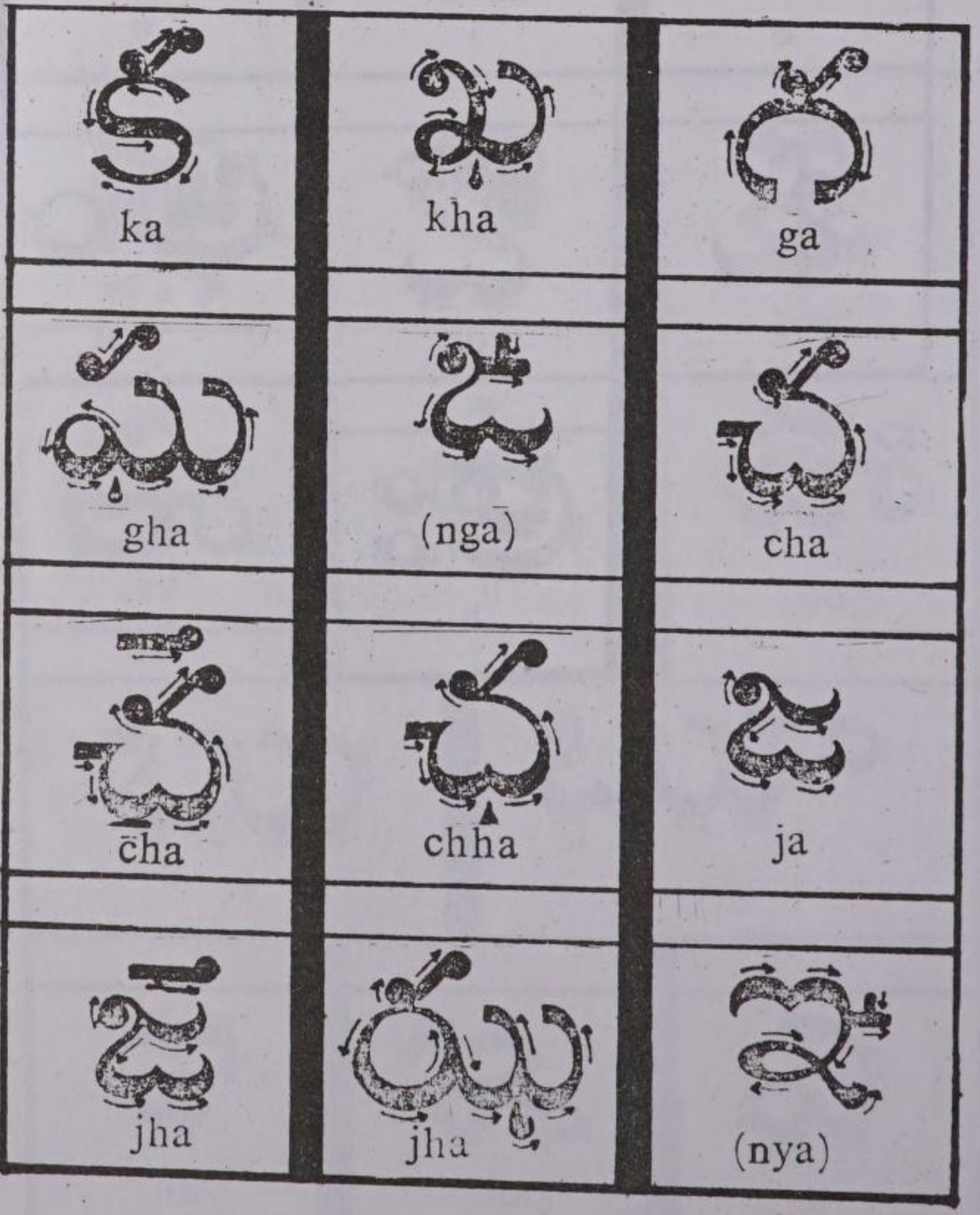

ta	ttha	da
dha	ña	tha
thna	da	dha
na	pa	pha
ba	bha	ma

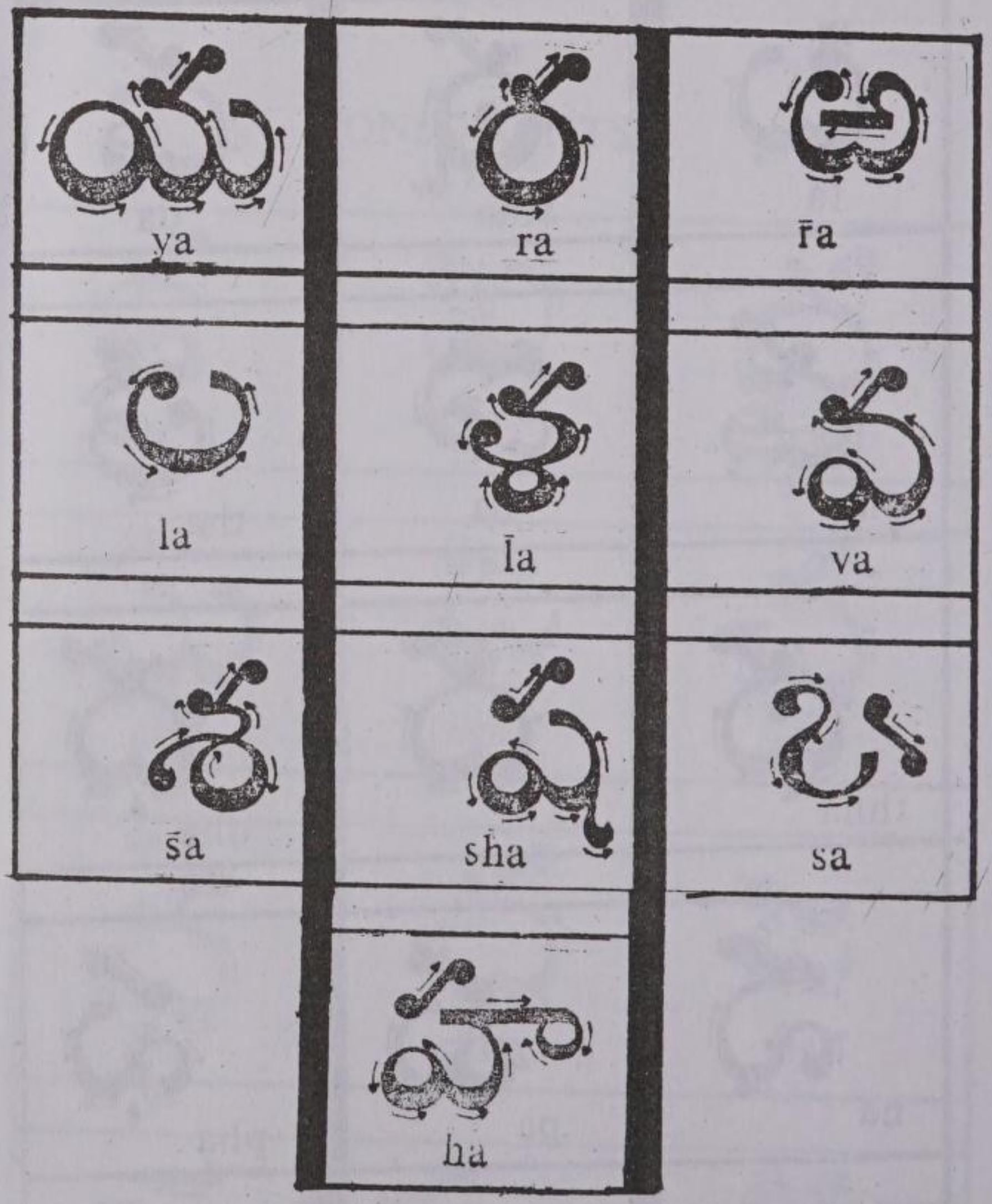
ya
ra
ṟa
la
ḷa
va
śa
ṣa
sa
ha

LESSON 1

Alphabets

అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ
a	aa	i	ee	u	oo
ఋ	ౠ	ఌ	ౡ	ఎ	ఏ
ri	ree	lu	loo	e	ē
ఐ	ఒ	ఓ	ఔ	◌	ం
ī	o	ō	ou	–	m,u

◌	◌	◌	◌	◌	◌	◌	◌
ka	kha	ga	gha	(nga)	cha	ch̄a	
◌	◌	◌	◌	◌	◌	◌	◌
chha	ja	jha	jha	(nya)	ta	tta	
◌	◌	◌	◌	◌	◌	◌	◌
da	dha	ña	tha	thha	d̄a	d̄ha	
◌	◌	◌	◌	◌	◌	◌	◌
na	pa	pha	ba	bha	ma	ya	ra
◌	◌	◌	◌	◌	◌	◌	◌
r̄a	la	l̄a	va	śa	sha	sa	ha

a-la	*అల = wave	o-ka	ఒక = one
a-ra	అర = shelf	ō-da	ఓడ = ship
aa-ta	ఆట = play	ō-ra	ఓర = squint
aa-sa	ఆశ = hope	ou-ra	ఔర = Bah !
i-la	ఇల = earth	an-tha	అంత = so much
i-ka	ఇక = now	an-ga	అంగ = stride
ee-la	ఈల = whistle	an-cha	అంచ = swan
ee-ka	ఈక = feather	ka-la	కల = dream
ee-ga	ఈగ = fly	ga-da	గడ = pole (bamboo)
u-la-va	ఉలవ = horse gram	ja-da	జడ = woven hair
u-da-tha	ఉడత = squirrel	ja-tha	జత = pair
oo-ta	ఊట = fountain	tha-la	తల = head
oo-ka	ఊక = husk	la-tha	లత = creeper
oo-tha	ఊత = support	dha-ra	ధర = price
oo-ha	ఊహ = idea	na-ga	నగ = ornament
e-ra	ఎర = prey	pa-ga	పగ = grudge
e-na	ఎన = equal	ba-sa	బస = camp
e-cha-ta	ఎచట = where	ma-na	మన = our
ē-la	ఏల = why	ma-ra	మర = machine
ē-da	ఏడ = where	da-ya	దయ = kindness
ī-dava	ఐదవ = fifth	ka-ra	కఱ = black-mark
o-ra	ఒర = sheath	va-la	వల = net

*These words are given only for practice, but not as vocabulary

For correct pronunciation of the Telugu letters see columns 3 & 4 below. The sound of each Telugu letter is represented throughout this book by the letter (s) given in Col. 5. The use of the short forms shown in col. 2 will be taught later on (We have used particular English

letters to denote particular Telugu sounds throughout this book and such English letters are given in column 5 against the respective Telugu Alphabet).

Vowels CHART 2

Full form	Short form	Pronunciation	As in the word	In this book given as	Nature of the sound of the letters
1	2	3	4	5	6
అ	◌	u	*u*p		short
ఆ	◌ా	o	*o*n	(aa) a	long
ఇ	◌ి	i	*i*t	i	short
ఈ	◌ీ	ee	k*ee*p	ee	long.
ఉ	◌ు	u	p*u*t	u	short
ఊ	◌ూ	oo	p*oo*r	oo	long
ఋ	◌ృ	ri	K*ri*shna	ri	short
ౠ	◌ౄ	roo	*	*	long
ఌ	◌ఌ	li	*	*	short
ౡ	◌ౡ	loo	*	*	long
ఎ	◌ె	e	p*e*n	e	short
ఏ	◌ే	a	f*a*ce	ē	long
ఐ	◌ై	i	f*i*re	ī	long
ఒ	◌ొ	o	d*o*nation	o	short
ఓ	◌ో	o	m*o*re	O	long
ఔ	◌ౌ	ou	*ou*t	ou	long
ఀ	◌ఀ	*	*	*	*
ం	◌ం	m, n	su*m*, i*n*k	m, n	short
ః	◌ః	h	Re*h*man	h	short

This is a *silent* sign called arasunna. It may be learnt in the later stages.

Consonants CHART 3

Full form	Short form	Pronunciation	As in the word	In this book given as	Nature of the sound of the letters
1	2	3	4	5	6
ক	ক	k	ta*k*e	k	
খ	খ	kh	(*k*han)	kh	
গ	গ	g	big	g	
ঘ	ঘ	gh	*gh*ost	gh	
ঙ	ঙ	n	ta*nk*	*	not used in elementary stages
চ	চ	ch	mat*ch*	*c*h	
চ	চ	ch	,,	ch	slight dental sound
চ্ছ	চ্ছ	chh	*cha*lk	chh	
জ	জ	j	*j*et	j	
জ	জ	j	,,	j	slight dental sound
ঝ	ঝ	jh	(*jh*elum)	jh	
ঞ	ঞ	n	bench	*	not used in elementary stages
ট	ট	t	hut	t	
ঠ	ঠ	tth	(mu*tth*)	tth	pronounce forcibly
ড	ড	d	go*d*	d	
ঢ	ঢ	dh	*	dh	pronounce forcibly
ড়	ড়	n	*	ñ	a sound similar to but harsher than 'n'
ত	ত	th	wi*th*	*th*	
থ	থ	th	*th*under	thh	
দ	দ	th	*th*at	*d*	
ধ	ধ	dh	(Ra*dh*a)	*dh*	
ন	ন	n	gu*n*	n	[as ন্ is also written

Consonants CHART 3—*(conud.)*

Full form	Short form	Pro-nunci-ation	As in the word	In this book given as	Nature of the Sound of the letters
1	2	3	4	5	6
ಪ	ಎ	p	cu*p*	p	
ಫ	ಏ	p·	sitha*ph*al	ph	a letter different from the sound of 'f'
ಬ	ಐ	b	ni*b*	b	
ಭ	ಒ	bh	a*bh*or	bh	
ಮ	ಓ	m	*m*an	m	
ಯ	ಔ	y	*y*et	y	
ರ	ಕ	r	*r*un	r	These two letters are almost similar in-sound.
ಱ	ಖ	r	,,	r̄	
ಲ	ಗ	l	ca*ll*	l	
ಳ	ಘ	l	*	ī	a sound similar to but harsher than 'l'
ವ	ಙ	v	love	v	
ಷ	ಚ	s	question	s̄	
ಶ	ಛ	sh	*sh*ot	sh	
ಸ	ಜ	s	*y*es	s	
ಹ	ಝ	h	*h*ow	h	

Now, pronounce the following Telugu words correctly with the help of the fore-going chart :—

*అలమర	alamara	= almirah	అచట	achata	= there
దయగల	d̄ayagala	= kind	ఇచట	ichata	= here
పడమర	padaṃara	= west	పడవ	padava	= boat
మన గడ	managada	= our pole	పలక	palaka	= slate
గణ గణ	gaña gaña	= sonud of a bell	జనత	janatha	= people
గబ గబ	gaba gaba	= quickly	మరక	maraka	= spot
ఆలమంద	aalamand̄a	= cowherd	వరద	varad̄a	= floot
తలగడ	thalagada	= pillow	మడత	madatha	= fold
హర హర	Hara Hara	= O God siva	గడప	gadapa	= doorstill
			బయట	bayata	= out

*These words are given only as a practice for recognising letters, but not as vocabulary. Therefore, the words or their meanings need *not* be got by heart.

Observe the following examples :—

kaaya	కాయ	= fruit	baana	బాన	= big pot
kaada	కాడ	= stalk	baasa	బాస	= vow
gaadha	గాధ	= deep	baad̄ha	బాధ	= pain
jaava	జావ	= gruel	baala	బాల	= girl
jaaya	జాయ	= wife	baata	బాట	= way
jaaña	జాణ	= a clever woman	maata	మాట	= word
paata	పాట	= song	matha	మాత	= mother
paaka	పాక	= hut	mama	మామ	= father-in-law
paatha	పాత	= old	maaya	మాయ	= magic
baava	బావ	= brother-in-law	raaja	రాజ	= royal

raama	రాము = a female	vari	వరి = paddy crop
vaana	వాన = rain	kari	కరి = elephant
vaatha	వాత = brand	nadi	నది = river
Saala	శాల = hall	thadi	తడి = wet
saana	సాన = grinding stone	adi	అది = it
giri	గిరి = hill	neeli	నీలి = blue
siri	సిరి = wealth	geetha	గీత = line
piriki	పిరికి = timid	cheema	చీము = ant
badi	బడి = school		

Letters to which the ా mark is attached are giving the long sound *aa* ఆ, as,

కా kaa, గా gaa, జా jaa, పా paa, బా baa, etc. Letters with the ి mark are giving the short sound *i* ఇ; as, గి gi, రి ri, సి si, పి pi, కి ki, డి di, ది di, etc.

Letters with the ీ mark are sounding the long *ee* ఈ, as, నీ nee, గీ gee, వీ vee, చీ chee, etc.

These marks ా, ి ీ, etc., are the short forms of the first 19 letters of the Alphabet. These are given in column 2 of chart 2. By adding these short forms to letters beginning with *ka* క in the Alphabet, different sounds are produced.

For example, take ka క.

క + ా = కా kaa	క + ృ = కృ kru	క + ో = కో kō
క + ి = కి ki	క + ె = కె ke	క + ౌ = కౌ kou
క + ీ = కీ kee	క + ే = కే kē	క + ఁ = కఁ ka
క + ు = కు ku	క + ూ = కూ kī	క + ం = కం kam
క + ూ = కూ koo	క + ొ = కొ ko	క + ః = కః kah

These different sounds may be applied to any letter in the Alphabet beginning with ka క, as given in the following chart 3. Please go through it carefully.

Consonants. **Simple formations.**

	+అ	+ఆ	+ఇ	+ఈ	+ఉ	+ఊ	+ఋ	+ఎ	+ఏ	+ఐ	+ఒ	+ఓ	+ఔ	+ం
క్	క	కా	కి	కీ	కు	కూ	కృ	కె	కే	కై	కొ	కో	కౌ	కం
k	ka	kā	ki	kee	ku	koo	kri	ke	kē	kī	ko	kō	kou	kam
ఖ్	ఖ	ఖా	ఖి	ఖీ	ఖు	ఖూ	—	ఖె	ఖే	ఖై	ఖొ	ఖో	ఖౌ	ఖం
kh	kha	khā	khi	khee	khu	khoo	—	khe	khē	khī	kho	khō	khou	kham
గ్	గ	గా	గి	గీ	గు	గూ	గృ	గె	గే	గై	గొ	గో	గౌ	గం
g	ga	gā	gi	gee	gu	goo	gri	ge	gē	gī	go	gō	gou	gam
ఘ్	ఘ	ఘా	ఘి	ఘీ	ఘు	ఘూ	ఘృ	ఘె	ఘే	ఘై	ఘొ	ఘో	ఘౌ	ఘం
gh	gha	ghā	ghi	ghee	ghu	ghoo	ghri	ghe	ghē	ghī	gho	ghō	ghou	gham
చ్	చ	చా	చి	చీ	చు	చూ	చృ	చె	చే	చై	చొ	చో	చౌ	చం
ch	cha	chā	chi	chee	chu	choo	—	che	chē	chī	cho	chō	chou	cham
జ్	జ	జా	జి	జీ	జు	జూ	—	జె	జే	జై	జొ	జో	జౌ	జం
j	ja	jā	ji	jee	ju	joo	—	je	jē	jī	jo	jō	jou	jam
ట్	ట	టా	టి	టీ	టు	టూ	—	టె	టే	టై	టొ	టో	టౌ	టం
t	ta	tā	ti	tee	tu	too	—	te	tē	tī	to	tō	tou	tam
డ్	డ	డా	డి	డీ	డు	డూ	—	డె	డే	డై	డొ	డో	డౌ	డం
d	da	dā	di	dee	du	doo	—	de	dē	dī	do	dō	dou	dam
ణ్	ణ	ణా	ణి	ణీ	ణు	ణూ	—	ణె	ణే	ణై	ణొ	ణో	ణౌ	ణం
ñ	ña	ñā	ñi	ñee	ñu	ñoo	—	ñe	ñē	ñī	ño	ñō	ñou	ñam

	+అ	+ఆ	+ఇ	+ఈ	+ఉ	+ఊ	+ఋ	+ఎ	+ఏ	+ఐ	+ఒ	+ఓ	+ఔ	+ం
త్	త	తా	తి	తీ	తు	తూ	తృ	తె	తే	తై	తొ	తో	తౌ	తం
th	tha	thā	thi	thee	thu	thoo	thri	the	thē	thī	tho	thō	thou	tham
ద్	ద	దా	ది	దీ	దు	దూ	దృ	దె	దే	దై	దొ	దో	దౌ	దం
d	da	dā	di	dee	du	doo	dri	de	dē	dī	do	dō	dou	dam
న్	న	నా	ని	నీ	ను	నూ	నృ	నె	నే	నై	నొ	నో	నౌ	నం
n	na	nā	ni	nee	nu	noo	nri	ne	nē	nī	no	nō	nou	nam
ప్	ప	పా	పి	పీ	పు	పూ	పృ	పె	పే	పై	పొ	పో	పౌ	పం
p	pa	pā	pi	pee	pu	poo	pri	pe	pē	pī	po	pō	pou	pam
బ్	బ	బా	బి	బీ	బు	బూ	బృ	బె	బే	బై	బొ	బో	బౌ	బం
b	ba	bā	bi	bee	bu	boo	bri	be	bē	bī	bo	bō	bou	bam
మ్	మ	మా	మి	మీ	ము	మూ	మృ	మె	మే	మై	మొ	మో	మౌ	మం
m	ma	mā	mi	mee	mu	moo	mri	me	mē	mī	mo	mō	mou	mam
య్	య	యా	యి	యీ	యు	యూ	—	యె	యే	యై	యొ	యో	యౌ	యం
y	ya	yā	yi	yee	yu	yoo	—	ye	yē	yī	yo	yō	you	yam
ర్	ర	రా	ి	ీ	ు	ూ	—	ె	ే	ై	ొ	ో	ౌ	ం
r	ra	rā	ri	ree	ru	roo	—	re	rē	rī	ro	rō	rou	ram
ఱ్	ఱ	ఱా	ఱి	ఱీ	ఱు	ఱూ	—	ఱె	ఱే	ఱై	ఱొ	ఱో	ఱౌ	ఱం
r̄	r̄a	r̄ā	r̄i	r̄ee	r̄u	r̄oo	—	r̄e	r̄ē	r̄ī	r̄o	r̄ō	r̄ou	r̄am

Consonants—(Contd.)

	+అ	+ఆ	+ఇ	+ఈ	+ఉ	+ఊ	+ఋ	+ఎ	+ఏ	+ఐ	+ఒ	+ఓ	+ఔ	+ం
ల్	ల	లా	లి	లీ	లు	లూ	—	లె	లే	లై	లొ	లో	లౌ	లం
l	la	lā	li	lee	lu	loo	—	le	lē	lī	lo	lō	lou	lam
ళ్	ళ	ళా	ళి	ళీ	ళు	ళూ	—	ళె	ళే	ళై	ళొ	ళో	ళౌ	ళం
Ī	Īa	Īā	Īi	Īee	Īu	Īoo	—	Īe	Īē	Īī	Īo	Īō	Īou	Īam
వ్	వ	వా	వి	వీ	వు	వూ	—	వె	వే	వై	వొ	వో	వౌ	వం
v	va	vā	vi	vee	vu	voo	vri	ve	vē	vī	vo	vō	vou	vam
శ్	శ	శా	శి	శీ	శు	శూ	శృ	శె	శే	శై	శొ	శో	శౌ	శం
Ś	Śa	Śā	Śi	Śee	Śu	Śoo	Śri	Śe	Śē	Śī	Śo	Śō	Śou	Śam
ష్	ష	షా	షి	షీ	షు	షూ	షృ	షె	షే	షై	షొ	షో	షౌ	షం
sh	sha	shā	shi	shee	shu	shoo	—	she	shē	shī	sho	shō	shou	sham
స్	స	సా	సి	సీ	సు	సూ	సృ	సె	సే	సై	సొ	సో	సౌ	సం
s	sa	sā	si	see	su	soo	—	se	sē	sī	so	sō	sou	sam
హ్	హ	హా	హి	హీ	హు	హూ	—	హె	హే	హై	హొ	హో	హౌ	హం
h	ha	hā	hi	hee	hu	hoo	hri	he	hē	hī	ho	hō	hou	ham

Now, read the following words with the help of Chart No. 3 :—

కుడి	kudi	= right	సూది	soo-d̄i	= needle
గుడి	gu-di	= temple	గెల	gela	= bunch
తుది	thu-d̄i	= last	చెడు	che-du	= bad
ధుని	d̄huni	= flow	తెలివి	the-li-vi	= cleverness
నుసి	nusi	= wood power	నెపము	ne-pa-mu	= excuse
పులి	puli	= tiger	పెనము	pe-na-mu	= pan
ముడి	mudi	= raw	మెడ	me-da	= neck
శుచి	s̄uchi	= clean-liness	రెండు	ren-du	= two
సుధ	sud̄ha	= nectar	వెంట	ven-ta	= along with
ఊరు	oo-ru	= village	సెగ	se-ga	= heat
కూర	koo-ra	= curry	గేదె	gē-de	= buffalo
గూని	goo-ni	= hunch-back	చేటు	chētu	= harm
ఘూకము	ghoo-ka-mu	= owl	డేగ	dē-ga	= hawk
చూర	choo-ra	= powder	తేనె	thēne	= honey
జూలు	joo-lu	= mane	తేలు	thē-lu	= scorpion
తూము	thoo-mu	= sluice	దేవుడు	de-vu-du	= God
తూరుపు	thoo.ru-pu	= east	నేత	ne-tha	= weaving
తూనిక	thoo-ni-ka	= weight	పేరు	pē-ru	= name
నూలు	noo-lu	= yarn	మేడ	mē-da	= up-stairs
నూయి	noo-yi	= well	మేక	mē-ka	= goat
పూవు	poo-vu	= flower	రేఖ	rēkha	= line
బూజు	boo-ju	= cob wed	లేడి	lē-di	= stag
			వేడి	vē-di	= hot
మూత	moo-tha	= cover	వేరు	vē-ru	= root
రూక	roo-ka	= rupee	కీత	kī-tha	= poetry
శూరుడు	s̄oo-ru.du	= brave man	ఖైదు	khīdu	= jail
			పైరు	pī-ru	= crop

మైనము	mi-na-mu	= wax	సోది	sō-di	= long talk
కొడుకు	ko-du-ku	= son			
గొడుగు	go-du-gu	= umbrella	గౌను	gou-nu	= gown
దొర	ḍo-ra	= gentleman	చౌక	chouka	= cheap
పొడి	po-di	= powder	తౌడు	thou-du	= bran
కోడలు	kō-da-lu	= daughter-in-law	దౌడ	ḍouda	= jaw
			నౌక	nou-ka	= ship
కోడి	kōdi	= cock	పౌను	pou-nu	= pound (lb)
గోడ	gō-da	= wall			
చోటు	chō-tu	= place	మౌనము	mou-na-mu	= silence
డోలు	dōlu	= drum	రౌతు	rou-thu	= a horse -man
తోక	thōka	= tail			
తోట	thōta	= garden	కంఠము	kan-ttha-mu	= neck
దోర	ḍō-ra	= half-ripe	గంట	ganta	= bell
నోరు	nōru	= mouth	జంట	jan-ta	= pair
పోరు	pō-ru	= struggle	పందెము	pan-de-mu	= race
మోత	mōtha	= carrying	కాంతి	kaanthi	= light
రోజు	rōju	= day	పిండి	pin-di	= flour
లోటు	lō-tu	= defect	దొంగ	ḍonga	= thief
శోకము	śō-ka-mu	= sorrow	రంగు	rangu	= colour
శోష	śō-sha	= weakness	కొంత	kontha	= some

మంచి manchi = good

Read the following words with the help of the English spelling given against each of them :—

a-kka	అక్క	= elder sister	na-kka	నక్క	= fox
cha-kka	చెక్క	= plank	cha-kka-ni	చక్కని	= beautiful
le-kka	లెక్క	= account	bu-gga	బుగ్గ	= cheek
o-kka	ఒక్క	= one	tha-gga	తగ్గ	= fit
va-kka	వక్క	= betel-nut	ma-gga-mu	మగ్గము	= loom

Note that the double sound of *kka* is got by adding the sign ్ below the letter క, as క్క-, and the double sound of *gga* is got by adding the sign ∩ below the letter

ా as ్ా. You will observe that these signs ి & ు are the short forms of the letters క ka and గ ga as shown in column 2 of Chart 3.

Now try to read the following words with double sounds with the help of the English spelling given against each word :—

anna	అన్న	= brother	go-ppa	గొప్ప	= great
annamu	ఆన్నము	= food	Čho-ppa	చొప్ప	= hay
kannamu	కన్నము	= hole	a-bba	అబ్బ	= oh !
dunna	దున్న	= he-buffalo	bo-bha	బొబ్బ	= blister
			a-yya	అయ్య	= father
amma	అమ్మ	= mother	ko-yya	కొయ్య	= wood
kummari	కుమ్మరి	= potter	Śa-yya	శయ్య	= bed
komma	కొమ్మ	= branch	e-ṟṟa-ni	ఎఱ్ఱని	= red
echchata	ఎచ్చట	= where	ka-ṟṟa	కఱ్ఱ	= stick
bichchamu	బిచ్చము	= alms	pa-ṟṟa	పఱ్ఱ	= waste land
vechchana	వెచ్చన	= heat			
bo-jja	బొజ్జ	= stomach	e-lla	ఎల్ల	= boundary
o-jja	ఒజ్జ	= teacher	ka-lla	కల్ల	= false
ka-tta	కట్ట	= bundle	cha-lla	చల్ల	= butter-milk
batta	బట్ట	= cloth			
tha-tta	తట్ట	= basket	ba-lla	బల్ల	= table or bench
bidda	బిడ్డ	= child			
gadda	గడ్డ	= boil	bi-ḷḷa	బిళ్ళ	= disc
a-ththa	అత్త	= mother-in-law	a-vva	అవ్వ	= (old) lady
			bu-vva	బువ్వ	= food
na-ththa	నత్త	= snail	ga-vva	గవ్వ	= shell
me-ththa	మెత్త	= pillow	mukku	ముక్కు	= nose
peddda	పెద్ద	= big	bo-ggu	బొగ్గు	= charcoal
mu-ddda	ముద్ద	= a mouth-full	ga-chchu	గచ్చు	= cement
			ga-jji	గజ్జి	= itch
ka-ppa	కప్ప	= frog	ka-ttu	కట్టు	= bandage

va-ddi వడ్డి—interest
ka-ththi కత్తి—sword
pa-ḏḏu పద్దు—item
ka-nnu కన్ను—eye
a-ppu అప్పు—debt
sa-bbu సబ్బు—soap
so-mmu సొమ్ము—jewellery
ba-r̄r̄e బర్రె—she-baffalo
tha-lli తల్లి—mother

Now, see from chart No. 2, which short forms are similar in shape to their original letters and which are completely different from them. You will observe that the following short forms are quite different from their original letters :—

The short forms of the first 8 letters (consonants).

క ka ి
త tha ి
న na ె
మ ma ి
య ya ి
ర ra ి
ల la ి
వ va ి

The short forms of all other letters are very much like the original letters. Therefore, it is very easy to remember them.

e. g. గ—ి జ—ి ప—ి
చ—ి ద—ి బ—ి

Remove the top stroke ✓ and you will get the short forms.

Now read the following words with the help of the English spelling given against them :—

aaryudu ఆర్యుడు = an Aryan
ul-ka ఉల్క = meteor
naal-gu నాల్గు = four
Ōr-pu ఓర్పు = patience
bhaar-ya భార్య = wife
soor-yu-du సూర్యుడు = sun

chan-dru-du	చంద్రుడు = moon
na-ksha-thra-mu	నక్షత్రము = star
cha-kra-mu	చక్రము = wheel

Difficult letters as those shown above are given in the following chart No. 4, which may be referred to whenever the student is in doubt about the pronunciation of a difficult letter.

Important double and compound letter formations (called conjunct consonants) are given below. These are shown here with the first vowel అ *(a)* added on to them and they can be altered to add any other vowel as already shown in the previous pages.

క్క	k-ka	ఖ్య	k-h-ya	జ్ర	j-ra	త్థ	th-ka
క్చ	k-cha	గ్గ	g-ga	జ్వ	j-va	త్న	th-na
క్ట	k-ta	గ్ద	g-da	ట్ట	t-ṭa	త్ప	th-pa
క్ఠ	k-tha	గ్ధ	g-d̄ha	ట్క	t-ka	త్ఫ	th-pha
క్త్ర	k-th-ra	గ్న	g-na	ట్న	t-na	త్మ	th-ma
క్ష్వ	k-th-va	గ్మ	g-ma	ట్ప	t-pa	త్య	th-ya
క్న	k-na	గ్య	g-ya	ట్మ	t-ma	త్ర	th-ra
క్ప	k-pa	గ్ర	g-ra	ట్య	t-ya	త్ర్య	th-r-ya
క్ర్ప	k-p-ra	గ్ర్య	g-r-ya	ట్ర	t-ra	త్ల	th-la
క్బ	k-ba	గ్ల	g-la	ట్ల	t-la	త్వ	th-va
క్మ	k-ma	గ్వ	g-va	ట్వ	t-va	త్థ్వ	th th-va
క్య	k-ya	ఘ్న	gh-na	ట్స	t-sa	త్స	th-sa
క్ర	k-ra	ఘ్ర	gh-ra	ట్ట్య	tth-ya	త్స్య	th-s-ya
క్ర్య	k-r-ya	చ్చ	ch-cha	డ్గ	d-ga	థ్య	thh-ya
క్ల	k-la	చ్ఛ	ch-chha	డ్డ	d-da	డ̄-ga	
క్వ	k-va	చ్ఛ్ర	ch-chh-ra	డ్య	d-ya	డ̄-ḍha	
క్ష	k-sha	చ్ఛ్వ	ch-chh-va	డ్ర	d̄-ra	డ̄-gha	
		చ్య	ch-ya	డ్ల	d-la	డ్భ	d̄-bha

క్ష్ణ k-sh-ñna
క్ష్మ k-sh-ma
క్ష్య k-sh-ya
క్స k-sa
క్ర్య k̄-r-ya
ద్వ k̄-va
ద్వ్య k̄-v-ya
ధ్న k̄h-na
ధ్మ k̄h-ma
ధ్య k̄h-ya
ధ్ర k̄h-ra
ధ్వ k̄h-va
న్క n-ka
న్గ n-ga
న్థ n-tha
న్న n-na
న్మ n-ma
న్య n-ya
న్ర n-ra
న్వ n-va
న్ష n-sha
న్స n-sa
ప్ద p-da
ప్థ p-tha
ప్న p-na
ప్ప p-pa
ప్మ p-ma
ప్య p-ya
ప్ర p-ra

జ్ఞ j-na
జ్జ j-ja
జ్మ j-ma
జ్య j-ya
బ్ధ b-d̄ha
బ్బ b-ba
బ్య b-ya
బ్ర b-ra
బ్ల b-la
బ్వ b-va
భ్య bh-ya
భ్ర bh-ra
భ్వ bh-va
మ్న m-na
మ్మ m-m-
మ్య m-ya
మ్ర m-ra
మ్ల m-la
య్ద y-da
య్వ y-va
ర్క r-ka
ర్గ rga
ర్ఘ r-gha
ర్చ r-cha
ర్జ r-ja
ర్ద r-da
ర్ణ r-na
ర్ణ్య r-ñ-ya
ర్థ r-tha

ద్వ d-va
ధ్ర dh-ra
ధ్య dh-ya
ణ్ణ ñ-nk
ర్న r-na
ర్ప r-pa
ర్బ r-ba
ర్భ r-bha
ర్మ r-ma
ర్మ్య r-m-ya
ర్య r-ya
ర్ల r-la
ర్వ r va
ర్ష r-s̄a
ర్ష్య r-s̄-ya
ర్ష r-sha
ర్హ r-ha
ఋ r̄-r̄a
ల్క l-ka
ల్గ l-ga
ల్ట l-ta
ల్డ l-da
ల్థ l-th-a
ల్ఢ l-d̄a
ల్న l-na
ల్ప l-pa
ల్మ l-ma
ల్య l-ya
ల్ల l-la

ద్భ్య d̄-bh-ya
ద్మ d̄-ma
ద్న d̄-na
ద్ర d̄-ra
వ్ర v-ra
వ్వ v-va
శ్చ s-cha
శ్న s̄-na
శ్మ s̄-ma
శ్య s-ya
శ్ర s̄-ra
శ్ల s̄-la
శ్వ s̄-va
శ్శ s̄-s̄a
ష్క sh-ka
ష్క్ర sh-k-ra
ష్ట sh-ta
ష్ట్య sh-tya
ష్ట్ర sh-t-ra
ష్ణ sh-ña
ష్ప sh-pa
ష్ప్ర sh-p-ra
ష్మ sh-ma
ష్య sh-ya
ష్వ sh-va
స్క s-ka
స్థ s-tha
స్ప s-pa
స్మ s-ma

ప్ల	p-la	ర్థ	r-tha	ల్వ	l-va	స్య	s-ya
ప్స	p-sa	ర్ధ	r-dha	ళ్హ	l-ha	స్ర	s-ra
బ్జ	b-ja	ర్ధ్వ	r-dh-v-a	ళ్ళ	l-la	స్ల	s-la
బ్ద	b-da	వ్య	v-ya	ళ్ళ	l-la	స్వ	s-va
స్స	s-sa	హ్న	h-na	హ్య	h-ya	హ్జ	h-ja
ఞ్ఞ	h-ña	హ్మ	h-ma	హ్ర	h-ra	హ్వ	h-va

A few examples of forming conjunct consonants (double or compound letters) with the other vowels are given below :—

క్కి	k-ki	త్ర్యం	th-r-yam
క్మి	k-mi	ప్డు	p-du
క్రూ	k-roo	ప్లె	p-le
గ్రె	g-rc	ర్చీ	r-chee
గ్రీ	g-grī	బ్రౌ	b-rou
జ్వా	j-vā	చ్ఛి	ch-chī
డ్దా	d-dā		

From the above examples, it will be seen that, in Telugu, the first letter of a conjunct consonant is written in its full form and the remaining letters are added on to it in their short forms.

The short forms of letters have their own vernacular names which are given below for the information of the student.

full form	short form	Vernacular name	pronunciation
అ	ఁ	తలకట్టు	thalakattu
ఆ	ా	దీర్ఘము	deerghamu
ఇ	ి	గుడి	gudi
ఈ	ీ	గుడిదీర్ఘము	gudi deer
ఉ	ు	కొమ్ము	kommu

full form	short form	Vernacular name	pronunciation
ఊ	ూ	కొమ్మ్ దీర్ఘము	kommu deergha-
ఋ	ృ	వట్రుసుడి	vatrusudi [mu
ౠ	ౄ	వట్రుసుడిదీర్ఘము	vatrusudideergha-
ఎ	ె	ఎత్వము	ethvamu [mu
ఏ	ే	ఏత్వము	ēthvamu
ఐ	ై	ఐత్వము	Īthvamu
ఒ	ొ	ఒత్వము	othvamu
ఓ	ో	ఓత్వము	Ōthvamu
ఔ	ౌ	ఔత్వము	outhvamu
ం	ం	సున్న	sunna (zero)
ః	ః	విసర్గము	visargamu
క	్ర	కావత్తు	kā vaththu
ఖ	ఖ	ఖావత్తు	khā vaththu
...	...	...	...
మ	్మ	మావత్తు	mā vaththu
య	్య	క్యావడి	kyā vadi
ర	్ర	క్రావడి, రేఫ	krā vadi, or repha
ల	్ల	లావత్తు	lā vathu
...	...	...	...
హ	్హ	హావత్తు	ha vaththu.

(*N. B.* :— The names of the short forms of the letters omitted above may be known by adding the term వత్తు (vath-thu) to each such letter.

e. g. గ — ్గ గావత్తు gā-vaththu
వ — ్వ వావత్తు vā-vaththu,

The difference in pronunciation of the letters of the following sets cannot be explained here and it is, therefore better to try to know them personally.

చ, చే; ఙ ఞ; ఢ, ధ; న, ణ;

ఱు, ర, ఱు; ౌ, ల, ళ, ళ, స; ః, హ.

Visarga (ః) does not generally occur in Telugu Vocabulary of a routine nature, except in the word దుఃఖము (duhkhamu) meaning "sorrow." The letters ఙ and ఞ also do not occur frequently, with the exception of the word జ్ఞానము (Gnanamu), meaning "knowledge."

In Telugu, there is a sign called అరసున్న (arasunna) or semi-circle which once used to represent a nasal or seminasal sound. But of late, it does not appear to possess any special sound and is used only to differentiate similar words having different meanings.

LESSON 2

Prepositions

ki కి, ku కు—to

kī కై. koṟaku కొఱకు
kōsamu కోసము ku కు } -for

goorchi గూర్చి
guṟinchi గుఱించి } -about

lō లో, lōpala లోపల—in, among

chē చే, chētha చేత—by

thō తో. thōda తోడ—with

nundi నుండి—from

valana వలన, valla వల్ల—by

kante కంటె—than

yoḍḍa యొద్ద—at (with)

ḍvārā ద్వారా—through

pī పై. pīni పైని, meeḍa మీద—on, upon

pīki పైకి—up

vaṟaku వఱకు—upto

lōniki లోనికి—into

muṇḍu ముందు—before

venuka వెనుక—behind

venta వెంట—along with

vīpu వైపు—towards

yokka యొక్క—of

chuttu చుట్టు—around

krinḍa క్రింద—under, underneath

prakka ప్రక్క—beside (by the side of)

bayata బయట—out, outside

anthata అంతట—by oneself everywhere ?

dooramu దూరము—distance, far

paḍi పది—ten

pillavāḍu పిల్లవాడు—boy

dabbu డబ్బు—money

āta ఆట—play, show, game

thōlu తోలు—to drive

thrāgu త్రాగు—to drink

mā మా—our. mee —your

iḍigō ఇదిగో—this.

iviṉō ఇవిగో—these

A Objective case (*ni* ని & *nu* ను)

Read the following sentences :—

1. Rāmudu Krishnuni Piluchuchunnādu
   రాముడు కృష్ణుని పిలుచుచున్నాడు—Rāma is calling Krishna.
2. Rāmudu kukkanu kottuchunnādu
   రాముడు కుక్కను కొట్టుచున్నాడు—Rāma is beating (the) dog.
3. Rāmudu āvunu choochuchunnādu
   రాముడు ఆవును చూచుచున్నాడు—Rāma is seeing (a) cow.

In the above three sentences, the word Rāmudu రాముడు denotes the subject, the doer of the action, and each of the words Krishnuni కృష్ణుని Kukkanu కుక్కను, āvunu ఆవును denote the object, the sufferer (or the experiences) of the action. Words which are objects in a sentence are said to be in the *objective case.*

In English, words in the objective case are known from their meanings and from the relative position occupied by them in the sentence. But in Telugu, *ni* ని or *nu* ను is added to the word in the objective case. If such a word denotes a lifeless beings, this *ni* ని or *nu* ను is usually omitted.

e. g. Rāmudu Pandlu thinuchunnādu
రాముడు పండ్లు తినుచున్నాడు—Rāma is eating fruits.

Krishnudu annamu thinuchunnādu
కృష్ణుడు అన్నము తినుచున్నాడు—Krishna is eating food.

In the above two sentences the objects fruit and food lifeless things. Therefore, ని *ni* or ను *nu* is not added to the words పండ్లు Pandlu and అన్నము annamu.

Now let us know when ని *ni* is used and when ను *nu* is used. * Observe the following words :—

	Words	*Objective case*
(a)	Rāmu*du* రాముడు	—Rāmuni రాముని
	Krishnu*du* కృష్ణుడు	—Krishnuni కృష్ణుని
	bālu*du* బాలుడు	—bāluni బాలుని (boy)
	manushyu*du* మనుష్యుడు	— manushyuni మనుష్యుని (man)
	sēvaku*du* సేవకుడు	—sēvakuni సేవకుని

* * * *

(b)	hari హరి	— harini హరిని
	Lakshmi లక్ష్మి	—Lakshmini లక్ష్మిని
	yajamāni యజమాని	—yajamānini యజమానిని
	pilli పిల్లి	—pillini పిల్లిని
	kāki కాకి	—kākini కాకిని
	kurchee కుర్చీ	—kurcheeni కుర్చీని

* * * *

(c)	kukk*a* కుక్క	—kukkanu కుక్కను
	amm*a* అమ్మ	— ammanu అమ్మను (mother)
	pitt*a* పిట్ట	—pittanu పిట్టను (bird)

---

* Application of these prepositional (case) terminations to nouns in the plural number is dealt with later on in the lesson.

anna అన్న—annanu అన్నను (brother)
ayya అయ్య—ayyanu అయ్యను (father)

* * *

(d) gurrramu గుఱ్ఱము—gurrramunu గుఱ్ఱమును
āvu ఆవు—āvunu ఆవును
eddu ఎద్దు—eddunu ఎద్దును
gēde గేదె—gēdenu గేదెను

From the above examples, we find that *ni* ని is added (to form the objective case) to :

(a) personal nouns * ending in *du* ము, after removing that *du* డు: and to

(b) all nouns ending in ī ీ

We find also that *nu* ను is added (to form the objective case) to nouns other than those mentioned in (a) and (b) above. In other words, *nu* ను is added to nouns ending in.

(c) *a* ్, ā ా, *e* ె, and
(d) *u* ు but not *du* డు.

The above rules apply to nouns denoting living beings only. The student is reminded that no change is necessary on the objective case forms of nouns denoting lifeless things.

B. To (*ki* కి *ku* కు or *naku* నకు)

Read the following words :—

(a) annaku అన్నకు—to (the) brother
ammaku అమ్మకు—to (the) mother

---

* Application of prepositional (case) terminations to PRONOUNS is dealt with later on in another lesson.

ayy*aku* అయ్యకు—to (the) father
bā*taku* బాటకు—to (the) way
jendā*ku* జెండాకు—to (the) flag
gamp*aku* గంపకు—to (the) basket
kukk*aku* కుక్కకు—to (the) dog

(b) gēḏ*eku* గేదెకు—to (the) buffalo
baṟṟ*eku* బట్టెకు— ,, ,,
pett*eku* పెట్టెకు—to (the) box.

* * *

(c) āvun*aku* ఆవునకు—to (the) cow
chettu*naku* చెట్టునకు—to (the) tree
guṟṟam*unaku* గుట్టమునకు—to (the) horse
pusthakam*unaku* పుస్తకమునకు—to (the) book
kalam*unaku* కలమునకు—to (the) pen
guruvu*naku* గురువునకు—to (the) teacher

* * *

Also written as

(d) Rāmu*naku* రామునకు—to Rāma (Rāmuniki రామునికి)
Krishnu*naku* కృష్ణునకు—to Krishna (Krishnuniki కృష్ణునికి)
balu*naku* బాలునకు—to (the) boy (baluniki బాలునికి)
manushyu*naku* మనుష్యునకు—to (the) man (manushyuniki మనుష్యునికి)
sēvaku*naku* సేవకునకు—to (the) servant (sēvakuniki సేవకునికి)

(e) thall*iki* తల్లికి—to the mother
thandr*iki* తండ్రికి—to (the) father
pill*iki* పిల్లికి—to (the) cat
kāk*iki* కాకికి—to (the) crow
bad*iki* బడికి—to (the) school
yajamānik*i* యజమానికి— { to (the) master / to (the) officer
kurch*eeki* కుర్చీకి—to (the) chair
kachēr*eeki* కచేరీకి—to (the) office

From the above examples we find that in

(a) & (b) k*u* కు is added to nouns ending in *a* (ఁ) or ē (ొ);

(b) *naku* నకు is added to nouns ending in *u* (ు) and *ūdu* ఊడు; and that

(c) k*i* కి is added to nouns ending in (ి), or ee (ీ)

There are some exceptions to these rules. See the following examples :—

(a) kannu కన్ను : kantiki కంటికి—to (the) eye.
mannu మన్ను : mantiki మంటికి—to (the) earth
illu ఇల్లు : intiki ఇంటికి—to (the) house
pallu పల్లు : pantiki పంటికి—to (the) tooth

* * *

(b) thrādu త్రాడు : thrātiki త్రాటికి—to (the) rope.
nōru నోరు : nōtiki నోటికి—to (the) mouth.
nāgali నాగలి : nāgatiki నాగటికి—to (the) plough

(c) chēyi చేయి : chēthiki చేతికి—to (the) hand
gōyi గోయి : gōthiki గోతికి—to (the) pit
nooyi నూయి : noothiki నూతికి—to (the) well
rāyi రాయి : rāthiki రాతికి—to (the) stone

* * * *

(d) kālu కాలు : kāliki కాలికి—to (the) leg
ooru ఊరు : ooriki ఊరికి—to (the) village

In the above examples, the last letters of the nouns are replaced by *nti* ంటి *ti* టి and *thi* తి in groups (a), (b) and (c) respectively and joined by *i* ి in group (d). Such nouns are to be learnt by observation only.

All prepositions are added to the altered forms of these words.

C. Other Prepositions :—

All other prepositions (case terminations) given at the beginning of the lesson can be applied to nouns as shown below :—

(1) By adding them to the objective case form of personal nouns ending in **du** ; as

Rāmunichē	రామునిచే	—by Rāma	
,, thō	తో	—with	,,
,, ki	కి	—for	,,
,, pī	పై	—on	,,
,, gurinchi	గురించి	about	,,
,, lō	లో	—in	,,

Rāmuni kante	రాముని కంటె	—	**than Rāma**
,, nundi	,,	నుండి	—from ,,
,, valana	,,	వలన	—due to ,,
bāluni mundu	బాలుని ముందు	—	**before the boy**
,, vīpu	,,	వైపు	—towards ,,
,, pīki	,,	పైకి	—on to ,,
,, yokka	,,	యొక్క	—of ,,
,, prakka	,,	ప్రక్క	—bisides ,,
,, venuka	,,	వెనుక	—behind ,,
,, tharuvātha	,,	తరువాత	—after ,,
,, Chuttù	,,	చుట్టు	—around ,,
,, dvārā	,,	ద్వారా	—through ,,

Try similar formations with other nouns such as Krishnuni కృష్ణుని manushyuni మనుష్యుని, sēvakuni సేవకుని, etc., etc.

(2) By adding them (the prepositions) direct to all nouns other than personal nouns ending in **du** దు. *In nouns having altered forms, add the terminations to the altered forms.*

Kaḷāmu thō	కలము తో	—	with (the) pen
,, lō	,,	లో	—in ,,
,, pī	,,	పై	—on ,,
balla chuttu	బల్ల చుట్టు	—	around (the) table
,, mēda	,,	మీద	—on ,,
,, krinda	,,	క్రింద	—under ,,
,, vīpu	,,	వైపు	—towards ,,

gampa lō గంప లో—in (the) basket
,, meeda ,, మీద—on ,,
gurrāmu pī గుఱ్ఱము పై—on (the) horse
,, meeda ,, మీద— ,, ,, ,,
,, venuka ,, వెనక—behind ,,
,, prakka ,, ప్రక్క—beside ,,
kāki yokka కాకి యొక్క—of (the) crow
,, kante ,, కంటె—than ,,
,, venta ,, వెంట—along with crow
yajamāni korāku యజమాని కొఱకు—for (the) master
,, nundi ,, నుండి—from ,,
,, dvārā ,, ద్వారా—through ,,
,, chētha ,, చేత—by ,,
,, thō ,, తో—with ,,
Inti lō ఇంటి లో —in (the) house
,, pī ,, పై —on ,,
,, Chuttu ,, చుట్టు —around ,,
,, venuka ,, వెనుక—behind ,,
kanti meeda కంటి మీద—on (the) eye
,, lō ,, లో—in ,,
,, thō ,, తో—with ,,
nōti lō నోటి లో—in (the) mouth
,, thō ,, తో—with ,,
chēthi lō చేతి లో—in (the) hand
,, thō ,, తో—with ,,
,, pī ,, పై—on ,,

rāthi thō రాతి తో—with (the) stone
,, lō ,, లో—in ,,
,, meeḍa ,, మీద—on ,,
,, krinḍa ,, క్రింద—under ,,
gōthi lō గోతి లో—in (the) pit ,,
oori lō ఊరి లో—in (the) village
,, vīpu ,, వైపు—towards ,,
,, bayata ,, బయట—outside ,,
,, čhuttu ,, చుట్టు—around ,,
kālithō కాలి తో—with (the) leg
,, krinḍa ,, క్రింద—under ,,
,, meeḍa ,, మీద—on ,,
amma yokka అమ్మ యొక్క—of (the) mother
,, chēṭha ,, చేత—by ,,
,, kante ,, కంటె—than ,,
thandri nundi తండ్రి నుండి—from (the) father
,, thō ,, తో—with ,,
,, kante ,, కంటె—than ,,
,, yokka ,, యొక్క—of ,,

In the foregoing examples in (2), we have omitted the termination *goorchi* గూర్చి (*guṟinchi* గురించి—about) *This termination is always to be added to the objective case of a noun.*

ammanu goorchi అమ్మను గూర్చి—adout (the) mother
guṟinchi గురించి

kalamunu goorchi కలమును గూర్చి—about (the) pen
gurinchi గురించి

gurramunu	,,	గుర్రమును	,,	—	,,	,, horse
intini	,,	ఇంటిని	,,	—	,,	,, house
kantini	,,	కంటిని	,,	—	,,	,, eye
nōtini	,,	నోటిని	,,	—	,,	,, mouth
chēthini	,,	చేతిని	,,	—	,,	,, hand
kālini	,,	కాలిని	,,	—	,,	,, leg
oorini	,,	ఊరిని	,,	—	,,	,, village

Now, we learn about the application of the prepositional terminations in the plural number. *

āvulu	ఆవులు	—āvulanu ఆవులను
kandlu	కండ్లు	—kandlathō కండ్లతో
gurramulu	గుర్రములు	—gurramulameeda గుర్రములమీద
kākulu	కాకులు	—kākulapī కాకులపై
kāllu	కాళ్లు	—kāllathō కాళ్ళతో
chēthulu	చేతులు	—chēthulalō చేతులలో
oollu	ఊళ్లు	—oollanundi ఊళ్ళనుండి
manushyulu	మనుష్యులు	—manushyulalō మనుష్యులలో
sēvukulu	సేవకులు	—sēvakulapī సేవకులపై
chetlu	చెట్లు	—chetlameeda చెట్లమీద
bāluru	బాలురు	—bāluraku బాలురకు

* It is better to revise the lesson on *the plural number* before beginning the present portion.

From the examples you will find that **the last** *u* (ఁ) **of a noun in the plural number is changed to** *a* (ఁ) **before a preposition is added.** It may be mentioned here that the objective case termination in the plural number is always *nu* ను only and the English word "to" is always denoted in the plural number in Telugu by the letter *ku* కు. (*ni* ని and *ki* కి are not at all used for nouns in the plural number).

Read the following sentences :—

mēmu cinemāku pōvuchunnâmu మేము సినిమాకు పోవు చున్నాము—We are going to (the) ninema

meeru kooda vaththurā మీరు కూడ వత్తురా ?—Will you also come ?

halu ikkadaku dooramulō unnadi హాలు ఇక్కడకు ఎంత దూరములో ఉన్నది ?—How far is (the) hall from (to) here ?

hâlu ikkadaku châlâ dooramulō unnadi హాలు ఇక్కడకు చాల దూరములో ఉన్నది—(The) hall is very far from (to) here.

meeru mâ bandilō randu మీరు మా బండిలో రండు—Come in our cart.

Subbannâ ! bandi thvaragâ thōlu సుబ్బన్నా ! బండి త్వరగా తోలు—Subbannâ, drive the cart quickly.

cinemāku vēla aguchunnadi సినిమాకు వేళ అగుచున్నది—Time for (the) cinema (show) is nearing.

roopâyi tikketlu padi indu రూపాయి టిక్కెట్లు పది ఇండు—give (me) ten (one-) rupee tickets.

ivigō ticketlu theesikonudu ఇవిగో టిక్కెట్లు తీసికొనుడు—take these tickets.

hālulōniki pondu హాలులోనికి పొండు—go into (the) hall.

mee ticketlu ekkada unnavi ? మీ టిక్కట్లు ఎక్కడ ఉన్నవి ?—where are your tickets ?

ivigo, mā ticketlu ఇవిగో మా టిక్కట్లు—these are our tickets.

ee kurcheelapī koorchundudu ఈ కుర్చీల పై కూర్చుండు—sit on these chairs.

meeru sōdā thrāgudūrā, chā thrāgudūrā ? మీరు సోడా త్రాగుదురా, చా త్రాగుదురా ?—will you (drink) take soda, or tea ?

nēnu sōdā thrāgudūnu నేను సోడా త్రాగుదును—I shall take (drink) soda.

mēmu chā thrāgudūmu మేము చా త్రాగుదుము—we shall take (drink) tea.

pillavādā, rendu sōdālu thē పిల్లవాడా రెండు సోడాలు తే—boy, get two soda (bottles).

idigō, chā theesikonudu ఇదిగో చా తీసికొనుడు—take this tea.

pillavādā idigō dabbu teesikō పిల్లవాడా, ఇదిగో డబ్బు తీసికో—boy, take this money.

aata chāla bāgugā unnadi ఆట చాల బాగుగా ఉన్నది—(the) show is very good.

LESSON 3

Tenses

THE PRESENT TENSE

va-chchu వచ్చు—to come
bayalu-dēru బయలుదేరు—to start
pōvu పోవు —to go
the-chchu తెచ్చు —to bring
i-chchu ఇచ్చు —to give
mō-yu మోయు—to carry
piluchu పిలుచు —to call
vrā-yu వ్రాయు—to write
chadu-vu చదువు —to read
koo-da కూడ —too, also
ippudu ఇప్పుడు—now
lō లో —in
thō తో —with
meeda మీద —on

thamaru తమరు —you

ki కి —to
nā నా —my
kalamu కలము—pen
kā-gi-thamu కాగితము—paper
ka-chē-ree కచేరి
ka-ryā-la-ya-mu కార్యాలయము } office
sēvakudu సేవకుడు—servant
yajamāni యజమాని—officer, master
nē-nu నేను —I
mē-mu మేము —we
neevu నీవు —thou (you)
meeru మీరు —you

a-di అది —it*

---

* In Telugu, "it" is used not only for lifeless things but also for birds, beasts, flies, etc.

vādu వాడు
athadu అతడు } —he
āyana అయన
ā-me ఆమె —she

vā-ru వారు —they (humans)
Ā-vi అవి —they (other than humans)

nēnu pōvu chunnanu నేను పోవు చున్నాను — I am going
,, vaēchchu ,, ,, వచ్చు ,, — ,, coming
,, theēchchu ,, ,, తెచ్చు ,, — ,, bringing
,, iēchchu ,, ,, ఇచ్చు ,, — ,, giving
,, piluēchu ,, ,, పిలుచ్చు ,, — ,, calling
,, vrāyu ,, ,, వ్రాయు ,, — ,, writting
,, ēchaduvu ,, ,, చదువు ,, — ,, reading
,, mōyu ,, ,, మోయు ,, — ,, carrying

memu mō-yu ēchunnāmu మేము మోయు చున్నాము — ,, We are cartying
,, pō-vu ,, ,, పోవు ,, — ,, going
neevu vrā-yu ēchunnāvu నీవు వ్రాయుచున్నావు—You(thou)are writing
,, pō-vu ,, ,, పోవు ,, — ,, going
,, vaēchchu ,, ,, వచ్చు ,, — ,, coming

meeru iēchchu ēchunnaru మీరు ఇచ్చుచున్నారు — ,, giving
,, piluēchu ,, ,, పిలుచు ,, — ,, calling
,, ēchaduvu ,, ,, చదువు ,, — ,, reading
vādu vrāyu ēchunnādu వాడు వ్రాయుచున్నాడు —He is writing
,, mōyu ,, ,, మోయు ,, — ,, carrying
,, theēchchu ,, ,, తెచ్చు ,, — ,, bringing

Āme **C**ha**D**uvu **C**hunnadi	అమె చదువుచున్నది	—She is reading	
,, ichchu ,,	,, ఇచ్చు ,,	— ,,	giving
,, vrāyu ,,	,, వ్రాయు ,,	— ,,	writing
,, pilu**C**hu ,,	,, పిలుచు ,,	— ,,	calling
a-**D**i pō-vu ,,	ఆది పోవుచున్నది	—It is going	
a-vi pōvu chunnavi	అవి పోవుచున్నవి	—They are going	
vāru va**C**hchu **C**hunnaru	వారు వచ్చుచున్నారు	–They are coming	
,, piluchu ,,	,, పిలుచు ,,	— ,,	calling
,, ichchu ,,	,, ఇచ్చు ,,	— ,,	giving
,. thechchu ,,	,, తెచ్చు ,,	— ,,	bringing

By going through the above examples, you will understand the following points :—

(1) If "**C**hunnānu" is added to words denoting some kind of action, it gives the meaning, "I am.....ing."

(2) If "chunnāmu," is added to such words, it gives the meaning, "we are.....ing."

(3) If "chunnāvu" is added, it means, "you (thou) are .....ing."

(4) If "chunnāru" is added, it means, "you are.....ing." or "They are...ing." (Here, *they* applies to human beings only.)

(5) If "chunnādu" is added, it means, "He is.....ing."

(6) If "chunnadi" is added, it means, "It, she...is...ing"

(7) If "chunnavi" is added, it means, They are...ing"

(Here, *they* applies to subjects other than human beings.)

The words *v*achchu వచ్చు *PŌvu* పోవు etc., (given on the left at the beginning of this lesson) denote the acts of coming, and going, etc. They are called the **roots** of verbs.

The words *C̄hunnānu* చున్నాను, *C̄hunnāmu* చున్నాము. etc., are called "the Present tense **terminations**" because they are added at the end of the roots to show different persons, numbers, genders, etc., in the present tense.

These terminations are added to the roots according to the person, number and gender of the person or thing doing the action (i. e. the subject).

When the words "I" and "We" are used, the subject is said to be in the **first person** When "you*" is used, it is in the **second person**. When other words are used it is in the **third person.**

Now, see how the abovesaid terminations are classified below in Chart No. 5.

CHART 5.

Person	**Singular number.**	**Plural number.**
1st (I, we)		
	C̄hunnānu చున్నాను	C̄hunnāmu చున్నాము
2nd (thou, you)		
	C̄hunnāvu చున్నావు	C̄hunnāru చున్నారు
3rd (He, she, it, they etc.)		
	C̄hunnādu చున్నాడు (male)	C̄hunnāru చున్నారు (humans)
	C̄hunnadi చున్నది (others)	C̄hunnāvi చున్నవి (others)

* When the person to whom we are speaking is a servant, child, close friend or any other person to whom no respect need be shown, the word "neevu" (నీవు = you) is used in Telugu. On the other hand, if the person spoken to is one to whom we have to show respect, we have to use "meeru" మీరు both for the singular and plural numbers.

We can now frame sentencess with the vocabulary given at the beginning of this lesson with the help of Chart No. 5.

nēnu kachēreeki pōvuchunnānu నేను కచేరీకి పోవుచున్నాను.	= I am going to (the) office.
nā sēvakudu kooda bayaludēru Chunnādu నా సేవకుడు కూడ బయలుదేరు చున్నాడు	= My servant also is starting.
kachēree lo nēnu vrayuchunnānu కచేరీలో నేను వ్రాయుచున్నాను	= I am writing in (the) office.
nēnu kāgithamu meeda vrāyu chunnānu నేను కాగితము మీద వ్రాయు చున్నాను	= I am writing on (a) paper.
nēnu nā kalamuthō vrāyuchunnānu నేను నా కలముతో వ్రాయు చున్నాను	= I am writing with my pen.
nā yajamāni piluchuchunnādu నా యజమాని పిలుచుచున్నాడు	= My officer is calling (me).
nēnu ippudu vachuchunnānu నేను ఇప్పుడు వచ్చుచున్నాను	= I am coming now.
kagithamu pōvuchunnadi కాగితము పోవుచున్నది	= The paper is going (flying away)
nā sēvakudu kāgithamu thechchu chunnadu నా సేవకుడు కాగితము తెచ్చుచున్నాడు	= My servant is bringing (the) paper.
vādu yajamāniki kāgithamu ichuchu-chunnādu వాడు యజమానికి కాగితము ఇచ్చుచున్నాడు	= He is giving (the) paper to (the) officer.
vādu kalamu kooda ichchuchunnādu వాడు కలము కూడ ఇచ్చుచున్నాడు	= He is giving (the) pen also

nā yajamāni kāgithamu chaduvu chunnādu నా యజమాని కాగితము చదువుచున్నాడు	= My officer is reading (the) paper.
nēnu pōvuchunnanu నేను పోవుచున్నాను	= I am going.
meeru kooda vachchu chunnāru మీరు కూడ వచ్చుచున్నారు	= You are also coming.
nā sēvakudu nā kāgitamulu mōyu-chu..nādu నా సేవకుడు నా కాగితములు మోయుచున్నాడు	= My servant is carrying my papers.
vāru kooda vachchuchunnāru వారు కూడవచ్చుచున్నారు	= They are also comming.
vāru kāgithamulu kooda thecchu chunnāru వారు కాగితములు కూడ తెచ్చుచున్నారు	= They are bringing papers also.

The student will observe from the above examples that the verb (word or words denoting the action) comes at the end of the sentence.

He will also observe that **lu** లు is added to the noun in the singular number to change it into the plural, just as **S** is added to nouns in English. Plural number in Telugu is generally formed by adding **lu** లు to a noun in the singular. See lesson on "Nouns" for details.

The present tense formations of the root "*undu* ఉండు" (to be, to stay) are as follows —

Person.	Singular number.	Plural number.
1st	unnānu ఉన్నాను —I am	unnāmu ఉన్నాము —we are
2nd	unnâvu ఉన్నావు —thou are	unnāru ఉన్నారు —you are
3rd	unnādu ఉన్నాడు —he is	unnāru ఉన్నారు —they are (for human beings only)
	unnadī ఉన్నది —she/it is	unnavi ఉన్నవి —they are (other than human beings.)

PAST TENSE

geluchu	గెలుచు—to conquer	nātinchu	నాటించు—to cause to plant- (to get something planted).
thechchu	తెచ్చు—to bring	rēpu	రేపు —to-morrow
thōlu	తోలు—to drive	ninna	నిన్న —yesterday.
chēyu	చేయు – to do, to make	bāguga / mañchi	బాగుగా / మంచి —good.
kōyu	కోయు—to cut,	mā	మా —our.
mooyu	మూయు—to close, to shut	mee	మీ —your.
		thōta	తోట —garden.
pōyu	పోయు—to pour	chettu	చెట్టు —tree.
geeyu	గీయు—to draw	māmidi	మామిడి —mango.

Čhoopinchu చూపించు —to show
nāṫu నాటు—to plant
undu ఉండు— to be; to stap
thatha తాత—grandfather
kumāṟudu కుమారుడు—son
kumāṟthē కుమార్తె—daughter
gulābi poolu గులాబి పూలు—rose flowers

āru ఆరు —six.
samvathsaramu సంవత్సరము } year.
thiyyagā తియ్యగా—sweet.
kobbari chettu కొబ్బరి చెట్టు —cocoanut tree.
kanche కంచె—fence.
poola-mokka పూల మొక్క—flower plant.

Read the following sentences :—

nēnu vachithini నేను వచ్చితిని—I came.
,, **Čhoochithini** ,, చూచితిని—I saw.
,, **gelichithini** ,, గెలిచితిని—I (conquered) won.
,, **thechchithini** ,, తెచ్చితిని—I brought.
,, **thōlithini** ,, తోలితిని—I drove.

mēmu vachchithimi మేము వచ్చితిమి—We came.
,, **Čhoochithimi** ,, చూచితిమి—We saw.
,, **gelichithimi** ,, గెలిచితిమి—We won.
,, **thechchithimi** ,, తెచ్చితిమి—We brought.
,, **thōlithimi** ,, తోలితిమి—We drove.

neevu vachchithivi నీవు వచ్చితివి —you (thou) came.
,, **Čhoochithivi** ,, చూచితివి — ,, saw.
,, **gelichithivi** ,, గెలిచితివి — ,, won.
,, **thechchithivi** ,, తెచ్చితివి — ,, brought.
,, **thōlithivi** ,, తోలితివి — ,, drove.

meeru vachchi*thiri* మీరు వచ్చితిరి —you came
,, Chōochi*thiri* ,, చూచితిరి — ,, saw
,, gelichi*thiri* ,, గెలిచితిరి — ,, won
,, thechchi*thiri* ,, తెచ్చితిరి — ,, brought
,, thōli*thiri* ,, తోలితిరి — ,, drove

{vâdu / âme / adi / avi*} vachche*nu* {వాడు / ఆమె / అది / అవి*} వచ్చెను— {he / she / it / they*} came

,, Chōoche*nu* ,, చూచెను ,, saw
,, geliche*nu* ,, గెలిచెను ,, won
,, thechche*nu* ,, తెచ్చెను ,, brought
,, thōle*nu* ,, తోలెను ,, drove

vâru vachchi*ri* వారు వచ్చిరి—They* came
,, choochi*ri* ,, చూచిరి— ,, saw
,, gelichi*ri* ,, గెలిచిరి— ,, won
,, thechchi*ri* తెచ్చిరి— ,, brought
,, thōli*ri* తోలిరి— ,, drove

* The word "they" (*avi*) here denotes all nouns other than human beings.

*The word "they" (*vâru*) denotes here human beings.

From the above examples, we find that Past tense can be formed by adding the following terminations to the roots according to the person and number of the subjects in sentences :—

Person.		*Singular.*	*Plural.*
1st	(I, we)	ithini ఇతిని	ithimi ఇతిమి
2nd	(thou, you)	ithivi ఇతివి	ithiri ఇతిరి
3rd	(he, she it, they)	enu ఎను	iri ఇరి (for human beings) enu ఎను (for others)

While adding these terminations to the roots, you have to note one or two important points. All roots or "changed roots" (of the colloquial imperative mood) in Telugu end in a vowel. This *last* vowel is omitted when a termination *beginnings* with a vowel is added to the root or to a "changed root."

e. g.	ammu	+ *i*ri = amm	+iri	=ammiri
	konu	+ *i*ri = kon	+iri	=koniri
	vaC̄hchu	+ *i*ri = vachch	+iri	=vachchiri
	C̄hooC̄hu	+ *e*nu = C̄hooch	+enu	=choochenu

In all the above examples the last *u* of the root has been omitted because the termination *i*ri or enu (beginning with a vowel) is added.

Now the past tense formations of two roots *ammu* అమ్ము and *kattu* కట్టు are given below as examples for the information and guidance of the student :—

ammu అమ్ము—to sell.

Person	Singular.	Plural.
1st	amm*ithini* అమ్మిథిని	amm*ithimi* అమ్మిథిమి
2nd	amm*ithivi* అమ్మిథివి	amm*ithiri* అమ్మిథిరి
3rd	amm*enu* అమ్మెను	amm*iri* అమ్మిరి / amm*enu* అమ్మెను

kattu కట్టు—to build.

1st	katt*ithini* కట్టిథిని	katt*ithimi* కట్టిథిమి
2nd	katt*ithivi* కట్టిథివి	katt*ithiri* కట్టిథిరి
3rd	katt*enu* కట్టెను	katt*iri* కట్టిరి / katt*enu* కట్టెను

Again, see the following formations :—

Root.		Past-tense.	
ge*lu*Chu	గెలుచు	— ge*lichithini*	గెలిచిథిని
pi*lu*Chu	పిలుచు	— pi*lichithiri*	పిలిచిథిరి
ko*lu*Chu	కొలుచు	— k*olichenu*	కొలిచెను
Chad*uvu*	చదువు	— Chad*ivenu*	చదివెను

From these examples you will see that the last-but-one *u* (ు) of the roots is changed to *i* (ి) This change occurs whenever a termination beginning with *i* ఇ or *e* ఎ is added to roots having *u* (ు) as the last but one vowel.

Read the following formations and note the change :—

chē*yu*	+ *i*thini	—chē*si*thini	(**not** chē*yi*thini)
చేయు	+ ఇతిని	—చేసితిని	(**not** చేయితిని)
vrā*yu*	+ *i*thini	—vrā*si*thini	(**not** vrā*yi*thini)
వ్రాయు	+ ఇతిని	—వ్రాసితిని	(**not** వ్రాయితిని)
kō*yu*	+ *i*thivi	—kō*si*thivi	(**not** ko*yi*thivi)
కోయు	+ ఇతివి	—కోసితివి	(**not** కోయితివి)
moo*yu*	+ *i*thiri	—moo*si*thiri	(**not** moo*yi*thiri)
మూయు	+ ఇతిరి	—మూసితిరి	(**not** మూయితిరి)
pō*yu*	+ ēnu	—pō*se*nu	(**not** pō*ye*nu)
పోయు	+ ఎను	—పోసెను	(**not** పోయెను)
gee*yu*	+ *e*nu	—gee*se*nu	(**not** gee*ye*nu)
గీయు	+ ఎను	—గీసెను	(**not** గీయెను)
chē*yu*	+ ēnu	—chē*se*nu	(**not** chē*ye*nu)
చేయు	+ ఎను	—చేసెను	(**not** చేయెను)

From the above examples it will be seen that when a termination beginning with *i* ఇ or *e* ఎ, is added to a root ending in *yu* యు, that *yu* యు, is replaced by the letter *s* స్.

*kō*yu + *i*thiri = kō*s* + *i*thiri = kō*si*thiri కోయు + ఇతిరి + కోస్ + ఇతిరి + కోసితిరి.

*kō*yu + *e*nu = kos + enu = kō*se*nu కోయు + ఎను = కోస్ + ఎను = కోసెను.

chē*yu* + *i*ri = chēs + *i*ri = chē*si*ri చేయు + ఇరి = చేస్ + ఇరి = చేసిరి.

chē*yu* + ēnu = chēs + *e*nu = chē*se*nu చేయు + ఎను = చేస్ + ఎను + చేసెను.

Let us now frame some sentences in the past tense :—

meeru ikkadaku eppudu vachchithiri ? మీరు ఇక్కడకు ఎప్పుడు వచ్చితిరి ?—when did you come here ?

nēnu ikkadaku ninna vachchithini నేను ఇక్కడకు నిన్న వచ్చితిని —I came here yesterday.

appudu meeru nā pusthakamu Chōochithirā ? అప్పుడు మీరు నా పుస్తకము చూచితిరా ? —did you then see my book ?

ounu, appudu nēnu mee pusthakamu Choochithini ఔను, అప్పుడు నేను మీపుస్తకము చూచితిని-yes, I saw your book then.

adi etlu unnadi ? అది ఎట్లు వున్నది ?—how is it ?

adi Chāla bāgugā unnadi అది చాల బాగుగా ఉన్నది—it is very good.

meeru mā thōta Choochithirā మీరు మా తోట చూచితిరా ?— did you see our garden ?

randu, mā thōta Choopinthunu రండు మా తోట చూపింతును— come, I will show (you) our garden.

ivigō, māmidi chetlu ఇవిగో, మామిడి చెట్లు—these (are) mango trees.

ee chetlu āru samvathsaramula krindata nātithimi ఈ చెట్లు ఆరు సంవత్సరముల కిందట నాటితిమి — (we) planted these trees six years ago.

ee poolamokkalu nā kumārudu badinundi thechchenu ఈ పూలమొక్కలు నా కుమారుడు బడినుండి తెచ్చెను—my son brought these flower-plants from (the) school.

nēnu rēpu ee thōtaku kanche nātinthunu నేను రేపు ఈ తోటకు కంచె నాటింతును — I shall get the garden fenced tomorrow.

ee chettu kāya Chāla thiyyagā undunu ఈ చెట్టు కాయ చాల తియ్యగా ఉండును—the fruit of this tree would be very sweet.

ee kobbari chetlu mā thātha nātenu ఈ కొబ్బరి చెట్లు మా తాత నాటెను—our grand-father planted these cocoanut trees.

meeru ee rendu māmidi pandlu thinudu మీరు ఈ రెండు మామిడి పండ్లు తినుడు—(please) eat these two mangoes.

ee gulābi poolu mee kumārtheku indu ఈ గులాబి పూలు మీ కుమార్తెకు ఇండు—(please) give these rose-flowers to your daughter.

SOME SPECIAL FORMATIONS

Observe the following past tense formations, which are somewhat different from the usual ones.

(1) Pōvu పోవు—to go.

Person	Singular	Plural
1st	pōyithini పోయితిని	pōyithimi పోయితిమి
2nd	pōyithivi పోయితివి	pōyithiri పోయితిరి
3rd	pōyenu పోయెను	pōyiri పోయిరి (for humans) pōyenu (for others)

Here the last consonant v వ్ (pōvu) is changed to y య్ (pōyu) before the fast tense terminations are added.

(2) agu అగు—to be; to become.

Person	Singular	Plural
1st	ayithini అయితిని	ayithimi యితిమి
2nd	ayithivi అయితివి	ayithiri అయితిరి
3rd	ayyenu అయ్యెను	ayiri అయిరి (for human beings) ayyenu అయ్యె (for others)

Here also, the last consonant *g* గ్ (agu) is changed to *y* య్ before the past tense terminations are added. Further, when *enu* ఎ is added, that *y* is doubled (a*yy*enu అయ్యెను).

(3) undu ఉండు—to be; to stay.

Person	Singular	Plural
1st	untini ఉంటిని	untimi ఉంటిమి
2nd	untivi ఉంటివి	untiri ఉంటిరి
3rd	undenu ఉండెను	undiri ఉండిరి (for human beings) undenu ఉండెను (for others)

Here *ndithi* ండితి is changed into *nti* ంటి. (Instead) of u*ndithi*ni, ఉండితిని etc. we have u*nti*ni ఉంటిని etc.) Similar change happens also for many roots ending in *nu* ను, such as *thinu* తిను *vinu* విను (to hear), konu కొను, etc., when *nithi* నితి becomes *nti* ంటి as shown below :—

Instead of (incorrect)	We have (correct)
thi*nithi*ni తినితిని	thi*nti*ni తింటిని
thi*nithi*mi తినితిమి	thi*nti*mi తింటిమి
ko*nithi*vi కొనితివి	ko*nti*vi కొంటివి
ko*nithi*ri కొనితిరి	ko*nti*ri కొంటిరి
vi*nithi*ni వినితిని	vi*nti*ni వింటిని
vi*nithi*mi వినితిమి	vi*nti*mi వింటిమి
vi*nithi*ri వినితిరి	vi*nti*ri వింటిరి

THE FUTURE TENSE

dukanamu దుకాణము
angadi అంగడి
—shop

angadi veedhi అంగడివీధి
bazaru బజారు
—market. street

kooragayalu కూరగాయలు
—vegetables

pandu పండు —(a ripe)fruit
pandlu పండ్లు —ripe fruits
gampa గంప —basket
vankayalu వంకాయలు —brinjals
bendakayalu బెండకాయలు
lady's fingers (Ramshorn)

mamidi pandlu మామిడిపండ్లు
—mangoes

arati pandlu అరటి పండ్లు
—plantains

konu కొను – to buy
ammu అమ్ము–to sell
thinu తిను –to eat
pettu పెట్టు –to put
rendu రెండు–two
moodu మూడు– three
nalugu నాలుగు–four
choppuna చొప్పున
–at the rate of
manchi మంచి-good
krullina క్రుళ్ళిన
– rotten
etlu ఎట్లు – how
enduku ఎందుకు
– why

nēnu ammudunu	నేను అమ్ముదును	— I shall sell.
,, pōvudunu	నేను పోవుదును	— I shall go.
,, chēyudunu	నేను చేయుదును	— I shall do.
,, mōyudunu	నేను మోయుదును	— I shall carry.
,, vrāyudunu	నేను వ్రాయుదును	— I shall write.
,, chaduvudunu	నేను చదువుదును	— I shall read.
mēmu ammudumu	మేము అమ్ముదుము	— we shall sell.
,, pōvudumu	మేము పోవుదుము	— we shall go.
,, chēyudumu	మేము చేయుదుము	— we shall do.
,, mōyudumu	మేము మోయుదుము	— we shall carry.
,, vrāyudumu	మేము వ్రాయుదుము	— we shall write.
,, chaduvudumu	మేము చదువుదుము	— we shall read.

neevu	ammu*dāduvu*	నీవు అమ్ముదువు	—	you (thou) will sell
,,	pōvu*dāduvu*	నీవు పోవుదువు	—	you will go.
,,	chēyu*dāduvu*	నీవు చేయుదువు	—	you will do.
,,	mōyu*dāduvu*	నీవు మోయుదువు	—	you will carry.
,,	vrāyu*dāduvu*	నీవు వ్రాయుదువు	—	you will write.
,,	chaduvu*dāduvu*	నీవు చదువుదువు	—	you will read.
meeru / vāru	ammu*dāduru*	మీరు / వారు	అమ్ముదురు—	you / they will sell.
,,	pōvu*dāduru*	,,	పోవుదురు—	,, will go.
,,	chēyu*dāduru*	,,	చేయుదురు—	,, will do.
,,	mōyu*dāduru*	,,	మోయుదురు—	,, will carry
,,	vrāyu*dāduru*	,,	వ్రాయుదురు—	,, will write
,,	chaduvu*dāduru*	,,	చదువుదురు—	,, will read.
vādu / āme / adi / avi	ammu*nu*	వాడు / ఆమె / అది / అవి	అమ్మును	He / she / it / they will sell
,,	pōvu*nu*	,,	పోవును —	,, will go.
,,	chēyu*nu*	,,	చేయును —	,, will do.
,,	mōyu*nu*	,,	మోయును—	,, will carry.
,,	vrāyu*nu*	,,	వ్రాయును —	,, will write.
,,	chaduvu*nu*	,,	చదువును —	,, will read.
,,	choochu*nu*	,,	చూచును —	,, will see.
,,	vachuchu*nu*	,,	వచ్చును —	,, will come.
,,	piluchu*nu*	,,	పిలుచును —	,, will call.
,,	techchu*nu*	,,	తెచ్చును —	,, will get.
,,	ichchu*nu*	,,	ఇచ్చును —	,, will give.
,,	kounu*nu*	,,	కొనును —	,, will buy.

You will observe the following points from studying the above examples :—

(1) If *dunu* దును is added to the roots, it gives the meaning, "I shall....."

(2) If *d̄umu* దుము is added, it means "We shall....."

(3) If *d̄uvu* దువు is added, it means, "you(thou)will..."

(4) If *d̄uru* దురు is added, it means either "You will..." or, "they (human beings) will....."

(5) If *nu* ను is added, it means, "He/she/it, or they (other than human beings) will....."

These *d̄unu* దును, *d̄umu* దుము etc., are called **the future tense terminations** † These are given below in a table form for easy reference :—

CHART 6

Person	Singular number	Plural number
1st (I, we)	*dunu* దును	*d̄umu* దుము
2nd (thou, you)	*d̄uvu* దువు	*d̄uru* దురు
3rd (he, she, it, they etc.)	nu ను	*d̄uru* దురు (for humans) nu ను (for others)

Before beginning to frame sentences in this (future) tense, we have to note one or two points more.

As you have already seen, chēyu చేయు + d̄unu దును = చేయుదును chēyudunu.

---

† There is another set of terminations for the future tense and it will be dealt with later on to avoid confusion and congestion.

mōyu మోయు + d̄unu దును = మోయుదును mōyud̄unu

Here there is no change at all in the letters of the word (verb) formed by adding the termination to the root. But, see the following words :—

piluc̄hu పిలుచే + d̄unu దును = piluthunu పిలుతును

c̄hooc̄hu చూచే + d̄uru దురు = c̄hoothuru చూతురు

Thus, c̄hu చే + d̄u దు has become *thu* తు

Again,

vac̄hchu వచ్చే + d̄umu దుము = vaththumu వత్తుము

thec̄hchu తెచ్చే + d̄uvu దువు = thetthuvu తెత్తువు

ic̄hchu ఇచ్చే + d̄unu దును = iththunu ఇత్తును

Thus, c̄hchu చే + d̄u దు has become ththu త్తు.

From the above examples we can see that

(1) whenever a root ending in *chu* చే is joined by a termination beginning with d̄u దు, *thu* తు comes in the place of *chu d̄u* చే దు, and

(2) whenever a root ending in *chchu* చ్చే is joined by a terminations beginning with d̄u దు, *ththu* త్తు takes the place of c̄hchud̄u చ్చుదు.

These two points are to be remembered well to avoid incorrect writing. See the following examples also:—

piluchu పిలుచే + d̄umu దుము—piluthumu పిలుతుము we shall call

,, + d̄uru దురు—piluthuru పిలుతురు you / they will call

C̄hoo C̄hu చూచు + d̄unu దును = choothunu చూతును I shall see.
,, + d̄umu దుము = C̄hoothumu చూతుము we shall see.
,, + d̄uvu దువు = C̄hoothuvu చూతువు you shall see.
Va C̄hchu వచ్చు + d̄unu దును = Vaththunu వత్తును I shall come.
,, + d̄uvu దువు = Vaththuvu వత్తువు you (thou) will come.
,, + d̄uru దురు = Vaththuru వత్తురు you/they will come.
iC̄hchu ఇచ్చు + d̄umu దుము = iththumu ఇత్తుము we shall give
,, + d̄uvu దువు = iththuvu ఇత్తువు you (thou) will give.
,, + d̄uru దురు = iththuru ఇత్తురు you/they will give.
thechchu తెచ్చు + d̄unu దును = thetththunu తెత్తును I shall get.
,, + d̄umu దుము = thetththumu తెత్తుము we shall get.
,, + d̄uru దురు = thetththuru తెత్తురు you/they will get.

writing the above words as piluC̄hud̄umu పిలుచుదుము. piluC̄huduru పిలుచుదురు, C̄hooC̄hudunu చూచుదును vaC̄hchud̄unu వచ్చుదును, iC̄hchud̄umu ఇచ్చుదుము etc., is *incorrect*.

Read the following sentences :—

manamu pōvu*da*mu మనము పోవుదము —*Let us* go.
,, chēyu*da*mu ,, చేయుదము —*Let us* do.
,, mōyu*da*mu ,, మోయుదము—*Let us* carry.
,, kattu*da*mu ,, కట్టుదము —*Let us* build.

manamu choo*tha*mu మనము చూతము—*Let us* see.
,, lē*tha*mu ,, లేతము —*Let us* get up.
,, va*thi*thamu ,, వత్తము —*Let us* come.

From the above words, we can see that by removing the last-but-one vowel *u* from the first person plural formations of the future tense, we get the meaning "let us do".

(This is almost the imperative mood in the first person). Again read the following sentences :—

Pōvu*d*amā ? పోవుదమా ? — shall we go ?
chēyu*d*amā? చేయుదమా? — shall we do ?
mōyu*d*amā? మోయుదమా?— shall we carry ?
kattu*d*amā ? కట్టుదమా ? — shall we build ?
choo*tha*mā ? చూతమా ? — shall we see ?
lē*tha*mā ? లేతమా ? — shall we rise ?
va*thi*thamā ? వత్తమా ? — shall we come ?

In the above sentences, the speaker is asking the second person whether **both of them** may go, do, carry etc. Not only mere future but desire is understood from these formations.

The following special formations of the future tense are to be noted carefully :—

(1) ఉండు **Undu**—to be

person	singular	plural
1st	undumu ఉందుము	undumu ఉందుము
2nd	unduvu ఉందువు	unduru ఉందురు
3rd	undunu ఉండును	unduru ఉందురు (for human beings)
		undunu ఉండును (other than human beings).

(2) కలుగు **kalugu**—to be

	singular	*plural*
1st person	Kalanu కలను	Kalamu కలము
2nd ,,	Kalavu కలవు	Kalaru కలరు
3rd ,,	Kaladu కలడు (for a male)	Kalaru కలరు (for human beings)
	Kaladu కలదు (other than a male)	Kalavu కలవు (other than human beings.)

Now, read the following sentences :—

meeru ekkadaku pōvuchunnāru మీరు ఎక్కడకు పోవుచున్నారు? —where are you going?

nēnu bazāruku pōvuchunnānu నేను బజారుకు పోవుచున్నాను— I am going to the market.

nēnu koodā vaththunu నేనుకూడా వత్తును—I shall also come.

meeru akkada ēmi $\frac{\text{konudūru}}{\text{kondūru}}$ * మీరు అక్కడ ఏమి $\frac{\text{కొనుదురు}}{\text{కొందురు}}$?* —what will you buy there?

nēnu akkada kooragāyalu, pandlu kondūnu నేను అక్కడ కూరగాయలు, పండ్లు కొందును— I shall buy vegetables (and) fruits there.

---

* In many roots ending in *nu* ను this *nu* ను, is changed usually to *n* (ం) when a termination beginning with *du* దు is added. Thus, *konudūru* కొనుదురు is generally changed to *kondūru* కొందురు. *thinudūvu* తినుదువు is changed to *thindūvu* తిందువు. etc., etc.,

mee sēvakudu kooda bazāruku vachchunā మీ సేవకుడు కూడ బజారుకు వచ్చునా?–will your servant also come to (the) market?

ounu, nā sēvakudu kooda bazāruku vachchunu ఔను, నా సేవకుడు కూడ బజారుకు వచ్చును—yes, my servant also will come to (the) market.

bendakāyalu etlu ichchuchunnāvu బెండకాయలు ఎట్లు ఇచ్చు చున్నావు?— how (at what price) are (you) giving lady's fingers?

bendakāyalu sēru nālugu anālu బెండకాయలు సేరు నాలుగు అణాలు—(I am giving) lady's fingers (at) four annās (a) seer.

manchi bendakāyalu oka sēru iththuvā మంచి బెండకాయలు ఒక సేరు ఇత్తువా?— will (you) give (me) (a) seer of good lady's fingers?

nēnu vankāyalu kondunu నేను వంకాయలు కొందును— I shall buy brinjals.

rendu sērlu vankāyalu iththuvā రెండు సేర్లు వంకాయలు ఇత్తువా? —shall I give two seers (of brinjals?

mee sēvakudu kooragāyalu gampalō pettuchunnādu మీ సేవకుడు కూరగాయలు గంపలో పెట్టుచున్నాడు—your servant putting (the) vegetables in (the) basket.

meeru ēmi pandlu konuchunnāru మీరు ఏమి పండ్లు కొను చున్నారు?—what fruit are you buying?

nēnu māmidi pandlu konuchunnānu నేను మామిడిపండ్లు కొను చున్నాను—I am buying mango fruit.

ee dukānamulō māmidi pandlu unnavā ఈ దుకాణములో మామిడిపండ్లు ఉన్నవా?— are (there) mangoes in this shop?

ounu, ikkada māmidi pandlu unnavi ఔను, ఇక్కడ మామిడి పండ్లు ఉన్నవి—yes, (there) are mangoes here.

neevu arati pandlu kooda ammuduvā * నీవు అరటి పండ్లు కూడ అమ్ముదువా ?*—do you sell plantains also ?

ounu, nēnu arati pandlu kooda ammudunu ఔను, నేను అరటి పండ్లు కూడ అమ్ముదును—yes, I sell plantains also.

arati pandlu etlu iththuvu అరటి పండ్లు ఎట్లు ఇత్తువు ?—how (at what price) will you give plantains ?

manchi aratipandlu roopāyaku dajanu chōppuna iththunu మంచి అరటిపండ్లు రూపాయకు డజను చొప్పున ఇత్తును — I shall give good plantains at (one) rupee (per) dozen.

ee krullina pandu kooda enduku ichchuchunnāvu ఈ కుళ్ళిన పండుకూడ ఎందుకు ఇచ్చుచున్నావు ?— why are (you) giving this rotten fruit also ?

ee manchi pandu iththunu ఈ మంచిపండు ఇత్తును—I shall give this good fruit.

mee kooragāyalu, pandlu kooda nā sēvakudu gampalō pettuchunnādu మీ కూరగాయలు పండ్లు కూడ నా సేవకుడు గంపలో పెట్టుచున్నాడు—My servant is putting your vegetables (and) fruits also in (the) basket.

athadu ā gampanu mōyunu అతడు ఆ గంపను మోయును—He will carry the basket.

---

* In English, present Indefinite tense is used to denote the future tense also. In Telugu, future tense is used to denote present Indefinite tense also.

ANOTHER USE OF THE FUTURE TENSE.

Upto now, you have learnt how to form verbs in the future tense with the help of the terminations given in the previous lesson. In Telugu, this set of terminations are used not only to denote mere future tense, but also to tell about events which are natural and/or which occur usually. See the following examples :

āvu pālu ichchunu ఆవు పాలు ఇచ్చును — (The) cow gives milk.

Sooryudu thoorpuna udayinchunu సూర్యుడు తూర్పున ఉదయించును — (The) sun rises in (the) east.

Pilli elukalanu champunu పిల్లి ఎలుకలను చంపును—(The) cat kills (the) rats.

In the following exercise, many such sentences are given.

EXERCISE

āvu	ఆవు	— cow
Pālu	పాలు	— milk
janthuvu	జంతువు	— animal
Pillalu	పిల్లలు	— children
Peddavāru	పెద్దవారు	— adults
adi	అది	— it
manaku	మనకు	— (to) us
Perugu	పెరుగు	— curd
Challa	చల్ల	— butter milk
gaddi	గడ్డి	— grass

pakshi	పక్షి	—bird
purugulu	పురుగులు	—worms
vastuvulu	వస్తువులు	—things
thrāgu	త్రాగును	—to drink
chedu	చెడు	—bad, rotten
manchi	మంచి	—good
upayōgakaramagu	ఉపయోగకరమగు	—useful
thiyyagā	తియ్యగా	—sweet (adverb)
nallagā	నల్లగా	—black ,,
thellagā	తెల్లగా	—white ,,
kooda	కూడ	—also, too

Kāki కాకి The Crow.

kāki nallagā undunu కాకి నల్లగా ఉండును— (The) crow is black.

kāni adi upayōgakaramagu pakshi కాని అది ఉపయోగకరమగు పక్షి—But, it (is) (an) useful bird.

adi purugulanu thinunu అది పురుగులను తినును—It eats (the) worms.

adi chedu vasthuvulu kooda thinunu అది చెడువస్తువులు కూడ తినును—It eats rotten things also.

Āvu ఆవు The Cow.

āvu manchi janthuvu ఆవు మంచి జంతువు— (The) cow (is a) good animal.

ādi manaku pālu īchchunu అది మనకు పాలు ఇచ్చును—It gives us milk.

pillalu pālu thrāgudūru పిల్లలు పాలు త్రాగుదురు— children drink milk.

peddavāru kooda pālu thrāgudūru పెద్దవారుకూడ పాలు త్రాగుదురు—Adults also drink milk.

pālu thiyyagā undunu పాలు తియ్యగా ఉండును—Milk is sweet.
avi thellagā undunu అవి తెల్లగా ఉండును—It is white.

pālathō perugu chēyudūru పాలతో పెరుగు చేయుదురు—(They) make curd with milk.

peruguthō challa chēyudūru పెరుగుతో చల్ల చేయుదురు–(They) make buttermilk with curd.

challa kooda thiyyagā undunu చల్ల కూడ తియ్యగా ఉండును —butter-milk also is sweet.

āvu gaddi thinunu ఆవు గడ్డి తినును—The cow eats grass.

nēnu āvu pālu thrāguchunnānu నేను ఆవు పాలు త్రాగుచున్నాను —I am drinking cow's milk.

neevu kooda āvu pālu thrāgedavā నీవు కూడ ఆవుపాలు త్రాగెదవా?—will you also drink cow's milk?

ounu, nēnu kooda āvu pālu thrāgudunu ఔను, నేను కూడ ఆవుపాలు త్రాగుదును—yes, I also drink cow's milk.

LESSON 4

Interrogatory Sentences

ounu		—yes	kaladu కలదు	}	—(she / it)
eppudu	ఎప్పుడు	—when	unnadi ఉన్నది	}	is
ekkada	ఎక్కడ	—where	kalavu కలవు	}	—(they)
ekkadaku	ఎక్కడకు	—to where	unnavi ఉన్నవి	}	are
evaru	ఎవరు	—who	unnādu ఉన్నాడు	}	—(he) is
ēmi	ఏమి	—what	kaludu కలడు	}	
ēmiti	ఏమిటి	—what	chēyu చేయు		—to do, to make
evarini	ఎవరిని	—whom	Choochu చూచు		—to see
nannu	నన్ను	—me	ā ఆ		—the, that
kurchee	కుర్చీ	—chair			those (adj)
gadi	గది	—room	ee ఈ		—this, these (adj)
chāvadi	చావడి	—Verandha	akkada అక్కడ		—there
bhārya	భార్య	—wife	ikkada ఇక్కడ		—here
uṭhtharamu	ఉత్తరము	—letter	oka ఒక		—a, one.

nēnu vachchu chunnanu
నేను వచ్చుచున్నాను } —I am coming.

nēnu vaĉhchu chunnā**na ?** నేను వచ్చుచున్నానా ?	—Am I coming
neevu pōvuĉhunna**vu** నీవు పోవుచున్నావు	—You are going.
neevu pōvu ĉhunnā**vā ?** నీవు పోవుచున్నావా ?	—Are you going
vadu piluchu ĉhunnā**du** వాడు పిలుచుచున్నాడు	—He is calling.
vādu piluĉhuĉhunnā**da ?** వాడు పిలుచుచున్నాడా ?	—Is he calling ?
mēmu ĉhaḏuvu ĉhunnamu మేము చదువుచున్నాము	—We are reading.
mēmu ĉhaḏuvu ĉhunna**ma ?** మేము చదువుచున్నామా ?	—Are we reading ?
meeru mōyuchunna**ru** మీరు మోయుచున్నారు	—You are carrying.
meeru mōyuchunna**ra ?** మీరు మోయుచున్నారా ?	—Are you carrying?
vāru bayaluḏeru chunna**ru** వారు బయలుదేరుచున్నారు	—They are starting.
vāru bayalu ḏēruchunnā**ra ?** వారు బయలుదేరుచున్నారా ?	—Are they starting.
Ame vrāyu chunnāḏi ఆమె వ్రాయుచున్నది	—She is writing.
Ame vrāyu chunnaḏa ? ఆమె వ్రాయుచున్నదా ?	—Is she writing ?

From the foregoing examples, it will be seen that a sentence is changed to the question (interrogative) form

by adding the sound ā ఆ. through the short sign ా, to the last letter of the verb.

Another kind of interrogative sentence can be formed by putting one of the questioning words meaning *who, when, where why, whom, how, what, which* etc., just before the verb. See the following examples :—

evaru piluchu chunnaru ? ఎవరు పిలుచుచున్నారు ?	—who is calling ?
vadu enduku piluchu chunnādu ? వాడు ఎందుకు పిలుచుచున్నాడు ?	—why is he calling ?
Āme ekkadaku pōvuchunnadi ? ఆమె ఎక్కడకు పోవుచున్నది ?	—(To) where is she going ?
vāru etlu mōyu chunnāru ? వారు ఎట్లు మోయుచున్నారు ?	—How are they carrying ?
meeru evarini piluchu chunnāru ? మీరు ఎవరిని పిలుచుచున్నారు ?	—whom are you calling ?

Here note that it is **not** necessary to add (ā) ా to the last letter of the verb when a question/- word such as *who, why*, etc. is used in a sentence,

Now, go through the following examples and observe how interrogative sentences are formed :—

meeru ekkadaku pōvuchunnāru ? మీరు ఎక్కడకు పోవుచున్నారు ?	—where are you going ?
nenu kachērecki pōvuchunnānu నేను కచేరికి పోవుచున్నాను..	—I am going to (the) office.
mee sēvakudu kooda bayaludērū chunnādā ? మీ సేవకుడు కూడ బయలుదేరుచున్నాడా ?	—Is your servant also starting ?

---

* Adverbs generally come before the verb in Telugu sentences.

ounu, nā sēvakudu kooda bayalu ḍerucḥunnādu
ఔను. నా సేవకుడుకూడబయలుదేరుచున్నాడు
—yes, my servant also is starting.

meeeru kachēreelō ēmi chēyuchuunāru ?
మీరు కచేరీలో ఏమి చేయుచున్నారు ?
—what are you doing in (the) office?

nēnu kachēreelō vrāyuchunnānu
నేను కచేరీలో వ్రాయుచున్నాను
—I am writing in the office.

mee yajamāni evarini piluchuchunnāḍu ?
మీ యజమాని ఎవరిని పిలుచుచున్నాడు ?
—whom is your officer calling ?

nā yajamāni nannu piluchuchunnāḍu
నా యజమాని నన్ను పిలుచుచున్నాడు
—my officer is calling me.

mee kāgithamulu evaru thecḥchuchunnāru ?
మీ కాగితములు ఎవరు తెచ్చుచున్నారు ?
—who is bringing your papers ?

nā kāgithamulu nā sēvakudu thecḥchu chunnāḍu
నా కాగితములు నా సేవకుడు తెచ్చుచున్నాడు
—My servant is bringing my papers.

mee yajamāni ekkada unnāḍu ?
మీ యజమాని ఎక్కడ ఉన్నాడు ?
—where is your officer ?

nā yajamāni ā gaḍilō unnāḍu
నా యజమాని ఆ గదిలో ఉన్నాడు
—My officer is in that room.

Āyana ā gaḍilō ēmi chēyuchunnāḍu ?
ఆయన ఆ గదిలో ఏమి చేయుచున్నాడు ?
—what is he doing in that room ?

Āyana akkada kāgithamulu chooChu chunnāḍu
ఆయన అక్కడ కాగితములు చూచుచున్నాడు
—He is seeing papers there.

Āyana kurcheemeeda unnādā ?
ఆయన కుర్చీమీద ఉన్నాడా ? —Is he on the chair?

ounu, āyana kurcheemeeda unnādu
ఔను, ఆయన కుర్చీమీద ఉన్నాడు — yes, he is on (in) the chair.

mee sēvakudu ekkada unnādu ?
మీ సేవకుడు ఎక్కడ ఉన్నాడు ? —where is your servant ?

vādu ā chāvadilō unnādu
వాడు ఆ చావడిలో ఉన్నాడు —He is in that verandha.

mee kāgithamulu ekkada unnavi ?
మీ కాగితములు ఎక్కడ ఉన్నవి ? —where are your papers ?

nā kāgithamulu ee gadilō unnavi
నా కాగితములు ఈ గదిలో ఉన్నవి. —my papers are in this room.

ippudu evaru vachchu chunnāru ?
ఇప్పుడు ఎవరు వచ్చుచున్నారు ? —who is coming now ?

ippudu nā yajamāni bhārya vachchu chunnadi
ఇప్పుడు నా యజమానిభార్య వచ్చుచున్నది. —my officer's wife is coming now.

āme ēmi thechchu chunnadi ?
ఆమె ఏమి తెచ్చుచున్నది ? —what is she bringing ?

āme oka kalamu thechchu-chunnadi
ఆమె ఒక కలము తెచ్చుచున్నది. —she is bringing a pen.

āme ēmi chēyu chunnadi ?
ఆమె ఏమి చేయుచున్నది ? —what is she doing?

āme oka uththaramu vrāyu-chunnadi
ఆమె ఒక ఉత్తరము వ్రాయుచున్నది. —she is writing a letter.

LESSON 5

Number

6. THE PLURAL NUMBER.

kooli vādu కూలివాడు—a cooly. enni ఎన్ని—how many.
eddu ఎద్దు —bullock,ox. kroththa క్రొత్త –new.
bāta బాట —way,road. morugu మొరుగు–to bark.
gurramu గుర్రము —horse. unnāru ఉన్నారు—(you) are / (they)
kukka కుక్క —dog. mellagā మెల్లగా—slowly.
polamu పొలము —field. vadigā వడిగా —fast.
dabbu డబ్బు —money chāla చాల —very, many.
illu ఇల్లు —house.

andūchē అందుచే
andūchētha అందుచేత
anduvalana అందువలన
} —Therefore.

We have already given the general rule that the plural form of a noun is got by adding /u లు to the singular, as,

kalamu కలము ; kalamulu కలములు—Pens.

kurchee కుర్చీ; kurcheelu కుర్చీలు—chairs.

kāgithamu కాగితము; kāgithamulu కాగితములు—Papers.

etc., etc.,

The following examples provide some exceptions to the above general rule :—

(a) chēyi చేయి ; chēthulu చేతులు—hands.
nooyi నూయి ; noothulu నూతులు—wells.
gōyi గోయి ; gōthulu గోతులు—Pits.

(b) rāyi రాయి ; rallu రాళ్ళు—stones.

(c) vēyi వేయి : vēlu వేలు—thousands.

(d) magadu మగడు : magalu మగలు—husbands.
manusyudu మనుష్యుడు : manusyulu మనుష్యులు—men.
sīnikudu సైనికుడు : sīnikulu సైనికులు—soldiers.

(e) badi బడి : badulu బడులు—schools.
dāri దారి : dārulu దారులు—ways.
chevi చెవి : chevulu చెవులు—ears.
bāvi బావి : bāvulu బావులు—wells.
pakshi పక్షి : pakshulu పక్షులు—birds.

(f) bandi బండి : bandlu బండ్లు—carts.
buddi బుడ్డి : budlu బుడ్లు—bottles.
pandu పండు : pandlu పండ్లు—fruits.
goddu గొడ్డు : godlu గొడ్లు—cattle.
bantu బంటు : bantlu బంట్లు—servants.
sāri సారి : sārlu సార్లు—times.
pēru పేరు : pērlu పేర్లు—names.
illu ఇల్లు : indlu ఇండ్లు—houses.
eddu ఎద్దు : edlu ఎద్లు—bullocks, oxen.

(g) kālu కాలు : kāl̄lu కాళ్లు—legs.
ooru ఊరు : ool̄lu ఊళ్లు—villages.
thrādu త్రాడు : thrāl̄lu త్రాళ్లు—ropes.
mosali మొసలి : mosal̄lu మొసళ్లు—crocodiles.
chellelu చెల్లెలు : chelle l̄lu చెల్లెళ్లు—younger sisters.

(h) vēṭakādu వేటకాడు : vēṭakāndru వేటకాండ్రు—hunters.

(i) baludu బాలుడు : bāluru బాలురు—boys.
alludu అల్లుడు : alluru అల్లురు—sons-in-law.

In some cases, each noun has two or more plural forms, as,

kannu కన్ను : { kannulu కన్నులు, kandlu కండ్లు or kal̄lu కళ్ళు—eyes.

gudi గుడి—temple : gudulu గుడులు or gul̄lu గుళ్ళు temples.

Such alternative forms will be known only by observation and practice.

ā polamulō kooliv ā ru panichēyuchunn ā ru ఆ పొలములో కూలివారు పని చేయుచున్నారు— coolies (labourers) are working in the field.

ee polamulō edlu mellagā nadachuchunnavi ఈ పొలములో ఎడ్లు మెల్లగా నడచుచున్నవి— Oxen are slowly walking (moving) in this field.

avi enduku mellagā kadaluchunnavi అవి ఎందుకు మెల్లగా కదలుచున్నవి?—why are they moving slowly?

avi nāgal̄lu lāguchunnavi అవి నాగళ్ళు లాగుచున్నవి—They are drawing (pulling) the ploughs.

ā bāta meeḍa enni guṟṟamulu unnavi ఆ బాట మీద ఎన్ని గుఱ్ఱములు ఉన్నవి?— How many horses are (there) on the road?

akkada rendu guṟṟamulu unnavi అక్కడ రెండు గుఱ్ఱములు ఉన్నవి—There are two horses.

ā guṟṟamulu ēmi chēyuchunnavi ఆ గుఱ్ఱములు ఏమి చేయుచున్నవి?—What are the horses doing?

avi etlu parugeththuchunnavi అవి ఎట్లు పరుగెత్తుచున్నవి? —How are they running?

avi vadigā parugeththuchunnavi అవి వడిగా పరుగెత్తుచున్నవి —They are running fast.

avi chāla manchi guṟṟamulu అవి చాల మంచి గుఱ్ఱము లు—They (are) very good horses.

ā kukkalu enḍuku moṟuguchunnavi ఆ కుక్కలు ఎందుకు మొఱుగుచున్నవి?—Why are those dogs barking?

kroththa manushyulu akkada unnāru క్రొత్తమనుష్యులు అక్కడ ఉన్నారు—New men are there.

anḍuchē avi moṟuguchunnavi అందుచే అవి మొఱుగుచున్నవి— Therefore, they are barking.

meeru ee polamu ammuḍurā? మీరు ఈ పొలము అమ్ముదురా? Will you sell this field?

avunu, nēnu ee polamu ammuḍunu అవును, నేను ఈ పొలము అమ్ముదును—yes, I am going to sell this field.

ā dabbuthō rendu indlu koṇḍunu ఆ డబ్బుతో రెండు ఇండ్లు కొందును—I shall buy two houses with that money.

nēnu nā rendu indlu ammuḍunu నేను నా రెండు ఇండ్లు అమ్ముదును—I shall sell my two houses.

LESSON 6

Imperatives

balla	బల్ల	— table, bench
pusthakamu	పుస్తకము	— book
pāṭṭhamu	పాఠము	— lesson
mukhamu	ముఖము	— face
batta	బట్ట	— cloth
annamu	అన్నము	— food
vēla	వేళ	— time
badi	బడి	
pāṭṭhasāla	పాఠశాల	— school
koolivādu	కూలివాడు	— cooli, labourer
inkanu	ఇంకను	— still
bāgugā	బాగుగా	— well
naḍuchu	నడుచు	— to walk
niluchu	నిలుచు	— to stand
viruchu	విరుచు	— to break (a stick etc.)
grahinchu	గ్రహించు	— to understand
prēminchu	ప్రేమించు	— to love
kshaminchu	క్షమించు	— to pardon
rakshinchu	రక్షించు	—to save,to protect
lēchu	లేచు	— to rise, to get up
agu	అగు	— to be, to become
chachchu	చచ్చు	— to die
koorchundu	కూర్చుండు	— to sit
theesikonu	తీసికొను	— to take
nidrapōvu	నిద్రపోవు	— to sleep
kadugu	కడుగు	— to wash

ā kāgithamu meeda vrāyumu ఆ కాగితము మీద వ్రాయుము—write on that paper.

ee pusthakamu c̄had̄uvumu ఈ పుస్తకము చదువుము—Read this book.

ā pani chēyumu ఆ పని చేయుము—Do that work.

ee pandu thinumu ఈ పండు తినుము—Eat this fruit,

thvaragā bayaludērumu త్వరగా బయలు దేరుము—start quickly.

ee gampa mōyumu ఈ గంప మోయుము—carry this basket.

ee pandlu gampalō pettumu ఈ పండ్లు గంపలో పెట్టుము—put these fruits in (the) basket.

In the above sentences, we are **teliing only one person** to do certain work. Here the verb is formed by adding **mu** ము to the root.

vrāyu	+ mu—	వ్రాయుము—write.
c̄haduvu	+ mu—	చదువుము —Read.
chēyu	+ mu—	చేయుము —Do.
	etc.,	etc.,

When we tell two or more persons at the some time to do certain work, **du** డు is added to the root instead of **mu** ము.

vrāyu	+ du—	వ్రాయుడు— write.
c̄haduvu	+ du—	చదువుడు —Read.
chēyu	+ du—	చేయుడు —Do.

Whenever we request, advise, or order a person or persons to do or not to do something, the verb in the relative sentence is said to be in the imperative mood, All the verbs in the above examples are in this mood.

Some roots change their forms before adding *mu* ము, or *ḍu* డు, in the Imperative mood, as,

Root	+ mu ము	+ ḍu డు
koluchu కొలుచు	koluvumu కొలువుము	koluvudu కొలువుడు
geluchu గెలుచు	geluvumu గెలువుము	geluvudu గెలువుడు
naduchu నడుచు	naduvumu నడువుము	naduvudu నడువుడు
niluchu నిలుచు	niluvumu నిలువుము	niluvudu నిలువుడు
piluchu పిలుచు	piluvumu పిలువుము	piluvudu పిలువుడు
viṟuchu విఱుచు	viṟuvumu విఱువుము	viṟuvudu విఱువుడు
etc.	etc.	etc.
rahinchu ప్రహించు	grahimpumu ప్రహింపుము	grahimpudu ప్రహింపుడు
rēminchu ప్రేమించు	prēmimpumu ప్రేమింపుము	prēmimpudu ప్రేమింపుడు
shaminchu శమించు	kshamimpumu శమింపుము	kshamimpudu శమింపుడు
akshimchu రక్షించు	rakshimpumu రక్షింపుము	rakshimpudu రక్షింపుడు
dinchu ఆదించు	ādimpumu ఆదింపుము	ādimpudu ఆదింపుడు
alanchu తలంచు	thalampumu తలంపుము	thalampudu తలంపుడు
etc.	etc.	etc.
gu ఈగు	kammu కమ్మ	kandu కందు
chchu ఈచ్చు	immu ఈమ్మ	indu ఇందు
hāchchu చేచ్చు	chāvumu చావుము	chāvudu చావుడు
hoochu చూచు	choodumu చూడుము	choodudu చూడుడు
hechchu చెచ్చు	themmu తెమ్మ	thendu తెందు
ōvu పోవు	pommu పొమ్మ	pondu పొండు
uchchu వచ్చు	rammu రమ్మ	randu రండు
chchu లేచు	lemmu లెమ్మ	lendu లెండు

From the foregoing examples, we find that before adding *mu* ము or *du* డు, the last letter of the roots ending in (a) *c̄hu* చు is changed to *vu* వు; and

(b) *nc̄hu* ంచు is changed to *mpu* ంపు.

We also find that the formations in group (c) are irregular and no hard and fast rule can be laid down for those roots.

Even in the case of (a) and (b) above, there are many exceptions which are to be learnt by observation only.

Now read the following sentences addressed to a student :—

Pillavādā! * ikkadaku rammu పిల్లవాడా! ఇక్కడకు రమ్ము
—Boy, come here.

ee balla meeḍa koorc̄hundumu ఈ బల్ల మీద కూర్చుండుము
—Sit (down) on this bench.

ā pusthakamu theesikonumu ఆ పుస్తకము తీసికొనుము
—Take that book.

oka pāṭṭhamu c̄haḍuvumu ఒక పాఠము చదువుము—Read a lesson.

pusthakamu akkada pettumu పుస్తకము అక్కడ పెట్టుము
—Put (the) book there.

---

* when calling a person, change the last vowel of the word denoting his name profession, or relationship as follows :—

(1) i ఇ to ee ఈ as, thalli తల్లి; thallee తల్లీ; Hari హరి; Haree హరీ:

(2) *a* ↙ & u ఉ to ā ా, as amma అమ్మ: ammā అమ్మా; bāludu బాలుడు; bāludā బాలుడా! etc—In the plural, *lu* లు becomes lārā లారా: as annalu అన్నలు; anna'ārā అన్నలారా.

Pillalārā! meeru inkanu nidra pōvuchunnārā? పిల్లలారా! మీరు ఇంకను నిద్రపోవుచున్నారా?—**Children,** are you still sleeping?

lendu mukhamulu kadugudu లెండు ముఖములు కడుగుడు —get up, wash (your) faces.

manchi battalu kattudu మంచి బట్టలు కట్టుడు—**wear** fresh clothes (Dress up yqurselves).

pusthakamulu theesikonudu పుస్తకములు తీసికొనుడు— Take (your) books.

pāṭthamulu chaḏuvudu పాఠములు చేదువుడు—**Read** (your) lessons.

thvaragā annamu thinudu త్వరగా అన్నము తినుడు— Take (Eat) your food quickly.

vēlaku pāṭthasālaku pondu వేళకు పాఠశాలకు పొండు— go to school (in) time.

pāṭthasālalō pāṭthamulu bāgugā nērchukonudu పాఠశాలలో పాఠములు బాగుగా నేర్చుకొనుడు—Learn (your) lessons well in (the) school.

sāyamkalamu ādukonudu సాయంకాలము ఆడుకొనుడు— Play (in the) evening.

We have already seen that some roots change their form before *nu* నుడు or *du* డు are added to get the verbs in the Imperative mood. These changed forms (without the letters *nu* నుడు or *du* డు) may be called the "*changed*

roots." These "*changed roots*" are *very important* as they are used very widely in Telugu. * These are used not only in forming the passive voice, the negative, and many other miscellaneous verbal forms, but also as verbs in the *colloquial Imperative mood*, while speaking to a person such as a servant, an youngster, etc, to whom no respect need be shown †. The student is once more reminded of the importance of these *changed roots* and is advised to go through the following examples very carefully :—

	Original Root		Changed Root
(a)	piluchu	పిలుచు	piluvu పిలువు
	naduchu	నడచు	naduvu నడువు
	koluchu	కొలుచు	koluvu కొలువు
	etc.		etc.
(b)	grahinchu	గ్రహించు	grahimpu గ్రహింపు
	ādinchu	ఆదించు	ādimpu ఆదింపు
	thalanchu	తలంచు	thalampu తలంపు
	rakshinchu	రక్షించు	rakshimpu రక్షింపు
	kshaminchu	క్షమించు	kshamimpu క్షమింపు
	etc.		etc.

---

* These usages are dealt with in this book later on.

† The colloquial Imperative mood is used only in singular. There is no plural for it.

(ఛ) čhoočhu చూచు čhoodu చూడు
čhačhchu చచ్చు čhavu చావు
etc. etc.

Note the changed root very carefully in the following six cases :—

Original Root		Changed Root	
agu	అగు	kā	కా
ičhchu	ఇచ్చు	(ee | ఈ) * eeyu	ఈయు
thečhchu	తెచ్చు	thē	తే
pōvu	పోవు	pō	పో
vačhchu	వచ్చు	rā	రా
lēchu	లేచు	(lē | లే) * lēvu	లేవు

The verbs in the following sentences are in the colloquial Imperative mood, used only when speaking to a servant, child, etc :—

ō koolivādā! lē, ikkadaku rā ఓ కూలివాడా! లే, ఇక్కడకురా—
o coolie ! get up, come here.

ee balla akkada pettu ఈ బల్ల అక్కడ పెట్టు—put this table there.

ā pusthakamu thē ఆ పుస్తకము తే– get that book.

thvaragā bazāruku pō త్వరగా బజారుకు పో—go to (the) market quickly.

ā gampa ikkada pettu ఆ గంప ఇక్కడ పెట్టు—Put that basket here.

ā kooragāyalu balla meeda pettu ఆ కూరగాయలు బల్లమీద పెట్టు—Put (keep) those vegetables on (the) table.

---

* These forms (shown within brackets) are used only in the colloquial Imperative mood and not in any other verbal formations.

LESSON 7

Negatives

ālasyamu ఆలస్యము— delay.

āta sthalamu ఆటస్థలము —playground

pandemu పందెము—match

pani పని—work, business.

thammudu తమ్ముడు—younger brother.

kumārudu కుమారుడు—son

nēdu నేడు—today

nāyana నాయన—father

godugu గొడుగు—umbrella

ayithē అయితే—if (so)

vērē వేరే—another, separate

konchemu కొంచెము—some; a little.

manchidi మంచిది—well.

lēdu లేదు } no, kādu కాదు } not.

vaddu వద్దు } don't valadu వలదు }

lēnu లే —I am not / was not

lēmu లేము —we are not / were not

lēvu లే —you are not / were

lēru లేరు—you are not / they were not

lēdu లేదు—he is not / was not

lēdu లేదు—she is not / it was not

lēvu లేవు—they are not / were not

Read the following sentences :—

nēnu pōvutalēdu నేను పోవుట లేదు—I am *not* going.
meeru chaduvutalēdu మీరు చదువుటలేదు—you are *not reading*. vādu vachchutalēdu వాడు వచ్చుటలేదు—He is *not* coming.

Again, read the following sentences ;—

nēnu thina*lēdu* నేను తినలేదు—I *did not* eat.
meeru Chadu*valēdu* మీరు చదువలేదు—you *did not* read.
vādu Choda*lēdu* వాడు చూడలేదు—He *did not* see.
āme ra*lēdu* ఆమె రాలేదు—she *did not* come,
mēmu pō*lēdu* మేము పోలేదు—we *did not* go.
sēvakudu thē*lēdu* సేవకుడు తేలేదు—(the) servant *did not* get.
neevu piluva*lēdu* నీవు పిలువలేదు—you *did not* call.
nēnu grahimpa*lēdu* నేను గ్రహింపలేదు—I *did not* understand.
āme prēmimpa*lēdu* ఆమె ప్రేమింపలేదు—he *did not* love.
vādu naduva*lēdu* వాడు నడవలేదు—He *did not* walk.
mēmu vrāya*lēdu* మేము వ్రాయలేదు—we *did not* write.
meeru lēva*lēdu* మీరు లేవలేదు—you *did not* rise.

From the examples, it will be seen that the **negative in the past tense is formed by adding** *a lēdu* అ లేదు **to the "changed roots" (Verbs in the colloquial Imperative mood), after removing the last** *u*, **in those roots**

e. g. piluv (u) + a lēdu = piluva lēdu పిలువ లేదు
chood (u) + ,, = chood lēdu చూడ లేదు

etc. etc

Note the following past negative forms carefully :—

kālēdu కాలేదు —did not become.
ceyalēdu చేయలేదు—did not give.
thēlēdu తేలేదు —did not get.
pōlēdu పోలేదు —did not go.
lēvalēdu లేవలేదు —did not rise.

Now read the following negative sentences in the future tense :—

nēnu chēy*anu*	నేను చేయను	—*I shall not* do.
mēmu chēy*amu*	మేము చేయము	—*we shall not* do.
neevu chēy*avu*	నీవు చేయవు	—*you* (thou) *will not* do.
meeru chēy*aru*	మీరు చేయరు	—*you will not* do.
vādu chēy*adu*	వాడు చేయడు	—*he will not* do.
āme chēy*adu*	ఆమె చేయదు	—*she will not* do.
adi chēy*adu*	అది చేయదు	—*it will not* do.
vāru chēy*aru*	వారు చేయరు	—*they will not* do.
avi chēy*avu*	అవి చేయవు	— ,,
nēnu Choody*anu*	నేను చూడను	—*I shall not* see.
mēmu rā*mu*	మేము రాము	—*we shall not* come
vāru thē*ru*	వారు తేరు	—*they will not* get.
meeru pō*ru*	మీరు పోరు	—*you will not* go.

From the above santences it will be seen that the negative in the future tense is formed by adding the following terminations to the "changed roots" (colloquial imperative mood), after removing the last *u* thereof, in the same way as the past tense negative terminations are added.

Person	Singular	Plural
1st	anu అను	amu అము
2nd	avu అవు	aru అరు
3rd	adu అడు (for a male)	aru అరు (for human beings)
	adu అదు (for others)	avu అవు (for others)

e. g. C̄hood (u) + anu—choodanu చూడను
= (I) will not see.

piluvu (u) + aru—piluvaru పిలువరు
you (they) will not call.

Note the following future negative formations carefully :—

"Changed Root"	Formations
kā కా	kānu కాను, kāmu కాము, kādu కాదు etc.
eeyu ఈయు	eeyanu ఈయను, eeyadu ఈయదు etc.
pō పో	pōnu పోను pōru పోరు pōdu పోదు etc.
rā రా	rānu రాను, rāmu రాము etc.
lēvu లేవు	lēvanu లేవను, lēvadu లేవదు etc.
thē తే	thēmu తేము, thēru తేరు etc.

Now, read the following negative verbs in the **Imperative mood** :—

piluvakumu పిలువకుము—Do not call.
C̄hoodakumu చూడకుము—Do not see.
chēyakumu చేయకుము—Do not do.
thinakumu తినకుము—Don't eat.
thēkumu తేకుము—Don't get.

These and other negative verbs in the Imperative mood are formed by adding *akumu* అకుము in the singular and *akudu* అకుడు in the plural to the "changed root" (in the same way as negative terminations for the past and

the future tenses are added. Note carefully the following negative verbs in the imperative mood :—

"Changed Root"	Negative-Imperative -Singular	Plural
kā కా	kā*kumu* *కాకుము*	(Don't became) kākudu కాకుడు.
eeyu ఈయు	eeya*kumu* ఈయకుము	(Don't give) eeyakudu ఈయకుడు.
pō పో	pō*kumu* పోకుము	(Don't go) pōkudu పోకుడు.
rā రా	rākumu రాకుము	(Don't come) rākudu రాకుడు
lēvu లేవు	lēvakumu లేవకుము	(Don't rise) lēvakudu లేవకుడు.
thē తే	thēkumu తేకుము	(Don't get) thēkudu తేకుడు.

The termination *avaḍḍu* అవద్దు (or *avaladu* అవలదు) also **is gencrally used** to form the negative in the imperative mood. This termination should be added to the "changed root" in the same way as other terminations are added.

See the following examples :—

choodavaḍḍu చూడవద్దు—don't see.
chēyavaḍḍu చేయవద్దు—don't do.
pōvaḍḍu పోవద్దు—don't go.
ravaḍḍu రావద్దు—don't come.
eeyavaḍḍu ఈయవద్దు—don't give.

---

* This last *mu* ము may be omitted in speakink to a child, servant etc.

thēvaddu తేవద్దు —don't get.
Chāvavaddu చావవద్దు —don't die.
kottavaddu కొట్టవద్దు —don't beat.
thittavaddu తిట్టవద్దు —don't blame.

meeru kriketu pandemulu Choochithira ? మీరు క్రికెటు పండెములు చూచితిరా ?—did you see cricket matches ?

lēdu, nēnu Choodalēdu లేదు, నేను చూడలేదు —No, I did not see.

ayithē nēdu vathurā ? అయితే నేడు వత్తురా ?—if so, will (you) come today ?

lēdu, nēnu nēdu rānu లేదు నేను నేడు రాను—no, I will not come today.

enduku ఎందుకు ?—way ?

nēnu nēdu vērē pani meeda pōvuchunnānu నేను నేడు వేరే పనిమీద పోవుచున్నాను—today I am going on another business.

mee thammudu vachchunā ? మీ తమ్ముడు వచ్చునా?—will your brother come ?

lēdu, nā thammudu kooda rādu లేదు, నాతమ్ముడు కూడ రాడు—no, my brother also will not come.

athadu oorilō lēdu అతడు ఊరిలో లేడు—He is not in the station.

ayithē mee kumārudu āta sthalamunaku vachchuna ? అయితే మీ కుమారుడు ఆట్టస్థలమునకు వచ్చునా ?— If so, will your son come to the play-ground ?

ounu, athadu vachchunu ఔను, అతడు వచ్చును—yes, he will come.

kāni konchemu ālasyamu agunu కాని కొంచెము ఆలస్యము అగును --But (there) will be some delay.

meeru undavaddu మీరు ఉండవద్దు—Don't wait.

nāyanā! nēnu kooda pōvudunu నాయనా! నేను కూడ పోవుదును Father! I will also go.

vaddu, neevu ippudu pōvaddu వద్దు, నీవు ఇప్పుడు పోవద్దు— No, Don't go now.

neevu nee pāṭṭhamulu chaduva vadda ? నీవు నీ పాఠములు చదువ వద్దా ?—Don't you have to read your lessons ?

nēnu ippudu pāṭṭhamulu chaduvanu నేను ఇప్పుడు పాఠములు చదువను—I don't read (my) lessons now.

nēnu rēpu chaduvudunu నేను రేపు చదువుదును—I will read (my lessons) tomorrow.

manchidi, ayithē neevu kooda pō మంచిది, అయితే నీవుకూడ పో—well, if it is so, you also go.

godugu theesikoni pōvuchunnāvā ? గొడుగు తీసికొని పోవు చున్నావా ?—Are you taking (away the) umbrella ?

lēdu, nēnu godugu theesikoni pōvutalēdu లేదు నేను గొడుగు తీసికొని పోవుటలేదు—No, I am not taking (away the) umbrella.

meeru ālasyamu chēyakudu [illegible] చేయకుడు—Don't delay.

LESSON 8

Grammar

Pronouns

Pronouns are used in the place of nouns to avoid unnecessary repetition of the latter. The principal pronouns are given below. Instructions as to the application of case terminations (prepositions) to pronouns are also given below.

PRONOUNS WITH ENGLISH MEANING	POSSESSIVE CASE
vādu వాడు —he	vāni వాని, athani అతని —his
athadu అతడు—he (that man or boy)	
veedu వీడు, ithadu ఇతడు —this man or boy	veeni వీని, ithani ఇతని —this man's (or) boy's
evadu ఎవడు —who (for a male only)	evani ఎవని —whose
vāru వారు—they (human beings only)	vāri వారి —their
veeru వీరు —these people	veeri వీరి —of these people
evaru ఎవరు—who (plural human beings)	evari ఎవరి —whose
thāmu తాము, thamaru తమరు —you	thamari తమరి —your
adi అది —it, that	dāni దాని —its, of that
idi ఇది —this	deeni దీని —of this
edi ఏది —what, which (singular)	deni దేని —of what

avi అవి—they, those (other than human beings	vāni వాని—their
ivi ఇవి—these ,,	veeni వీని—of these
ēvi ఏవి—what, which(plural)	vēni వేని—of what

The possessive * case forms given on the right above are very important as they help in forming other cases.

Objective case of the above pronouns is fromed by adding *ni* ని to the possessive case form.

e. g.
vāni*ni* వానిని } —him
athani*ni* అతనిని }
vāri*ni* వారిని —them
evani*ni* ఎవనిని (singular) } —whom
evari*ni* ఎవరిని (plural) }

Adding *ki* కి to the possessive case forms of the above pronouns gives the meaning of the English preposition "to".

e. g.
vāni +ki = vāniki వానికి—to him
vāri +ki = vāriki వారికి—to them
evani +ki = evaniki ఎవనికి } —to whom
evari +ki = evariki ఎవరికి }
d̄āni +ki = d̄āniki డానికి—to it.

Now, set the following pronouns and their possessive case forms :—

---

* *yokka* యొక్క (—of) may or may not be added to these forms; it is all the same.

PRONOUN	POSSESSIVE ("of")	OBJECTIVE CASE
neevu నీవు—you (thou)	nee నీ—your	ninnu నిన్ను—you
meeru మీరు—you	mee మీ—your	mimmu మిమ్ము-you
nēnu నేను—I	nā నా—my	nannu నన్ను—me
mēmu మేము—we (he/they &I)	mā మా—our	mammu మమ్ము—us
thāanu తాను—he / she	thana తన—his / her	thananu తనను–him / her
thāmu తాము–they	thama తమ—their	thamanu తమను—them
manamu మనము—we (you & I)	mana మన—our	mananu మనను—us
āme ఆమె—she	āme ఆమె—her	ā menu ఆమెన-her

For getting the meaning of the English preposition "To" along with the above eight pronouns, add *ku* కు to the possessive case form.

e. g. mana +ku = manaku మనకు—to us (to me & to you)

mā +ku = māku మాకు—to us (to me & him/them)

nee +ku = neeku నీకు—to you (singular)

mee +ku = meeku మీకు—to you (plural)

nā +ku = nāku నాకు—to me.

The preposition *goorchi* గూర్చి (gurinchi గురించి) meaning "about", is added to the objective case forms of all the pronouns.

e. g.	vānini	+goorchi	వానిని గూర్చి	—about him
	āmenu	+gurinchi	ఆమెను గురించి	—about her
	nannu	+goorchi	నన్ను గూర్చి	—about me
	ninnu	+goorchi	నిన్ను గూర్చి	—about you.

All other prepositions (case terminations) are to be added to the possessive case forms of the pronouns.

e. g.	nā	+thō	నాతో	—with me
	mee	+venta	మీ వెంట	—along with you
	vāni	+vīpu	వాని వైపు	—towards him
	mā	+koṟaku	మాకోసము	—for us
	āme	+chētha	ఆమె చేత	—by her
	vāri	+nundi	వారి నుండి	—from them
	dēni	+lō	దేని లో	—in which
	evari	+meeda	ఎవరి మీద	—on whom

Read the following sentences :—

ā balla nādi ఆ బల్ల నాది—that bench *is mine.*

ee kurchee meedi ఈ కుర్చీ మీది—this chair *is yours.*

ā kalamu vānidi ఆ కలము వానిది—that pen *is his.*

ee pusthakamu evaridi ఈ పుస్తకము ఎవరిది ?—*Whose* book is this ?

ee indlu nāvi ఈ ఇండ్లు నావి—these houses *are mine.*

ā battalu vārivi ఆ బట్టలు వారివి—those cloths *are theirs.*

ee pencillu āmevi ఈ పెన్సిళ్లు ఆమెవి—these pencils *are hers.*

ā pusthakamulu evarivi ఆ పుస్తకములు ఎవరివి?—whose books *are those ?*

From the above sentences you will see that the addition of di ది (for singular) and *vi* వి (for plural) to pronouns in the possessive case gives us the double possessive.

EXERCISE

upayōgakaramagu	ఉపయోగకరమగు	—usefull
kāvali kāyu	కావలి కాయు	—to keep watch
thōka	తోక	—tail
visvāsamugala	విశ్వాసముగల	—faithful
māmsamu	మాంసము	—meat
kathha	కథ	—story.

Kukka కుక్క — The Dog.

kukka chāla upayōgakaramagu janthuvu కుక్క చాల ఉపయోగకరమగు జంతువు—The dog (is) (a) very useful animal.

adi mana indlaku kāvali kāyunu అది మన ఇండ్లకు కావలి కాయును—It keeps watch over our houses.

kukka vadigā parugeththunu కుక్క వడిగా పరుగెత్తును—(The) dog runs fast.

kukkaku nālugu kāllu unnavi కుక్కకు నాలుగు కాళ్లు ఉన్నవి —(A) dog has four legs.
—(There) are four legs to (the) dog.

danikioka thōka unnadi దానికి ఒక తోక ఉన్నది—It has a tail.

kukkalalō chāla rakamulu kalavu కుక్కలలో చాలరకములు కలవు—(There) are many kinds of dogs.

kukka viswāsamugala janthuvu కుక్క విశ్వాసముగల జంతువు—(The) dog (is) (a) faithful animal.

adi gaddi thinadu అది గడ్డి తినదు—It does not eat grass.

adi annamu, māmsamu thinunu అది అన్నము, మాంసము తినును It eats food (and) meat.

kukkalanu gurinchi chāla kathhalu kalavu కుక్కలను గురించి చాల కథలు కలవు—(There) are many stories about dogs.

Some adjectives which are generally used in daily routine are given in the 'vocabulary" section of this book. The following table shows how to use terminations to forms adjectives :—

Termination	To be added to	Meaning.	Examples.
ina ఇన	root	Past participle—adjective.	Choochina చూచిన—which was, or has been seen. vinina విన—which was, or has been heard. nēnu thinina pandu నేను తినిన పండు—the fruit eaten by me.
ani అని; anatti అనట్టి	changed root	negative adjective	thinani తినని—not eaten. vinani వినని—not heard. Choodanatti చూడనట్టి—not seen. kōranaiti కోరనట్టి—not desired.

Chunna చున్న	root	present participle	kadaluchunna కదలుచున్న—moving vachchuchunna sthree వచ్చుచున్న స్త్రీ-coming woman. Povuchunna manushyudu పోవుచున్న మనుష్యుడు—going man.
edi ఎది ; edu ఎదు	root	adjective present or, future tense	poyedi పోయెది—who/which will go; or who/which is going. — or vachchedu వచ్చెడు—who/which will come; or, who/which is coming.
agala అగల	changed root	able to (do) (adjective)	ādagala ఆడగల—able to play pādagala పాడగల—able to sing choodagala చూడగల—able to see
alēni అలేని	changed root	unable to do	vinaleni వినలేని—unable to hear raleni రాలేని—unable to come polēni పోలేని—unable to go chōodalēni చూడలేని—unable to see.

arāni ఆరాని akoodani అకూడని	changed root	which should not be (done)	thin*arāni* తినరాని **or** thinakoodani తినకూడని — which should not be eaten. vin*arāni* వినరాని vinakoodani వినకూడని — which should not be heard,
gala గల	**noun**	having	illu*gala* ఇల్లుగల—having (a) house
unna ఉన్న	**noun**	having	illu*nna* ఇల్లు ఉన్న—having (a) house
unna ఉన్న	**adverb**	being	sukhamugā *unna* సుఖముగా ఉన్న— (being) happy.
lēni లేని	noun or adverb	not having or not being.	nōru *lēni* నోరులేని—having no voice, *ie* who is unable to bawl out; (innocent) vēdigā*lēni* వేడిగాలేని—not hot.
hantha కంత	root	as much as	chēs*inantha* చేసినంత—as much as is (or was) done. choochi*nantha* చూచినంత—as much as is (or was) seen.
inanni ఇనని	root	as many as	thin*inanni* తినినన్ని—as many as are eaten. kor*inanni* కోరినన్ని—as many as desired.

When a noun or a pronoun is used as a complement to a predicate, *ie* to complete the sense (meaning of a verb), the following terminations are added to such a noun or pronoun :—

PERSON	If the noun ends in *i* ఇ		if the noun enns in a letter other than *i* ఇ	
	SINGULAR	PLURAL	SINGULAR	PLURAL
1st	ni ని	amu అము	anu అను	amu అము
2nd	vi వి	(arm అరు	avu అవు	(aru అరు)
3rd	—	—	—	—

(terminations in brackets may or may not be used.)

e. g. nēnu Ha*rini* నేను హరిని —I (am) Hari

neevu rō*givi* నీవు రోగివి—you (are) a patient.

memu kavu*lamu* మేము కవులము—we are poets.

meeru manchivaru or manchivaralu మీరు మంచివారు (మంచివారలు)

nēnu manchivādanu నేను మంచివాడను.

when pronouns are qualified by adjectives, the following affirmative and negative terminations are added :—

Affirmative.

PERSON & SEX	SINGULAR.	PLURAL.
1st (male)	vādanu వాడను	varāmu వారము
(female)	dānanu దానను	
2nd (male)	vādavu వాడవు	vāru వారు
(female)	dānavu దానవు	
3rd (male)	vādu వాడు	varu వారు (fo human beings)
(others)	di ది	vi వి (for others)

NEGATIVE

1st		gā̆nu గాను	gāmu గాము
2nd		gā̆vu గావు	gāru గారు
3rd	(male)	gādu గాడు	gāru గారు (for human beings)
	(others)	gā̆du గాదు	gā̆vu గావు (others).

See the following examples.

nēnu manchi vādanu నేను మంచి వాడను
—I am a good man

nēnu peddadānanu నేను పెద్దదానను
—I am an elderly woman

neevu chedda vā̆davu gā̆vu నీవు చెడ్డవాడవు గావు
—you are not a bad man

neevu chinnadānavu gā̆vu నీవు చిన్నదానవు గావు
—you are not an young woman

à koora manchidi gā̆du ఆ కూర మంచిది గాదు
—that vegetable is not good.

LESSON 10

Verbs

You have already learnt the termination for the past, present and future tenses. There are alternative sets of terminations for the past and future tenses. They are given below. These alternative terminations also are in common use and are applied to roots in the same way as the first set are used. It is better to revise the lessons on Past & Future Tenses before taking up this lesson.

Future Tense

PERSON.	SINGULAR.	PLURAL.
1st	edānu ఎదను	edāmu ఎదము
2nd	edāvu ఎదవు	edāru ఎదరు
3rd	nu ను	edāru ఎదరు (for human beings)
		nu ను (for others.)

e. g. chadivedanu చేదివెదను—I will read
chēsedāru చేసెదరు —you/they will do.
thinedāmu తినెదము —we shall eat.
āḍedāvu ఆడెదవు —you will play.

This set of termination also is used to tell about events which are natural and or which occur usually.

Paste Tense.

PERSON	SINGULAR.	PLURAL.
1st	inānu ఇనాను	in^{ā}mu ఇనాము
2nd	in^{ā}vu ఇనావు	in^{ā}ru ఇనారు
3rd	in^{ā}du ఇనాడు (for a male)	ināru ఇనారు (for human beings)
	inadi ఇనది (for others)	inavi ఇనవి (for others.)

e. g. Chadiv*inānu* చేవినాను—I read (or I have read)
chēsi*nādu* చేసినాడు —He did (or has done)
Choochi*nāru* చూచినారు—you/they saw (or have seen)
thini*nāvu* తినావు—you ate (or have eaten)

Note that this set of terminations is used for the present perfect tense also as shown above. Some more examples are given below :—

nēnu ippudē vachchin^{ā}nu నేను ఇప్పుడే వచ్చినాను—I *have* come just now.

v^{ā}ru kooda ippudē vachchin^{a}ru వారు కూడ ఇప్పుడే వచ్చినారు—They also *have come* just now.

āme p^{ā}tthamulu Chadivinadi ఆమె పాఠములు చేదివినది—She *has read* (her) lessons (now).

The present participle.

vāḍu *pāḍu*chu koorchundenu వాడు పాడుచు కూర్చుండెను—He sat sing*ing*.

mēmu m*ā*t*a*lāḍuchu pōyithimi మేము మాటలాడుచు పోయితిమి —We went talk*ing*.

In the above sentences the words in italics ara present participles. They mean incomplete action at e particular time. They are formed by adding *chu* చు to the roots.

e. g. vachchu + chu—వచ్చుచు
pōvu + chu—పోవుచు
thinu + chu—తినుచు
chēyu + chu—చేయుచు

The past participle.

nēnu *pōyi* choochithini నేను పోయి చూచితిని—Having gone, I saw (—I went and saw.)

vāḍu *vachchi* thinenu వాడు వచ్చి తినెను—Having come, he ate (—He came and ete.)

In the above sentences, the words in italics tell about the first action which had been completed before the second one began. These are past participles. They are formed by adding *i* ఇ to the root (after removing the last *u* thereof) e. g.

thin*i* తిని —having eaten.
thrāg*i* త్రాగి —having drunk.
ch'*si* చేసి —having done.
kōs*i* కోసి —having cut.

The present perfect Tense :— We have already told about one method to form this tense. Now we give another method which is to add the present tense formations of the root *undu* ఉండు to the past participle of the principal verb.

e. g. thini + unnādu తిని యున్నాడు
—he has eaten. (—తినినాడు)

chēsi + unnādu చేసి యున్నాడు
—he has done. (—చేసినాడు)

vini + unnādu విని యున్నాడు
—he has heard. (—వినినాడు)

Here note that the vowel *u* ఉ coming immediately after a past participle is changed to యు *yu*.

The past perfect tense :—

nēnu pōvunappatiki vādu *vachchi yundenu* నేను పోవునప్పటికి వాడు వచ్చియుండెను—he *had come* before I went.

neevu vaĒhchunappatiki nēnu *pōyiyuntini* నీవు వచ్చేనప్పటికి నేను పోయియుంటిని—I *had gone* before you came.

The words in italics in the above sentences are in the past perfect tense, which is formed by adding the past tense termination of the root *undu* ఉండు to the past participle of the principle verb.

The past continuous tense.

kukkalu *morr̄uguchundenu* . కుక్కలు మొఱుగుచుండెను—Dogs *were barking.*

manushyulu *parugeththuchundiri* మనుష్యులు పరుగెత్తుచుండిరి —Men *were running.*

These words in italics are in the Past continuous tense which is formed by adding the past tense form of the root *undu* to the present participle of the principal verb.

This formation denotes a past habit also.

e. g. vāru tharacchu mā intiki vachchuchundiri వారు తఱచు మా ఇంటికి వచ్చుచుండిరి—They *used to come* to our house often.

The Future continuous tense:

nēnu rēpatinundi mee yoddaku *vachchuchundunu* నేను రేపటినుండి మీ యొద్దకు వచ్చుచుందును—I *shall be coming* to you from tomorrow.

This tense is formed by adding the future tense formation of the root *undu* ఉండు to the present participle of the principal verb (Here note that the *u* ఉ of the root undu ఉండు is dropped while adding to the present participle).

CAN & CANNOT

chē*yagalanu* చేయగలను—I can do

,, ṃu ,, ము—we ,,

,, vu ,, వు—you ,,

,, ru ,, రు—you ,,

,, du ,, డు—he ,,

,, d̄u ,, దు—{she / it},,

,, ru ,, రు—they ,, (human beings)

,, vu ,, వు— ,, ,, (others.)

chē*yalemu* చేయలేను—I cannot do

,, mu ,, ము—we cannot do

chēyalevu చేయలేవు—you (thou) cannot do

,, ru ,, రు—you cannot do

,, du ,, డు—he cannot do

,, d̄u ,, దు—she/it cannot do

,, ru ,, రు—they (human beings) cannot do

,, vu ,, వు— ,, (others) cannot do.

From the above examples it will be seen that the Telugu terminations for "can" and "cannot" are as follows :—

Person	Can		Cannot	
	SINGULAR	PLURAL	SINGULAR	PLURAL
1st	agalanu అగలను	agalamu అగలము	alēnu అలేను	alēmu అలేము
2nd	agalavu అగలవు	agalaru అగలరు	alēvu అలేవు	alēru అలేరు
3rd	agaladu అగలడు (for male)	agalaru అగలరు (fot human beings)	alēdu అలేడు (for male)	alēru అలేరు (for human beings)
,,	agaladu అగలదు (for others)	agalavu అగలవు (for others)	alēdu అలేదు (for others)	alēvu అలేవు (for others)

These terminations are to be added to the "*changed roots*" (colloquial Imperative mood).

e. g. $r^{\bar{a}}$+(a) galanu రా గలను—I can come.
rā+(a) lēdu రా లేదు —He cannot come.
Chood (u)+agalamu చూడ గలము—we can see.
ecy (u)+alēru ఈయ లేరు—you/they cannot give.

In the above negative terminations, (for "cannot") the letters *alē* అలే can be replaced by the letters *ajāla* అజాల. Both mean the same thing.

e. g. r*ālē*du రాలేదు — r*ājāla*du రాజాలదు — He cannot come.

chē*yalē*mu చేయలేము — chēya*jala*mu చేయజాలము— we cannot do.

The terminations given in the following list are very useful in getting many necessary verbal formations. Almost all the terminations beginning with the vowel *a* ఁ should be added to the "changed root" (same as the colloquial imperative mood form) and almost all others should be added to the original roots. A few original roots with the relative "changed roots" are shown below for the student's ready reference :—

original roots		**"changed roots"**	
vaC̄hchu	వచ్చు	rä	రా
thinu	తిను	thinu	తిను
C̄hooC̄hu	చూచు	C̄hoodu	చూడు
pō̄vu	పోవు	pō̄	పో
theC̄hchu	తెచ్చు	thē	తే
grahimC̄hu	గ్రహించు	grahimpu	గ్రహింపు
lēchu	లేచు	lēvu	లేవు

Termination	to be added to	Meaning	Examples
i ఇ	root	Past participle (continuative) having (done)	Choochi చూచి—having seen thini తిని—having eaten vachchi వచ్చి—having come chēsi చేసి—having done pōyi పోయి—having gone koni కొని—having bought
aka అక or akunda అకుండ	changed root	negative—not having (done) = without (doing)	Choodaka చూడక—not having seen thinaka తినక—not having eaten rāka రాక—not having come chēyaka చేయక—not having done pōka పోక—not having gone konaka కొనక—not having bought ammakunda అమ్మకుండ-not having sold levakunda లేవకుండ—not having risen or without rising.

Ch̄u చు	root	Present participle (do) ing	vinuch̄u వినుచు—hearing kad̄aluch̄u కదలుచు—moving Ch̄ooch̄uch̄u చూచుచు—seeing (he went seeing) pāduch̄u పాడుచు—singing (he stood singing)
Ch̄undaka చొండక	root	(negative) not (do) ing—without (do) ing.	vrāyuch̄undaka—వ్రాయుచొండక without writing (not writing) Ch̄ad̄uvuch̄undaka చదువుచొండక —without reading.
akundu అకుండు	changed root	negative of the root —not to (do)	vinakundu వినకుండు—not to hear thinakundu తినకుండు—not to eat Ch̄oodakundu చూడకుండు—not to see

ta ట	root	gerund—(do) ing	thinuta తినుట—eating vinuta వినుట—hearing chepputa చెప్పుట—saying chēyuta చేయుట—doing *(saying* is different from *doing)*
akunduta అకుండుట or ami అమి	changed root	negative of the gerund —not (do) ing	thinakunduta తినకుండుట—not eating vinami వినమి—or vinakunduta వినకుండుట—not hearing *(Not hearing* my words is no good*)*
Chunda చూండ or Chundagā చూండగా	root	while (do) ing	pōvuChunda (gā) పోవుచూండ (గా) —while going vaChchuChunda (gā) వచ్చుచూండ (గా) —while coming chēyuChunda (gā) చేయుచూండ (గా) —while doing.

avalenu అవలెను or nadi నది	changed root	should (do) —command and	thevalenu తేవలెను—should get pōvalenu పోవలెను—should go. chōodavalenu చూడవలెను—should see
	root		thinunadi తినునది—should eat vachchunadi వచ్చునది—should come vrāyunadi వ్రాయునది—should write chaduvavalenu చదువవలెను—should read
arādu అరాదు or akoodadu అకూడదు	changed root	should not (do)—command *or* advice.	kadalakoodadu కదలకూడదు—should not move vinarādu వినరాదు—should not hear pōrādu పోరాదు—or pōkoodadu పోకూడదు—should not go
iyundakoodadu యుండకూడదు	root	should not have (done)—prohibition, past tense	thiniyunda koodadu తినియుండ కూడదు —should not have eaten pōyiyundakoodadu పోయియుండకూడదు —should not have (gone)

Čhunda-koodadu చేండకూడదు	**root**	**should not be (do)ing —prohibition —present tense**	**nadaČhuČhunda koodadu** నడచేచేండ కూడదు—should not be walking vinuČhunda koodadu వినుచేండకూడదు —should not be hearing.
avaČhchunu అవచ్చును	changed root	may—permission. possibility, or, probability	kona vāchchunu కొనవచ్చును—may buy kāvaČhchunu కావచ్చును—may be, or, may become. pōvaČhchunu పోవచ్చును—may go rāvaČhchunu రావచ్చును—may come
akapōvaČh chunu అకపోవచ్చును	changed root	may not (do) Improbability—present, or, future.	Čhoodaka pōvaČhchunu చూడక పోవచ్చును—may not see. rākapōvaČhchunu రాకపోవచ్చును— may not come. thinaka pōvaČhchunu తినకపోవచ్చును —may not eat.

iyunda vaāchchunu ఇయుండవచ్చును	root	might have (done)—permission, possibility, or, probability—past tense	vaāchchiyundavaāchchunu వచ్చియుండవచ్చును—might have come Āchoochiynnda vaāchchunu చూచియుండవచ్చును—might have seen. pilichiyundavaāchchunu పిలిచియుండవచ్చును—might have called.
iyundaka pōvaāchchunu ఇయుండక పోవచ్చును	root	might not have (done)—Improbability past tense.	andīiyundakapōvaāchchunu అందియుండక పోవచ్చును—might not have reached. Āchoochiyundaka pōvaāchchnun చూచియుండక పోవచ్చును—might not have seen.
agaligi yunda vaāchchunu అగలిగి యుండవచ్చును	changed root	might be, *or* might have been, able to (do)—. doubt as to the ability to (do)— three tenses.	cheppagaligi yundavaāchchunu చెప్పగలిగి యుండవచ్చును—might be, *or* might have been able to tell, Āchoodagaligi yundavaāchchunu చూడగలిగి యుండ వచ్చును—might be, or, might have been, able to see.

ajālakunda vaČhchunu అజాలకుండవచ్చును	changed root	might not be, *or* might not have been able to (do)--doubt as to the inability to do—three tenses	konajālakundavaČhchunu కొనజాలకుండవచ్చును—might not be, or, might not have been, able to buy.
avalasiyundunu అవలసియుండును	changed root	will have to (do)—duty—future tense	cheppavalasiyundunu చెప్పవలసియుండును—will have to tell. Čhoodavalasiyundunu చూడవలసియుండును—will have to see.
avalasi yundenu అవలసియుండెను	changed root	ought to have (done—a thing which) was to be done but was not actually done.	rāvalasiyundenu రావలసియుండెను—ought to have come (but did not come). Pōvalasiyundenu పోవలసియుండెను—ought to have gone (but did not go.)
avalasivachchenu అవలసివచ్చెను	changed root	had to (do)—Čompulsion—past tense	Čhampavalasivachchenu చంపవలసివచ్చెను—had to kill.

čhunda vačhchunu చేండవచ్చును	root	may be, or, might have been, (doing) permission, or probability continuous.	vinučhundavačhchunu వినుచేండవచ్చును may be, or might have been, hearing.
inchu *ఇంచు	root	causative	chēyinchu చేయించే—to get (it) done (by somebody else). vrāyinchu వ్రాయించే—to get (it) written (by somebody else). koyinčhu కోయించే—to get (it) cut (by some body else).

*When this termination is added, many roots change their forms materially. As it is not possible to show all those changes here, the student is instructed to observe them while reading Telugu books. Generally, causative forms may be obtained by adding the termination "ajēyu అజేయు" to the "changed root" as already explained in the previous pages.

abadu అబడు	changed root	passive voice *	Chōodabadu చూడబడు—to be seen vrāyabadu వ్రాయబడు—to be written mōyabadu మోయబడు—to be carried thinabadenu తినబడెను—was eaten padavēyabadiri పడవేయబడిరి—were thrown (down) cheppabadinadi చెప్పబడినది—has been told chēyabaduchunnadi చేయబడుచున్నది —is being done lāgabadunu లాగబడును—will be pulled
Chō చో	root	"if" **or** "when"— future tense only	pōvuchō పోవుచో—if, or, when (I, he, etc) will go,— thinuchō తినుచో—if, or, when (I, he they, etc) will eat.

* In Telugu passive voice is very rarely used- Therefore, no special treatment has been given to this heading in this book.

ina ఇన; inaచో ఇనచో **or** inayedala ఇనయెడల	root	"if"—all tenses'	vachina (చో) వచ్చిన (చో) **or** vachinayedala వచ్చినయెడల–if (I, they, etc) come **or** came..... pōyina (చో) పోయిన (చో) **or** pōyinayedala పోయినయెడల-if (I, they, etc) go **or** went.
ēni ఏని	future or past tense forms of verbs.	"if"—future or past tenses.	vaththurēni వత్తురేని–if (they) come... vachirēni వచ్చిరేని—if (they) came
anichō అనిచో **or** aniyedala అనియెడల	changed root	if.....not	naduvanichō నడువనిచో **or** naduvaniyedala నడువనియెడల—if (you etc) do *not* walk. rānichō రానిచో **or** rāniyedala రాని యెడల—if (you etc) do not come pōnichō పోనిచో **or** pōniyedala పోని యెడల—if (you etc) do not go.

iyundinachō ఇయుండినచో **or** iyundina yedala ఇయుండిన యెడల	root	had (I etc) (done)—unfulfilled conditional-affirmative	vāchchiyundinācho వచ్చియుండినచో **or** vāchchiyundinayedala వచ్చియుండిన యెడల—(they etc) come, (*i. e*, If they came, something would have happended. They did not come and something did not happen).
iyundanichō ఇయుండనిచో **or** iyundani yedala ఇయుండని యెడల	root	had (you etc) not (done so)—unfulfilled condition negative.	vāchchiyundanicho వచ్చియుండనిచో *or* vāchchiyundaniyedala వచ్చియుండని యెడల—had (you) not come, (something would have happened). (because you came, something did not happen).
napudu నపుడు *or* nappudu నప్పుడు	root	when (do) ing	pōvunapudu పోవునపుడు—when going vāchchunappudu వచ్చునప్పుడు — when coming.
enō ఓ మో **or** ō ledō ఓ లేదో	a verb in any of the three tenses	whether (or) not...	pōyenēmō పోయెనేమో— whether (he) went (or not) vāchchenōlēdō వచ్చెనో, లేదో—whether (he) came or not

animmu అనిమ్ము (1) **or** anidu అనిండు (2)	changed root	let, (us, him etc) (do)	choodanimmu చూడనిమ్ము— **or** chooda nindu చూడనిండు — let (us, him, them, etc) see. (1) is addressed to one person (2) is addressed to tWo or more persons.
lemmu లెమ్ము (1) **or** lendu లెండు (2)	a verb in any tense	(that is alright, don't worry.	pōvunu lemmu పోవును లెమ్ము— (that is alright) it will go, (don't worry) (1) is addressed to one person (2) is addressed to one or more persons.
gāka గాక ! **or** gātha గాత !	root or a verb in a future tense	may..... (benediction.)	chēyugāka చేయుగాక — may (he etc) do. īchugātha ఇచ్చుగాత — may (he etc) give.
a, aga అ అగ, agā అగా	changed root	for (do) ing; on (do) ing	vina bōyenu వినబోయెను —went for hearing. vinaga వినగ for hearing choodagā చూడగా.for seeing;on seeing

Compound Verbs :

In English, Various prepositions are added to the verbs to give different meanings.

e. g. to go out — to go on
to go away — to go in for, etc.

In Telugu, one root is joined to another root to give a different shade of meaning. These are called compound verbs.

e. g. ṇērchu + konu నేర్చుకొను—to learn.

Generally, the principal root (the first one) changes its form when the second root is added. But all the terminations for tenses etc, are added to the second root only. Some roots which help to form compound verbs are given below :—

Second root	To which form of the principal verbs added.	Meaning.	Examples.
konu కొను	added to the Past Participle of transitive verbs ending in	(doing for one's own use and not for others.)	(1) vandikonu వండికొను **or** vandukonu వండుకొను—to cook for one-self.

Second root	To which form of the principal verbs added	Meaning.	Examples.
	yu యు and to the roots or Past participles of other transitive verbs.		(2) vrāsikonu వ్రాసికొను—to write for one-self. (3) chaḏuvukonu చదువుకొను **or** chaḏivikonu చదివికొను— to read for one's self.
abōvu ఱబోవు (fromtheroot pōvu పోవు)	"changed root"	(about to do.)	(1) thinabōvu తినబోవు—about to eat (2) ēhoodabōvuచూడబోవు-about to see (3) mringabōyenu మ్రింగబోయెను—(He) was about to swallow.
vēyu వేయు	Past participles of transitive verbs. "changed root" of transitive verbs.	Express force, and completion (like the English preposition "of"	(1) kōsivēyu కోసివేయు—to cut off. (2) padavēyu పడవేయు–to throw down

Second root	To which form of the principal verbs added	Meaning.	Examples
alēkapōvu అలేకపోవు (from the root) pōvu పోవు	"changed root"	to be unable to do	(1) Choo*dalekapōyithini* చూడలేకపోయితిని (I) was unable to see. (I could not see). (2) ammalēkapōvunu అమ్మలేకపోవును—(He) will not be able to sell. (3) thinalēka pōvuchunnādu తినలేక పోవుచున్నాడు—He is unable to eat.
anichchu అనిచ్చు (fromtherοot ichchu ఇచ్చు	changed root	to allow, to let one to do something	(1) Choodanichu చూడనిచ్చు—to allow one to see. (2) pōnichchu పోనిచ్చు—to let one go. (3) pōnimmu—let.....go.
asāgu అసాగు **or** adodagu అడొడగు	do.	to begin to do something (from the roots sāgu & thodagu	(1) chēyasāgu చేయసాగు—to begin to do. (2) Choodadodagu చూడదొడగు—to begin to see.
agōru అగోరు (from the root kōru కోరు)	changed root	to desire to do something	Choodagōru చూడగోరు—to desire to see.

Second root	To which form of the principal verbs added.	Meaning.	Examples.
theeru తీరు	Past Participle	to do something without fail	vachitheeru వచ్చితీరు—to come without fail.
ajēyu అజేయు (fromtheroot chēyu చేయు) (used forchanging intransitive verbs intransitive and transitive verbs into casuative)	changed root	(1) cause to do; (2) to get it done by others.	(1) parugeththajēyu పరుగెత్తజేయు—to make one run. (2) vinajēyu వినజేయు-to make one hear (3) grahimpajēyu గ్రహింపజేయు—to make one understand.
ajāḷu అజాలు *or* agalugu అగలుగు	changed root (from the roots chāḷu చాలు & kalugu కలుగు)	to be able to do	kottajāḷu కొట్టజాలు **or** kottagalugu కొట్టగలుగు -to be able to beat.
yundu యుండు (fromtheroot undu ఉండు)	Past Participle	to have already done.	chadiviyundu చదివియుండు—to have already read.

SANDHI

In Telugu all words and terminations are divided into two main kinds called *drutha prakrithikamulu* (దుత ప్రకృతికములు) and kalalu (కలు) the former ending in న్ (n) and the letter without న్ (n).

The presence or absence of this final *(n)* న్ in a word affects the form of the last letter of that word and the first letter of the following word.

Therefore, it is necessary to know exactly to which of these two classes each word or termination belongs.. The following hints help the student to a great extent in this respect :—

1. The undermentioned groups of words and terminations are kalalu (కలు); *ie*, they do not end in న్ *n* :—

(a) all nouns and pronouns except *nēnu* (నేను) and *thānu* (తాను) in their original form (that is, in the nominative and vocative cases*) without the addition of any prepositions;

(b) all adjectives, including numerals;

(c) the preposition *kī* (కై) , *patti* (పట్టి), *yokka* (యొక్క), *goorchi* (గూర్చి), *gurinchi* (గురించి. kosamu (కోసము), *dvārā* (ద్వారా), *gundā* (గుండా), *vīpu* (వైపు), *di* (ది. *vi* (వి), *dū* (దు), *nundi* (నుండి), *mundu* (ముందు).

---

*The words "man. book, he, we, it, ship" etc. are said to be in the Nominative case. The words, "oh man!, oh god! etc. are said to be in the vocative case,

(d) the adverbs *apudu* ఆపుడు, *ipudu* ఇపుడు, *epudu* ఎపుడు *ooraka* ఊరక, *ēla* ఏల, *ēni* ఏని, *kadā* కద, *kadā* కదా, *kāka* కాక, *kāni* కాని,

kābatti కాబట్టి, *konchemu* (*gā*) కొంచెము (గా), mikkili మిక్కిలి,

(e) all finite verbs (of the three tenses) *not* ending in *ni* ని; or, *nu* ను.

e. g. chēsi thimi చేసితిమి.

vachiri వచ్చిరి.

thininābvu తినినావు, etc.

(f) all participles and their negatives;
e. g. chēsi చేసి

chēyaka చేయక

vini విని

vinaka వినక, etc.

2. All words and terminations not mentioned above are *Drutha Prakrithikamulu* దుత ప్రకృతికములు, having న్ *n* in the end.

Note the following points :—

(1) *n* న్ (ఁ) at the end of a word may be changed to ను *nu* and such ను *nu* into న్ (ఁ) *n*.

e. g. వచ్చెఁ *vachchen* = వచ్చెను *vachchenu*.
వచ్చెను *vachchenu* = వచ్చెఁ *vachchen*.

(2) న్ *n*, or ను *nu* coming at the end of a sentence may be omitted.

e. g. రాముడు వచ్చె or వచ్చెను Rāmudu vachche or vachchenu—Rāmā came.

(3) when a vowel comes immediately after న్ (ఁ), **both the letters join together into one letter.**

e. g- న్ + అ = న. (*n* + *a* = *na*). న్ *n* + ి i = *ni* etc.

(4) when a vowel comes immediately after ను *nu* **the** ఉ *u* **in that** ను *nu* **is dropped,**

e. g. వచ్చెను + అతడు = వచ్చెనతడు vaC̄hchenu + athadu *vaC̄henathadu* = he came (came he)

(5) when a vowel comes immediately after the following terminations. the final vowel and the *n* న్ (ఁ) **of the terminations, may be omitted.**

అందున్ *andun*, ఇకన్ *ikan*, చేన్ *chun*, కిన్ *kin*, కున్ *kun* కొఱకున్ *korakun* నిన్ *nin* and నున్ *nun*.

e. g. అందున్ *andun* + ఏమి *emi* — అందునేమి *andunēmi* or అంద్ *and* + ఏమి *ēmi* — అందేమి *andemi*.

రామునికిన్ *Ramunikin* + అపుడు *apudu* = రామునికినపుడు *Ramunikinapudu* or రామునిక్ *Ramunik* + అపుడు. *apudu* = రామునికపుడు *Ramunikapudu*.

Note that అందున్ *andun* = అ + ం + ఉ + న్ *an* + *d* + *u* + *n*,

According to this rule, the last vowel ఉ *u* and the last న్ *n* may be omitted.

Similarly, by omiting ి *i* and న్ *n* In కిన్ *kin*, కి *ki* only remains.

(6) When coming immediately after న్ (ꣳ),

(a) క ka, or its formations are changed to గ ga or its formation.

చ cha	,,	,,	జ ja	,,
ట ta	,,	,,	డ da	,,
త tha	,,	,,	ద d̄a	,,
ప pa	,,	,,	బ ba	,,

e. g. వానికిꣳ vanikin + కలము kalamu = వానికిꣳ గలము
vanikin galamu

నాకుꣳ nākun + చేదువు *cha*duvu = నాకుꣳ జేదువు
nākunjaduvu

కోయుꣳ kōyun + పూలు poolu = కోయుꣳబూలు
Koyunboolu

(b) In addition to the above change, that ꣳ itself may change into ఁ, ం m, or ను nu

e. g. వ్రాయుꣳ vrāyun + తప్పు thappu = వ్రాయꣳదప్పు
vrāyund̄appu

or, —వ్రాయుఁదప్పు vrāyud̄appu
or, —వ్రాయుం దప్పు vrāyumd̄appu
or, —వ్రాయును దప్పు vrāyunud̄appu.

(7) When న్ (ꣳ) n is immediately followed by words originally beginning with గ ga, జ ja, డ da, ద d̄a, or బ ba, or their formations, that న్ n may be changed into ం m, or ను nu; or may be omitted completely.

e. g. పోయెఁ pōyen + గుఱ్ఱము gurrāmu—పోయెన్ గుఱ్ఱము = pōyen gurrāmu,

or—పోయెం + గుఱ్ఱము = pōyemgurrāmu,
or— పోయెను గుఱ్ఱము poyenu gurrāmu
or—పోయె గుఱ్ఱము pōye gurrāmu.

(8) when న్ n is immediately followed by words beginning with any consonant other than the ten mentioned in (6-a) above, that న్ n may be changed into ను nu or omitted completely.

e. g. కలిగెన్ kaligen + ధనము dhanamu = కలిగెన్ ధనము kaligendhanamu

or, కలిగెను ధనము kaligenu dhanamu,
or, కలిగె ధనము kalige dhanamu.

(9) In the above rules, wherever *n* న్ (ఁ) is followed by a consonant, it should be understood that both the letters can be joined into a compound letter as ఁ + గ = ఙ్గ nga. When a word or termination beginning with a vowel follows a finite verb ending in any vowel, or a noun ending in ఉ *u* only, the last vowel of the first word is usually dropped.

e. g. వచ్చెను + అపుడు = వచ్చెనపుడు vachchenapudu
న్ + (ఉ) + అ = న
వింటిమి + ఆ = వింటిమా vintimā
మ్ + (ఇ) + ఆ = మా
రాముడు + ఇతడే = రాముడితడే Rāmudithadē
డ్ + (ఉ) + ఇ = డి,

When a finite verb **not** ending in న్ (ఁ) *n*, ని *ni*, ను *nu*, వి *vi*, వు *vu*, రి *ri*, or రు *ru*, or any other word **not** ending in ఉ *u* or న్ (ఁ) *n*, is followed by a **word beginning with a vowel**, that vowel is usually **replaced by the** relative formation of య *ya*.

e. g. వచ్చెనా + ఏమి = వచ్చెనాయేమి vachchenā yēmi
నా + ఏ = నాయే

చేసిన + అతడు = చేసినయతడు chēsinayathadu
న + అ = నయ

చూడని + ఓర్పు = చూడనియోర్పు chōodaniyōrpu
ని + ఓ = నియో

బడి + అందు = బడియందు badiyandū డి + అం = డియం

When a noun or pronoun is used as the subject in a sentence (in the nominative case, without the addition of any termination), the first letter of the following word is sometimes changed from.

క *ka* or its formation to	గ *ga* its formation,		
చ *cha*	,,	స *sa*	,,
ట *ta*	,,	ద *da*	,,
త *tha*	,,	ద *dā*	,,
ప *pa*	,,	వ *va*	,,

e. g. వాడు కొట్టెను—వాడు గొట్టెను (vadu gottenu)
బాలుడు కొనెను—బాలుడు గొనెను (bāludu gonenu)
బాలిక చేదివెను—బాలిక సదివెను (bālika sadivenu)

Colloquial Telugu is prevalent in writing as well as in speaking. There are no hard and fast rules to guide the student in this respect, as there are many variations in usage from place to place in the vast Telugu-speaking area. However, the following examples may be of some help in finding out the general principles underlying this sort of expression.

చూచుచుచు—ChooChuChu చూస్తూ Choosthu

,,	చున్నాము	Chunnāmu	చూస్తున్నాము	,,	unnāmu			
,,	,,	వు	,,	vu	,,	వు	,,	,,	vu
,,	,,	రు	,,	ru	,,	రు	,,	,,	ru
,,	,,	ను	,,	nu	,,	ను	,,	,,	nu
,,	,,	డు	,,	du	,,	డు	,,	,,	du
,,	చున్నది	Chunnadi	చూస్తున్నది	Choosthunnadi				
,,	,,	వి	,,	vi	,,	వి	,,	,,	vi
	చేసినాడు	chēsinādu	చేశాడు	chēsādu				
,,	,,	వు	,,	vu	,,	వు	,,	,,	vu
,,	,,	రు	,,	ru	,,	రు	,,	,,	ru
	చేసినాను	chēsinānu	చేశాను	chēsānu				
,,	,,	ము	,,	mu	,,	ము	,,		mu
	చేసినది	,,	nadi	చేసింది	chēsindi			
,,	,,	వి	,,	vi	చేసినవి	chēsinavi		
	పోయెదను	pōyedanu	పోతాను	pōthānu				
,,		ము	,,	mu	,,	ము	,,	mu
,,		వు	,,	vu	,,	వు	,,	vu
,,		రు	,,	ru	,,	రు	,,	ru
పోవును		pōvunu			,,	డు	,,	du

పోవును (స్త్రీ. నపుం)	pōvunu	పోతుంది	pōthundi
చూచుట	Choochuta	చూడడం	Choodadam
చూచుటకు	,, ku	చూడటానికి	,, tāniki
వ్రాయుము	vrāyumu	వ్రాయి	vrāyi
చేయను	chēyanu	చెయ్యను	cheyyanu
వచ్చినచో	vachchinachō	వస్తే	vasthē
రావలెను	rāvalenu	రావాలి	rāvāli

LESSCN 11

Vocabulary

THE UNIVERSE

Bhagavanthudu భగవంతుడు
Dēvudu దేవుడు } —God

srushti సృష్టి—creation

srushtikartha సృష్టికర్త—creator

visvamu విశ్వము—universe

prapanchamu ప్రపంచము—world

svargamu స్వర్గము—heaven

narakamu నరకము—hell

Chukka చుక్క
nakshathramu నక్షత్రము } —star

ākasamu ఆకాశము—sky

rāsi chakramu రాశి చక్రము—zodiac

The planetary system

Sooryudu సూర్యుడు—Sun

Chandrudu చంద్రుడు—Moon

Kujudu కుజుడుMars

Budhudu బుధుడు—Mercury

Guruvu గురువు—Jupiter

Sukrudu శుక్రుడు—Venus

Sani శని—Saturn

thōkachukka తోకచుక్క —comet

ulka ఉల్క —meteor

grahamu గ్రహము—planet
upagrahamu ఉపగ్రహము—satellite
grahaṉamu గ్రహణము—eclipse
bhoomi భూమి—the earth

The Earth.

nēla నేల—land
samudramu సముద్రము—sea
mahā samudramu మహా సముద్రము—ocean
dhruvamu ధ్రువము—pole
enda ఎండ—sun (heat & light)
vennela వెన్నెల—moonlight
veluthuru వెలుతురు
prakāsamu ప్రకాశము } —light
vēdi (mi) వేడి (మి)—heat
kiraṉamu కిరణము—ray
needa నీడ—shade
chāya ఛాయ—shadow
manchu మంచు—snow
manchu gadda మంచు గడ్డ—ice
vāna వాన
varshamu వర్షము } —rain
konda కొండ—hill
parvathamu పర్వతము—mountain
guttu గుట్ట—hillock
vāthāvaraṉamu వాతావరణము—atmosphere

sēthōshna sthhithi శీతోష్ణస్థితి—climate

gāli గాలి
vāyuvu వాయువు } —wind, air

gālivāna గాలివాన
thupānu తుపాను } —storm

bhookampamu భూకంపము—earth quake

agni parvathamu అగ్ని పర్వతము—volcano

mēghamu మేఘము
mabbu మబ్బు } —cloud

uṟumu ఉరుము—thunder

meṟupu మెఱుపు—lightning

pidugu పిడుగు—thunderbolt

vidyucchhakthi విద్యుచ్ఛక్తి—electricity

nippu నిప్పు
agni అగ్ని } —fire

neeru నీరు
jalamu జలము } —water

manchi neeru మంచి నీరు—fresh water

mīdānamu మైదానము—plain

peethabhoomi పీఠభూమి—plateau

lōya లోయ—valley

guha గుహ—cave

cheṟuvu చెఱువు—tank

sarassu సరస్సు—lake

kāluva కాలువ—canal

nadi నది—river

Directions.

thoorpu తూర్పు—east
āgnēyamu ఆగ్నేయము—south-east
ḍakshinamu దక్షిణము—south
nīrrithi నైర్ఋతి—south-west
padamara పడమర—west
vayuvyamu వాయువ్యము—north-west
uththaramu ఉత్తరము—north
ceSānyamu ఈశాన్యము—north east
ḍikku దిక్కు—direction

Time.

kālamu కాలము—time
kshaṇamu క్షణము—second
nimusamu నిముసము
nimishamu నిమిషము } —minute
aranimusamu అరనిముసము—half a minute
pāvu ganta పావుగంట—quarter of an hour
araganta అరగంట—half an hour
muppāvuganta ముప్పావుగంట—three quarters of an hour
ganta గంట—hour
jāmu జాము—three hours
pagalu పగలు—day time
rāthri రాత్రి—night
ḍinamu దినము
rōju రోజు } **—a day**
vāramu వారము—week
vārānthamu వారాంతము—week-end

pakshamu పక్షము—fortnight

śuklapakshamu శుక్లపక్షము
śudda ,, శుద్ధ ,, } —bright fortnight

krushṇapakshamu కృష్ణపక్షము
bahula ,, బహుళపక్షము } —dark fortnight

poorṇima పూర్ణిమ—full moon

amâvâsya అమావాస్య—new-moon

nela నెల—month

ruthuvu ఋతువు—season (two-monthly)

vêsavikâlamu వేసవికాలము—Summer

varshâkâlamu వర్షాకాలము—Rainy season

seethakâlamu శీతకాలము
Chali ,, చేలి ,, } —winter

vasanthakâlamu వసంతకాలము—Spring

êdu ఏడు
samvathsaramu సంవత్సరము } —year

ugâdi ఉగాది—New year's-day

thellavâraju తెల్లవారుజాము—early hours of the day (before sunrise.)

sooryôdayamu సూర్యోదయము—sun:rise

sooryâsthamayamu సూర్యాస్తమయము—sunset

udayamu ఉదయము
prodduna ప్రొద్దున } —morning

madhyâhnamu మధ్యాహ్నము—noon, midday

sâyankâlamu సాయంకాలము—evening

ardharâthri అర్ధరాత్రి—midnight

eenela ఈనెల—instant (this month)

ellundi ఎల్లుండి—day-after tomorrow

ninna నిన్న—yesterday

monna మొన్న—day before yesterday

marunâdu మరునాడు—next day

krindatirôju క్రిందటిరోజు—previous day

nêdu నేడు
ee rôju ఈరోజు } —today

rêpu రేపు—tomorrow

Days of the week

ādivāramu ఆదివారము } —Sunday

sōmavāramu సోమవారము—Monday

mangaḷavāramu మంగళవారము—Tuesday

budhavāramu బుధవారము—Wednesday

guruvāramu గురువారము—Thursday

Śukravāramu శుక్రవారము—Friday

Śanivāramu శనివారము—Saturday

Minerals.

gani గని—mine

bangāramu బంగారము—gold

vendi వెండి—silver

rāgi రాగి—copper

iththadi ఇత్తడి—brass

kanchu కంచు—bronze

nēlabŏggu నేల బొగ్గు—coal

vajramu వజ్రము—diamond

kempu కెంపు—ruby

pachcha పచ్చ—emerald

pagadamu పగడము—coral

thruppu తుప్పు—rust

chilumu చిలుము—verdigris

mīlathuththamu మైలుత్తము—(blue) vItriol

sindooramu సిందూరము—vermillion

abhrakamu అభ్రకము
kāki hangaramu కాకి హంగారము } — mica

pādarasamu పాదరసము—mercu

inumu ఇనుము—iron

ukku ఉక్కు—steel

seesamu సీసము—lead

thagaramu తగరము—tin

thuththunāgamu తుత్తునాగము—

pushyarāgamu పుష్యరాగము—t

neelamu నీలము—sapphire

sphatikamu స్ఫటికము—crysta

muthyamu ముత్యము—pearl

khanijamu ఖనిజము—mineral

gandhakamu గంధకము—sulphu

Numerals.

(a) Cardinals :

౧ okati ఒకటి—(one)
౨ rendu రెండు—(two)
౩ moodu మూడు—(three)
౪ nālugu నాలుగు—(four)
౫ Idu **or** ayidu అయిదు
౬ āru ఆఱు
౭ ēdu ఏడు
౮ enimidi ఎనిమిది
౯ thommidi తొమ్మిది
౧౦ padi పది
౧౧ padakondu పదకొండు
౧౨ pandrendu పండ్రెండు
౧౩ padamoodu పదమూడు
౧౪ padunālugu పదునాలుగు
౧౫ padunīdu పదునైదు
౧౬ padunāru పదునాఱు
౧౭ padunēdu పదునేడు
౧౮ padunenimidi పదునెనిమిది
౧౯ pandommidi పందొమ్మిది
౨౦ iruvadi ఇరువది
౨౧ iruvadi okati ఇరువది ఒకటి

22 ౨౨ ,, rendu ,, రెండు
23 ౨౩ ,, moodu ,, మూడు
24 ౨౪ ,, nālugu ,, నాలుగు
25 ౨౫ ,, īdu ,, ఐదు
26 ౨౬ ,, āru ,, ఆఱు
27 ౨౭ ,, ēdu ,, ఏడు
28 ౨౮ ,, enimidi ,, ఎనిమిది
29 ౨౯ ,, thommidi ,, తొమ్మిది
30 ౩౦ muppadi ముప్పది
31 ౩౧ muppadi okati ముప్పది ఒకటి
32 ౩౨ muppadi rendu ముప్పది రెండు
40 ౪౦ {నలుబది nalubadi / నలువది naluvadi
50 ౫౦ ఏబది ēbadi
60 ౬౦ అరువది aruvadi
70 ౭౦ డెబ్బది debbadi
80 ౮౦ ఎనుబది enubadi
90 ౯౦ తొంబది thombadi
100 ౧౦౦ {నూరు nooru / వంద vanda
101 ౧౦౧ నూట ఒకటి noota okati
102 ౧౦౨ నూట రెండు noota rendu
110 ౧౧౦ నూట పది noota padi

190	౧౯౦	నూటతొంబది nootathombadi
199	౧౯౯	నూటతొంబదితొమ్మిది nootathombadi [thommidi
200	౨౦౦	రెండువందలు renduvandalu ఇన్నూరు innooru
201	౨౦౧	రెండువందలఒకటి renduvandalaokati ఇన్నూటఒకటి innotaokati
202	౨౦౨	రెండువందలరెండు renduvandala [rendu ఇన్నూటరెండు innootarendu
300	౩౦౦	మూడువందలు mooduvandalu మున్నూరు munnooru
301	౩౦౧	మూడువందలఒకటి mooduvandala [okati మున్నూటఒకటి munnootaokati
400	౪౦౦	నాలుగువందలు nāluguvandalu నన్నూరు nannooru
500	౫౦౦	అయిదువందలు ayidūvandalu అయిదునూర్లు ayidūnoorlu
600	౬౦౦	ఆరువందలు (నూర్లు) āruvandalu (noorlu)
700	౭౦౦	ఏడువందలు (నూర్లు) ēduvandalu (noorlu)
800	౮౦౦	ఎనిమిదివందలు (నూర్లు) enimidivandalu (noorlu)
900	౯౦౦	తొమ్మిదివందలు (నూర్లు) thommidi vandalu (noorlu)
999	౯౯౯	తొమ్మిదివందల (నూర్ల) తొంబదితొమ్మిది thommidivandala (noorla) thombadithommidi

1,000	౧,౦౦౦	వెయ్యి veyyi వేయి vēyi
1,001	౧౦౦౧	వెయ్యి ఒకటి veyyi okati
1,100	౧౧౦౦	వెయ్యిఒకవంద veyyiokavanda
2,000	౨ ౦౦౦	రెండువేలు renduvēlu
3,000	౩,౦౦౦	మూడువేలు mooduvēlu
4,000	౪ ౦౦౦	నాలుగువేలు nāluguvēlu
5,000	౫ ౦౦౦	అయిదువేలు ayiduvēlu
6,000	౬,౦౦౦	ఆఱువేలు ārūvēlu
7,000	౭.౦౦౦	ఏడువేలు ēduvēlu
8,000	౮.౦౦౦	ఎనిమిదివేలు enimidivēlu
9,000	౯ ౦౦౦	తొమ్మిదివేలు thommidivēlu
10,000	౧౦ ౦౦౦	పదివేలు padivēlu
20,000	౨౦ ౦౦౦	ఇరువదివేలు iruvadivēlu
1,00,000	౧,౦౦,౦౦౦	(ఒక) లక్ష (oka) laksha
2,00,000	౨ ౦౦,౦౦౦	రెండులక్షలు rendulakshalu
10,00,000	౧౦,౦౦,౦౦౦	పదిలక్షలు padilakshalu
1,00,00,000	౧,౦౦,౦౦,౦౦౦	(ఒక) కోటి (oka) kōti
2,00,00,000	౨,౦౦,౦౦,౦౦౦	రెండుకోట్లు rendukōtlu
10,00,00,000	౧౦ ౦౦ ౦౦ ౦౦౦	పదికోట్లు padikōtlu
20,00,00,000	౨౦ ౦౦ ౦౦ ౦౦౦	ఇరువదికోట్లు iruvadikōtlu

The first cardinal ఒకటి okati means number one. But in the sense of the word "single" (a or an), ఒక oka is used. Thus, when you count one, two, three, etc., the Telugu equivalents would be ఒకటి okati రెండు rendu, మూడు

moodu, etc. But, when you say one book; two books etc., they are to be translated as "ఒక పుస్తకము oka pusthakamu, రెండు పుస్తకములు rendu pusthakamulu," etc. These cardinals are used for nouns other than personal,

(b) For personal nouns, there are special cardinals upto four.

1. ఒకడు okadu or ఒకరు okaru (a term used respcetfully, = one person (both genders)
2. ఇద్దఱు iddarū = two persons
3. ముగ్గురు mugguru = three persons
4. {నలుగురు naluguru / నలువురు naluvuru} = four persons

Thereafter, the personal cardinals are formed by adding the termination మంది mandi (or గురు guru) to the ordinary cardinals given above.

5. అయిదుమంది ayidumandi = five persons
6. ఆరుమంది ārumandi = six ,,
10. పదిమంది padimandi = ten ,,
100. {నూరుమంది noorumandi / వందమంది vandamandi} = hundred persons
1000. వేయి (వెయ్యి) vēyi (veyyi) mandi = thousnd persons etc., etc.

The words నలుగురు naluguru and పదిమంది padimandi are idomatically used to denote the people at large.

e. g. నలుగురు (or పదిమంది) నవ్వెదరు naluguru (or padi-mandi) navvedaru = people will laugh (at...)

(c) **Multiplicatives** are formed as follows by adding రెట్లు *retlu* to the cardinals.

(a) { రెట్టింపు rettimpu / రెండురెట్లు renduretlu } = double, twofold

మూడురెట్లు mooduretlu = triple, three fold

నాలుగురెట్లు nāluguretlu = quadruple, four fold

etc., etc.

(d) **Personal multiplicatives** are formed by adding మంది *mandi* to the ordinary multiplicatives given in (c) above రెట్టింపుమంది rettimpumandi = double the number of persons మూడురెట్లమంది mooduretlamandi = triple. etc.,

(e) Ordinals are formed by adding అవ ava to the cardinals given in (a) above. However, the first ordinal is ఒకటవ okatava or మొదటి modati.

రెండు + అవ = రెండవ (Art 21) rendava = second

మూడు + అవ = మూడవ moodava = third

నాలుగు + అవ = నాలుగవ nālugava } fourth (నాలవ nālava
నాల్గు + అవ = నాల్గవ nālgava } also is used.

అయిదు + అవ = అయిదవ ayidava } = fifth
ఐదు + అవ = ఐదవ īdava }

ఆరు + అవ = ఆరవ ārava = sixth

etc. etc.

These ordinals are used for personal nouns **also.**

e. g. పదవ కలము padāva kalamu = tenth pen
పదవ మనుష్యుడు padāva manushyudu = tenth man

(f) If the term వంతు *vanthu* is added to the ordinals iven in (e) above, it expresses the reciprocals (fractions) thereof.

e. g. ఐదవ వంతు īdava vanthu = one fifth = $\frac{1}{5}$

The fraction $\frac{4}{5}$ is read in Telugu as అయిదింట నాలుగు వంతులు ayidinta nālugu vanthulu

,, $\frac{6}{7}$,, ,, ఏడింట ఆరు వంతులు ēdinta āru vanthulu

(g) Numerical Adverbs :—

okasāri ఒకసారి—once
okēsāri ఒకేసారి—only once
rendu sārlu రెండు సార్లు—twice
rendē sārlu రెండే సార్లు—only twice
moodu sārlu మూడు సార్లు— thrice
moodē sārlu మూడే సార్లు—only thrice
nālugu sārlu నాలుగు సార్లు—four times
nālugē sārlu నాలుగే సార్లు—only four times

Society.

lingamu లింగము—sex

manushyudu మనుష్యుడు
purushudu పురుషుడు } —man

sthree స్త్రీ—woman

śiśuvu శిశువు—child, baby. Infant

pasivādu పసివాడు—male child

pasipilla పసిపిల్ల—female child

pillavādu పిల్లవాడు
bāludu బాలుడు } —boy

pilla పిల్ల
ādapilla ఆడపిల్ల
bālika బాలిక } —girl

yuvakudu యువకుడు—a young man

yuvathi యువతి—a young woman

peddavādu పెద్దవాడు—an adult male: elderly man

peddadī (female) పెద్దది—an adult female; elderly woman

vriddudu వృద్ధుడు
musalivadu ముసలివాడు } —old man

vriddhurālu వృద్ధురాలు
musalamma ముసలమ్మ } —old woman

thallidandrulu తల్లిదండ్రులు—parents

amma అమ్మ
thalli తల్లి } —mother

thandri తండ్రి
ayya అయ్య
nāyanna నాయన } —father

thātha తాత—grand-father

muththāta ముత్తాత—great-grand father

avva అవ్వ—grand-mother

ammamma అమ్మమ్మ—mother's mother

nāyanamma నాయనమ్మ—father's mother

kumārudu కుమారుడు
puthrudu పుత్రుడు
koduku కొడుకు
} —son

koothuru కూతురు
kumārthe కుమార్తె
} —daughter

manumadu మనుమడు—grand-son

manumarālu మనుమరాలు—grand-daughter

munimanumadu మునిమనుమడు—great-grand-son

guruvu గురువు—teacher

śiśhyudu శిష్యుడు—disciple

pempudu koduku పెంపుడు కొడుకు—adopted son

pempudu koothuru పెంపుడుకూతురు—adopted daughter

sōdari సోదరి—sister

chellelu చెల్లెలు—younger sister

akka అక్క, appa అప్ప—elder sister

anna అన్న—elder brother

thammudu తమ్ముడు—younger brother

annadammulu అన్నదమ్ములు—brothers

sōdarudu సోదరుడు—brother

pedathalli పెదతల్లి—maternal aunt (elder)

pinathalli పినతల్లి— (younger)

pedathandri పెదతండ్రి-father's elder brother
chinathandri చినతండ్రి ,, younger brother
} (paternal uncle)

mēna-māma మేనమామ—mother's brother (maternal uncle)

mēnalludu మేనల్లుడు —a man's sister's son or a woman's brother's son

mēnakōdalu మేనకోడలు—a man's sister's daughter or a woman's brother's daughter

mēnatha మేనత్త—father's sister

māma (yya) మామ (య్య)—father-in-law

bāva బావ — brother-in-law; paternal aunt's son; maternal uncle's son

vadine వదినె–sister-in-law; paternal aunt's daughter; maternal uncle's daughter

maradalu మరదలు–younger brother's wife, or, wife's sister

aththa (yya) అత్త (య్య)—mother-in-law

alludu అల్లుడు—son-in-law

kōdalu కోడలు—daughter-in-law

viyyapurālu వియ్యపురాలు—mother of the son-in-law or daughter-in-law

viyyankudu వియ్యంకుడు—father of the son-in-law or daughter-in-law

gnāthi జ్ఞాతి
dāyādi దాయాది } —kinsman

brahmachāri బ్రహ్మచారి—bachelor

kanya కన్య—virgin

vidhava విధవ—widow

vidhurudu విధురుడు—widower

magadu మగడు
bhartha భర్త } —husband

bhārya భార్య—wife

savathi సవతి —co-wife

savathi-thalli సవతితల్లి—step-mother

kutumbamu కుటుంబము—family

poorveekulu పూర్వీకులు—ancestors

pendli పెండ్లి
vivāhamu వివాహము } —marriage

pendlikoduku పెండ్లికొడుకు
varudu వరుడు } —bride-groom

pendlikoothuru పెండ్లికూతురు
vadhuvu వధువు } —bride

pendlivāru పెండ్లివారు—bridal party

katnamu కట్నము—dowry

kānukalu కానుకలు—presents

oorēgimpu ఊరేగింపు—procession

bandhuvu బంధువు
Chuttamu చుట్టము } —relative

chuttarikamu చుట్టరికము
bandhuthvamu బంధుత్వము } —relationship

snēhithudu స్నేహితుడు
mithramu మిత్రము
mithrudu మిత్రుడు } —friend

virōdhi విరోధి
Sathruvu శత్రువు
pagavadu పగవాడు } —enemy

yajamāni యజమాని
prabhuvu ప్రభువు } —lord

kouludāru కౌలుదారు
kirāyadāru కిరాయదారు } —tenant

gumāsthā గుమాస్తా—clerk

poruguvādu పొరుగువాడు—neighbour

hānisa హానిస—slave

svathanthrudu స్వతంత్రుడు—free-man

sēvakudu సేవకుడు—servant

panikaththe పనికత్తె—servant maid

bhāgyavanthudu భాగ్యవంతుడు
dhanikudu ధనికుడు } —richman

beedarālu బీదరాలు
pēdarālu పేదరాలు } —poor woman

beedavādu బీదవాడు
pēdavādu పేదవాడు } —poor man

bichchagādu బిచ్చగాడు
yāchakudu యాచకుడు } —beggar

bhāgyamu భాగ్యము
īśvaryamu ఐశ్వర్యము } — prosperity riches

pēdarīkamu పేదరీకము—poverty

The Human Body.

śareeramu శరీరము
dēhamu దేహము } —body

thala తల—head

ventrukalu వెంట్రుకలు—hair

purre పుర్రె—skull

medadu మెదడు—brain

nuduru నుదురు—forehead

mukhamu ముఖము—face

kannu కన్ను—eye

kanubomma కనుబొమ్మ—eyebrow

kanureppa కనురెప్ప—eye lid

kantipāpa కంటిపాప—pupil of the eye

chevi చెవి—ear

mukku ముక్కు —nose

mukkurandhramulu ముక్కురంధ్రములు—nostrils

nōru నోరు—mouth

nāluka నాలుక—tongue

pandlu పండ్లు—teeth

kondanāluka కొండనాలుక—uvula

pedavi పెదవి—lip

gonthu గొంతు—throat

douda డొడ
bugga బుగ్గ } —cheek, jaw

meesamulu మీసములు—mustaches

gaddamu గడ్డము—chin, beard

meda మెడ—neck

ïommu ఱొమ్ము—chest

čhannulu చన్నులు—breast

bhujamu భుజము—shoulder

chēyi చేయి—hand

mōchēyi మోచేయి—elbow

emuka ఎముక—bone

gōru గోరు—nail

kadupu కడుపు
potta పొట్ట } —stomach

booddu బొడ్డు—navel

prēgulu ప్రేగులు—intestines

arachēyi అరచేయి--palm

čhanka చంక—arm-pit

mañikattu మణికట్టు—wrist

pidikili పిడికిలి—fist

vrēlu వ్రేలు—finger

botanavrēlu బొటనవ్రేలు—thumb

rakthanāīamu రక్తనాళము—vein or artery

charmamu చర్మము
thōlu తోలు } —skin

oopirithiththulu ఊపిరితిత్తులు–lungs

gunde గుండె—heart

nadumu నడుము—waist

rakthamu రక్తము—blood

mamsamu మాంసము
kanda కండ
} —flesh

naramu నరము—nerve

plcehamu ప్లీహము—liver

yakriththu యకృత్తు—spleen

veepu వీపు—back

vennemuka వెన్నెముక—backbone

thoda తొడ—thigh

pikka పిక్క—calf of the leg

odi ఒడి—lap

mōkālu మోకాలు—knee

kālu కాలు—leg

cheelamanda చీలమండ—ankle

pādamu పాదము—foot

madama మడమ—heel

(kāli) botanavrēlu (కాలి) బొడనవ్రేలు—toe

arikālu అరికాలు—sole (of the foot)

yoni యోని—the female sex organ

lingamu లింగము—the male sex organ

vrishaṇamulu వృషణములు—testicles

asanamu ఆసనము
muddi ముద్ది
} —anus

malamu మలము—"stools"

moothramu మూత్రము—urine

chemata చెమట—sweat

Sukramu శుక్రము—sperm

ummi ఉమ్మి
lālājalamu లాలాజలము
} —Saliva

andamu అందము—beauty

andaviheenamu అందవిహీనము—ugliness.

Bodily Functions & Disorders.

ārōgyamu ఆరోగ్యము—health

anārōgyamu అనారోగ్యము—ill-health

rōgamu రోగము
jabbu జబ్బు
vyādhi వ్యాధి
} —sickness, disease

mandu మందు
oushadhamu ఔషధము
} —medicine

thaththvamu తత్త్వము—constitution

vinuta వినుట—hearing

vāsana C̄hooC̄huta వాసన చూచుట—smelling

thākuta తాకుట—touch

ruchi రుచి—taste

mātalu మాటలు—speach

māta మాట—word

S̄vāsa శ్వాస
oopiri ఊపిరి } —breath

jeerñamu జీర్ణము—digestion

nadaka నడక—walking

gruddi గ్రుడ్డి—blind

kunti కుంటి—lame

kāramu కారము—hot, pungent

uppana ఉప్పన—saltish taste

ogaru ఒగరు—acrid

noppi నొప్పి—pain

thalanoppi తలనొప్పి—head-ache

manta మంట—burning sensation

kandlakalaka కండ్లకలక—opthalmia, sore eyes

jalubu జలుబు, padiS̄emu పడిశెము—coryza, cold

D̄aggu దగ్గు—cough

vikāramu వికారము—giddiness

vānthi వాంతి—vomit

ajeernamu అజీర్ణము—indigestion

ākalilēkapōvuta ఆకలి లేక పోవుట—dyspepsia

virēchana baD̄hD̄hakamu విరేచనబద్ధకము—constipation

virēchanamulu విరేచనములు—diarrhoea

raktha ,, రక్త ,, —dysentery

Chōopu చూపు—sight

mooga మూగ—dumb

naththi నత్తి—stammering

cheviti చెవిటి—deaf

aviti అవిటి—cripple

mellakannu మెల్లకన్ను—squint eye

ākali ఆకలి—hunger

D̄āhamu దాహము
D̄appi దప్పి } —thirst

S̄abD̄amu శబ్దము
D̄hvani ధ్వని } —sound

suvāsana సువాసన—good smell

D̄urvāsana దుర్వాసన—bad smell

chēD̄u చేదు—bitter, bitterness

pulupu పులుపు—sourness

theepi తీపి—sweetness

chemata చెమట—sweat

moorchha మూర్ఛ—fainting

bonguru gonthu బొంగురు గొంతు—hoarse voice

kshaya క్షయ—T. B. (consumption)

nanju నంజు
neeru నీరు } —dropsy

thāmara తామర—ringworm

kushtu కుష్టు—leprosy

maśoochi మశూచి—small pox

pakshavāthamu పక్షవాతము—paralysis

thimmiri తిమ్మిరి—numbness

balaheenatha బలహీనత—weakness

bhāramu భారము
baruvu బరువు } —heaviness

ātalamma ఆటలమ్మ—chicken-pox

chinnabidda guñamu చిన్నబిడ్డగుణము—convulsions

mahāmāri మహామారి—plague

sandhi సంధి—delirium

magatha మగత—coma

cheemu చీము—puss

kuṟupu కురుపు—boil

vāpu వాపు—swelling

chikithsa చికిత్స—treatment

nayamaguta నయమగుట
kuḍuruta కుదురుట } cure

thirugabettuta తిరుగబెట్టుట—relapse

kusuma కుసుమ—lucorrhoea

snānamu స్నానము—bath

sukharōgamu సుఖరోగము—venercal discase

pathhyamu పథ్యము—good diet

apathyamu అపథ్యము—bad diet

mandu మందు—medicine

muttu ముట్టు—menses

garbhini గర్భిణి—pregnant

prasoothi ప్రసూతి—delivery

beñuku బెణుకు—sprain

gāyamu గాయము—wound

pundu పుండు—ulcer

durada దురద—itching

gajji గజ్జి—itch

chāvu చావు
mrithyuvu మృత్యువు } —death

prāñamu ప్రాణము—life

pongu పొంగు—measles

vishoochi విషూచి—cholera

pichchi పిచ్చి—insanity

jvaramu జ్వరము—fever

Mind & Soul.

manassu మనస్సు—mind

ātma ఆత్మ—soul

ālōchana ఆలోచన—thinking

thrupthi తృప్తి—satisfaction

santhōshamu సంతోషము-gladness

vichāramu విచారము
dukhamu దుఃఖము } —sorrow

sukhamu సుఖము—happiness

kashtamu కష్టము—trouble

kōpamu కోపము—anger

asooya అసూయ—jealousy

āśa ఆశ—greed, hope

nirāśa నిరాశ—hopelessness

athyāśa అత్యాశ—to much greed

buddhi బుద్ధి—faculty

jnānamu జ్ఞానము—wisdom

ajnānamu అజ్ఞానము—ignorance

uddēśyamu ఉద్దేశ్యము—idea

abhiprāyamu అభిప్రాయము-opinion

lakshyamu లక్ష్యము—aim

yukthi యుక్తి—wit, device

upāyamu ఉపాయము—plan

kāraṇamu కారణము—reason, cause

kāryamu కార్యము పని—pani–work

chapalachiththamu చపలచిత్తము—indecisiveness

nirṇayamu నిర్ణయము—decision

sathyamu సత్యము
nijamu నిజము } —truth

abaddhamu అబద్ధము
asathyamu అసత్యము } lie, untruth

porabātu పొరబాటు—oversight

thappu తప్పు—error

śraddha శ్రద్ధ—care, attention

uthsāhamu ఉత్సాహము—zeal

maṟapu మఱపు—forgetfulness

jnapthi జ్ఞప్తి—memory
prēma ప్రేమ—love
snēhamu స్నేహము—friendship
guñamu గుణము—quality
suguñamu సుగుణము—good quality
durguñamu దుర్గుణము—bad quality
bhayamu భయము—fear
hāsyamu హాస్యము—humour
ooha ఊహ—opinion, imagination
parichayamu పరిచయము—familiarity
nammakamu నమ్మకము—belief
viśvāsamu విశ్వాసము—faith
ishtamu ఇష్టము—liking
asahyamu అసహ్యము—dislike
kōrika కోరిక—desire
āndōlana ఆందోళన—anxiety
athuratha ఆతురత—hurry
siggu సిగ్గు—shame
maryādha మర్యాద—politeness, courtesy
amáryādha అమర్యాద—impoliteness
pavithratha పవిత్రత—purity
apavithratha అపవిత్రత—impurity
śeelamu శీలము—chastity
pāpamu పాపము—sin
puñyamu పుణ్యము—result of a good act
dānamu దానము—charity
dharmamu ధర్మము—duty

dāya దయ—pity

sānubhoothi సానుభూతి—sympathy

ātithidhyamu ఆతిధ్యము—hospitality

vidhēyatha విధేయత—obedience

śānthamu శాంతము—piety

ōrpu ఓర్పు—patience

bhakthi భక్తి—devotion

paśchāththāpamu పశ్చాత్తాపము—repentence

ēkamathyamu ఏకమత్యము—unity

virōdhamu విరోధము—enimity

anukoolamu అనుకూలము—advantage; for

prathikoolamu ప్రతికూలము—disadvantage

gouravamu గౌరవము—honour

agouravamu అగౌరవము—dishonour

kruthajhnatha కృతజ్ఞత—gratitude

kṛuthaghnatha కృతఘ్నత—ingratitude

amāyikathvamu అమాయికత్వము—innocence

ādambaramu ఆడంబరము—show

nirādambaramu నిరాడంబరము—simplicity

nērpu నేర్పు—skill

anubhavamu అనుభవము—experience

abhyāsamu అభ్యాసము—practice

dhīryamu ధైర్యము—courage

sāhasamu సాహసము—daringness

alavātu అలవాటు—habit

anumānamu అనుమానము—presumption

sandēhamu సందేహము—doubt

d̄ōshamu దోషము
aparād̄hamu అపరాధము } —misdeed

nēramu నేరము—crime

paga పగ—vengeance

egathāli ఎగతాలి
vekkirintha వెక్కిరింత } —mocking

thiraskāramu తిరస్కారము—refusal

vyabhichāramu వ్యభిచారము—debauchery

d̄ongathanamu దొంగతనము—theft

garvamu గర్వము—pride

vinayamu వినయము—submissiveness

mōsamu మోసము—deceipt

ajāgratha అజాగ్రత—negligence

lubd̄hathvamu లుబ్ధత్వము—miserliness

d̄urvyayamu దుర్వ్యయము—prodigality

pakshapāthamu పక్షపాతము—partiality

nishpakshapāthamu నిష్పక్షపాతము—impartiality

thrāgudu త్రాగుడు—drinking

thrāgubōthu త్రాగుబోతు—drunkard

mōhamu మోహము—love; passion

avamānamu అపమానము—insult

mēlu మేలు—good

keedu కీడు—harm

abhimānamu అభిమానము—attachment

kroorathvamu క్రూరత్వము—cruelty

hathya హత్య—murder

āthmahathya ఆత్మహత్య—suicide

āchāramu ఆచారము—custom, practice

Food & Drink.

āhāramu ఆహారము—food

māmsamu మాంసము—meat

annamu అన్నము—boiled rice

koora కూర—curry

sākāhāarmu శాకాహారము—vegetarian meals

māmsāhāramu మాంసాహారము—non-vegetarian meals

pālu పాలు—milk

rotte రొట్టె—bread

pindi పిండి—flour

panchadāra పంచేదార
chakkera చక్కెర } —sugar

pachchadi పచ్చడి—chutney

ooragāya ఊరగాయ—pickles

pandlu పండ్లు—fruits

kāya కాయ—raw fruit

dorakāya దోరకాయ—half-ripe fruit

pulusu పులుసు—soup

pappu పప్పు—boiled pulses (dholl)

nēyi నేయి—clarified butter (ghee)

majjiga మజ్జిగ
challa చల్లి } —butter milk

chāru చారు—light soup

perugu పెరుగు—curd

noone నూనె—oil

manchinoone మంచినూనె
nuvvulanoone నువ్వులనూనె } —gingily oil (sweet oil)

vēruSanaganoone వేరుశనగనూనె—groundnut oil

kobbarinoone కొబ్బరినూనె—coçoanut oil

āmuḍamu ఆముదము—castor oil

thaṃulapāku తములపాకు—betal leaf

vakkalu వక్కలు
pōkalu పోకలు } —arecanuts

sunnamu సున్నము—lime

karpooramu కర్పూరము—camphor

kumkumapuvvu కుంకుమపువ్వు—saffron

ēlakulu ఏలకులు—cardamum

lavangamulu లవంగములు—clove

sugandha ḍravyamulu సుగంధ ద్రవ్యములు—spices

ḍālchinachekka దాల్చినచెక్క
lavngapatta లవంగపట్ట } —cinnamon

jājikāya జాజికాయ—nutmeg

jāpathri జాపత్రి—mace

sōpu సోపు—anise

pindivanta పిండివంట—eatables prepared with flour and ghee or oil

pākamu పాకము—jelly-like preparation of sugar or jaggery

patika bellamu పటిక బెల్లము—sugar-candy

pānakamu పానకము—syrup

mirapakāyaḷu మిరపకాయలు—chillies (dried) (red pepper)

pesalu పెసలు—green gram

kanḍulu కందులు—red gram

minumulu మినుములు—black gram

Šanagalu శనగలు—bengal gram

vērušanagalu వేరుశనగలు—ground-nut

āvālu ఆవాలు—mustard

menthulu మెంతులు—fenugreek

jeelakaṟṟa జీలకఱ్ఱ—cummin seed

ullipāyalu ఉల్లిపాయలు—onions

vellulli వెల్లుల్లి—garlic

inguva ఇంగువ—asafoetida

ḍhaniyālu ధనియాలు—coriander

pasupu పసుపు—turmeric

bellamu బెల్లము—jaggery

biyyamu బియ్యము—rice

gōḍhumalu గోధుమలు—wheat

jonnalu జొన్నలు—millet

mokkajonnalu మొక్కజొన్నలు—corn

pappulu పప్పులు—pulses

saggubiyyamu సగ్గుబియ్యము—sago

nuṿvulu నువ్వులు—sesame

miriyālu మిరియాలు—pepper

alḷamu అల్లము—ginger

šonṭṭhi శొంఠి—dried ginger

grudlu గ్రుడ్లు—eggs

chēpalu చేపలు—fishes

sona సొన—yolk

mukka ముక్క—piece

mu*dd*a ముద్ద—morsel

venna వెన్న—butter

meegada మీగడ – cream

junnu జున్ను—cheese

pēlālu పేలాలు—friend paddy or millet

ča*l*i*d*i చేలిది (annamu అన్నము) } –food kept overnight
ča*dd*i చేద్ది ,,

bhōjanamu భోజనము—meal

manchineeru మంచినీరు—fresh-water

vaddana వడ్డన—serving food

māru మారు—second course of a meal

phalāhāramu ఫలాహారము–fruit diet (colloquially used for "tiffin")

upāhāramu ఉపాహారము—tiffin

bā*d*amu బాదము—almond

jeedipappu జీడిపప్పు—cashewnut

batāneelu బటానీలు—peas

atukulu అటుకులు—parboiled and husked paddy

uppu ఉప్పు—salt

kāramu కారము—chilly powder

chinthapandu చింతపండు—tamarind.

kallu కల్లు—an intoxicating drink from the palm tree
sārāyi సారాయి—liquor
pāneeyamu పానీయము—drink
vindu విందు—dinner
āhvānamu ఆహ్వానము
pilupu పిలుపు —invitation

House & Household articles

illu ఇల్లు—house, home
vākili వాకిలి—doorway
thalupu తలుపు—door
kitiki కిటికి—window
gōda గోడ—wall
punādi పునాది—foundation
gadapa గడప—threshold
doddi దొడ్డి—backyard
vasārā వసారా—varandah
āvaraṇa ఆవరణ—compound
padaka gadi పడక గది—bed-room
vànta illu వంట ఇల్లు—kitchen
bhōjanaśāla భోజనశాల—dining room
śāla శాల—hall
maṟugu doddi మరుగు దొడ్డి—closet
pogagottamu పొగగొట్టము—chimney
poyyi పొయ్యి
proyyi ప్రొయ్యి —hearth, oven
snānapugadi స్నానపుగది—bath-room

mēda మేడ—a building with two or more storeys

bāvi బావి
nooyi నూయి } —well

sthhambhamu స్థంభము—pillar

pusthakaS̄āla పుస్తకశాల—library-room

gadi గది—room

r̄āyi రాయి—stone

ituka ఇటుక—brick

penku పెంకు—tile

kar̄r̄a కర్ర—timber

isuka ఇసుక—sand

neeru నీరు—water

metlu మెట్లు—steps; staircase

anthasthhu అంతస్థు—storey

dābā డాబా—terrace

doolamu దూలము—beam

(pī) kappu (పై) కప్పు—roof; ceiling

pendebad̄d̄a పెండెబద్ద—lath

mola మొల
mėku మేకు } —nail

cheela చీల—spike

gadiya గడియ—bolt

thāl̄amu తాళము—lock

kappathāl̄amu కప్పతాళము—padlock

balla బల్ల—bench, table

kurchee కుర్చీ—chair

madatha kurchee మడత కుర్చీ—folding chair

padaka kurchee పడక కుర్చీ—easy chair

manC̄hamu మంచము—cot

pand̄iri పందిరి— cover for a cot or an open space

d̄ōmothera దోమతెర—mosquito curtain

uyyela ఉయ్యాల—cradle

parupu పరుపు— bedding

prakka ప్రక్క—bed

d̄indu దిండు
thalagada తలగడ } —pillow

duvvena దువ్వెన—comb

bottu బొట్టు—(vermillion) mark (on the face)

kunkuma కుంకుమ—a red powder for *bottu*

suvāsanathīlamu సువాసనతైలము—scented oil

aththaru అత్తరు—scent

panneeru పన్నీరు—rose-water

agaruvaththi అగరువత్తి—scented stick

d̄hoopamu ధూపము—scented smoke

sāmbrāṉi సాంబ్రాణి—benzoin

d̄eepamu దీపము—light

vaththi వత్తి—wick

aggipulla అగ్గిపుల్ల—match stick

aggipette అగ్గిపెట్టె—match-box

patamu పటము—picture

kātuka కాటుక—collyrium

gand̄hamu గంధము
chand̄anamu చందనము } —sandalwood paste

kasthoori కస్తూరి—musk

punugu పునుగు
javād̄i జవాది } —civet

lakka లక్క—lac

c̄hāpa చాప = mat

thivāchee తివాచీ—carpet

bontha బొంత—quilt

beeruvā బీరువా—almirah

ginne గిన్నె—cup; vessel

thalavīpu తలవైపు—head-end

kāl̄l̄avīpu కాళ్ళవైపు—foot-end

pette పెట్టె—box

visanakar̄r̄a విసనకర్ర—fan

ad̄d̄amu అద్దము—mirror

pingāṇee పింగాణీ—chinaware

garite గరిటె—ladle

chemchā చెంచా—spoon

sibbi సిబ్బి—metal cover

visthari విస్తరి—leafy plate for taking food

kanCchamu కంచేము—ṃetal plate

chembu చెంబు—ewer

peeta పీట—wooden seat

bind̄e బిందె—water-container (metal)

kāgu కాగు—cauldron

kunda కుండ—pot

Cchatti చేట్టి—cooking pot

muntha ముంత—small pot, mug

mookudu మూకుడు—pan

koojā కూజా—pitcher

jādi జాడి—jar

penamu పెనము—metal pan

dabbā డబ్బా—tin container

r̄āthichippa రాతిచిప్ప—stone-ware

paL̄L̄emu పళ్లెము—plate

r̄ōlu రోలు—mortar

r̄ōkali రోకలి—pestle

chēta చేట—winṇow

jalleda జల్లెడ—sieve

cheepuru చీపురు—broom (stick)

panimuttu పనిముట్టు—instrument, tool

kaththipeeta కత్తిపీట—an instrument to chop or cut vegetables with

kaththi కత్తి—knife.

gampa గంప
thatta తట్ట } —basket

butta బుట్ట—small basket

sanchi సంచి—bag

chēthisanchi చేతిసంచి—hand bag

vantacherāku వంటచెఱుకు
kattelu కట్టెలు } —fuel

boggu బొగ్గు—charcoal

pidukalu పిడుకలు—dung-cakes

mootha మూత—lid, cover

gāju sāmānulu గాజు సామానులు—glass-ware

seesā సీసా—bottle

biradā బిరడా—cork

mīnapuvaththi మైనపువత్తి—candle

kavvamu కవ్వము—churning stick

gottamu గొట్టము—tube

kaththera కత్తెర—scissors

garaatee గరాటీ—funnel

Dress & Relative Materials.

vasthramulu వస్త్రములు
ḏusthulu దుస్తులు } —clothes

ḏhōvathi ధోవతి—*dhotee* (lion-cloth)

uththareeyamu ఉత్తరీయము—upper cloth

Chokkā చొక్కా—shirt

jēbu జేబు—pocket

lāgu లాగు—pant

gundee గుండీ—button

thalapāga తలపాగ—head-dress

cheppulu చెప్పులు
pādarakshalu పాదరక్షలు } —shoes (chappals)

chēthigudda చేతిగుడ్డ—handkerchief

tōpee టోపీ—cap

ravike అవికె—blouse, jacket

cheera చీర—*saree* (a cloth worn by ladies)

jalathāru జలతారు—gold or silver lace

pattu పట్టు—silk

doodi దూది
praththi ప్రత్తి } —cotton

*d*uppati దుప్పటి—bed-cover etc.

shāluva శాలువ—shawl

galeebu గలీబు—pillow-cover (దిండుముసుగు)

kambali కంబళి
gongali గొంగళి } —blanket

naga నగ—jewel

hāramu హారము—necklace

golusu గొలుసు—chain

ungaramu ఉంగరము—ring

kadiyamu కడియము—bracelet, or anklet

chevipōgulu చెవిపోగులు—ear-rings

*d*idd*d*ulu దిద్దులు—ear-stars

gājulu గాజులు—bangles

varusa వరుస—row

Beasts, Birds & Reptiles

janthuvu జంతువు
mrugamu మృగము } —beast, animal

āvu ఆవు—cow

eddu ఎద్దు—ox

barre బఱ్ఱె
gēde గేదె } —she-buffalo

dooda దూడ—calf

dunnapōthu దున్నపోతు—he-buffalo

gurramu గుఱ్ఱము—horse

gādida గాడిద—ass

kanCharagādida కంచేరగాడిద—mule

ēnugu ఏనుగు—elephant

onte ఒంటె—camel

nippukōdi నిప్పుకోడి—ostrich

kōthi కోతి—monkey

pilli పిల్లి—cat

kukka కుక్క—dog

pandi పంది—pig

adavipandi అడవిపంది—wild-boar

mundlapandi ముండ్లపంది—porcupine

elugubanti ఎలుగుబంటి—bear

puli పులి—tiger

chiruthapuli చిఱుతపులి—leopard

thōdēlu తోడేలు—wolf

simhamu సింహము—lion

kundēlu కుందేలు—hare

nakka నక్క—jackal

guntanakka గుంటనక్క—fox

jinka జింక—deer

d̄uppi దుప్పి—male-deer

lēdi లేడి—stag

gorr̄e గొఱ్ఱె—sheep

mēka మేక—gcat

mand̄a మంద—herd

eluka ఎలుక—rat

chitteluka చిట్టెలుక—mouse

thonda తొండ
oosaravilli ఊసరవిల్లి } —chameleon

udutha ఉడుత—squirrel

mungisa ముంగిస—mongoose

kāki కాకి—crow

pičhchuka పిచ్చుక—sparrow

pāvuramu పావురము—pigeon

guvva గువ్వ—dove

grad̄d̄a గద్ద—kite

dēga డేగ—hawk

rāband̄u రాబందు—vulture

konga కొంగ—crane

grudlagooba గ్రుడ్లగూబ—owl

chiluka చిలుక—parrot

kōkila కోకిల—cuckoo

hamsa హంస—swan

nemali నెమలి—peacock, peahen

kōdi కోడి—cock, hen

bāthu బాతు— goose, gander

pamu పాము—snake

thrāchupāmu త్రాచుపాము—cobra

vishamu విషము—poison

thēlu తేలు—scorpion

balli బల్లి—lizard

sāleedu సాలీడు—spider

purugu పురుగు—worm

cheema చీమ—ant

chedalu చెదలు—white ant

nalli నల్లి—bug

dōma దోమ—mosquito

eega ఈగ—fly

kandireega కందిరీగ—wasp

thēneteega తేనెటీగ—bee

gongaḷi purugu గొంగళి పురుగు—cater pillar

midutha మిడుత—locust

chēpa చేప—fish

mosali మొసలి—crocodile

thimingilamu తిమింగిలము—whale

sorāchēpa సొరచేప—shark

polusu పొలుసు—fin

gabbilamu గబ్బిలము—bat

thondamu తొండము—trunk

thōka తోక—tail

danthamu దంతము—tusk

meesamulu మీసములు—whiskers

gitta గిట్ట—hoof

jalaga జలగ—leech

naththa నత్త—snail

thābēlu తాబేలు—tortoise

kappa కప్ప—frog

endrakāya ఎండ్రకాయ
peetha పీత
} —crab

Sounds of Animals, Birds, etc.

āvu "ambā" anunu ఆవు "అంబా" అనును
pilli "myāvu" ,, పిల్లి "మ్యావు" ,,

kukka moṛugunu కుక్క మొఱుగును
eḍḍu ṛankevēyunu ఎద్దు ఱంకెవేయును
gāḍiḍa ōndrapettunu గాడిద ఓండ్రపెట్టును
guṛṛamu sakilinchunu గుఱ్ఱము సకిలించును
kōthi kiṡchakiṡchalādunu కోతి కిచకిచలాడును
ēnugu gheemkarimṡchunu ఏనుగు ఘీంకరించును
peḍḍapuli gāndrinṡchunu పెద్దపులి గాండ్రించును
simhamu garjinṡchunu సింహము గర్జించును
kōḍi "kokkorōkō" anunu కోడి "కొక్కొరోకో" అనును
pāmu busakottunu పాము బుసకొట్టును
kōkila "koo" ani kooyunu కోకిల "కూ" అనికూయును

Conveyances.

vāhanamu వాహనము—carriage, conveyance
vimānamu విమానము—aeroplane
pallaki పల్లకి
mēnā మేనా } —palanquin
rathamu రథము—chariot
chakramu చక్రము—wheel
jeenu జీను—saddle
kaḷḷemu కళ్ళెము—reins
koradā కొరడా—whip
vanthena వంతెన—bridge
bandi బండి—cart
padava పడవ—boat
nouka నౌక—ship
kāluva కాలువ—canal
thoomu తూము—tunnel

Vegetables,

kooragāyalu కూరగాయలు—vegetables
vankāyalu వంకాయలు—brinjals
beerakāyalu బీఅకాయలు—angular gourds
chikkudukāyalu చిక్కుడుకాయలు—beans
gummadikāya గుమ్మడికాయ—pumpkin
rāmamulagakāya రామములగకాయ—tomato
velagakāya వెలగకాయ—wood-apple
dhōsakāya ధోసకాయ—cucumber
kākarakāya కాకరకాయ—bitter gourd
potlakāya పొట్లకాయ—snake-gourd
sorakāya సొరకాయ—bottle gourd
bendakāya బెండకాయ—lady's fingers
munagakāya మునగకాయ—drumstick
kōsupuvvu కోసుపువ్వు—cauliflower
thammakāya తమ్మకాయ—sword bean
aratikāya అరటికాయ—plantain
boodidagummadikāya బూడిదగుమ్మడికాయ—wax-gourd
chēmadumpa చేమదుంప—hayne
chilagadadumpa చిలగడదుంప
genusugadda గెనుసుగడ్డ } —sweat potato
mullangi ముల్లంగి—radish
dabbakāya దబ్బకాయ—citron
nimmakāya నిమ్మకాయ—lemon
chukkakoora చుక్కకూర—rumex
gōgukoora గోగుకూర—rossell, sorrel
menthikoora మెంతికూర—fenugreek
pachimirepakāyalu పచ్చిమిరపకాయలు—green chillies

koththimiri కొత్తిమిరి—spinach

pandlu పండ్లు—fruit

māmidipandu మామిడిపండు—mango

nārinjapandu నారింజపండు—orange

panasapandu పనసపండు—jack fruit

dānimmapandu దానిమ్మపండు—pomegrenate

anāsapandu అనాసపండు—pine apple

jāmapandu జామపండు—guava

aratipandu అరటిపండు—plantain

kharjoorapupandlu ఖర్జూరపుపండ్లు—dates

kobbarikāya కొబ్బరికాయ—cocoanut

bādamukāya బాదముకాయ—almond

guththi గుత్తి—bunch

puppodi పుప్పొడి—pollen

kanche కంచె—hedge, fence

poda పొద—bush

theege తీగె—creeper

iguru ఇగురు
chiguru చిగురు } —tender leaf

marrichettu మర్రిచెట్టు—banyan tree

thummachettu తుమ్మచెట్టు—peepul tree

chinthachettu చింతచెట్టు—tamarind tree

vepachettu వేపచెట్టు—margosa tree

māmidichettu మామిడిచెట్టు—mango tree

thātichettu తాటిచెట్టు—palmyra tree

kobbarichettu కొబ్బరిచెట్టు—cocoanut tree

cherāku చెరుకు—sugar-cane

praththichettu ప్రత్తిచెట్టు—cotton plant

ginja గింజ—seed

molaka మొలక—seedling

mokka మొక్క—plant

chettu చెట్టు—tree

komma కొమ్మ—branch

vēru వేరు—root

kāndamu కాండము—trunk

mogga మొగ్గ—bud

āku ఆకు—leaf

poovu పూవు—flower

kāya కాయ—raw fruit

thodima తొడిమ—stem

beradu బెరడు—bark

rēku రేకు—petal

rasamu రసము—juice

Government.

prajalu ప్రజలు
janulu జనులు } —people

janasankhya జనసంఖ్య—population

grāmeeñulu గ్రామీణులు—village folk

nāgarikulu నాగరికులు—citizens

jāthi జాతి—nation

jātheeyatha జాతీయత—nationality

varñamu వర్ణము
kulamu కులము } —caste

mathamu మతము—religion

rājyamu రాజ్యము—kingdom

dēśamu దేశము—country

khandamu ఖండము—continent

ella ఎల్ల—boundary

ennikalu ఎన్నికలు—elections

niyāmakamu నియామకము—appointment

ērpātu ఏర్పాటు—arrangement

rāyabāri రాయబారి—ambassador

vargamu వర్గము—group, class

mandalamu మండలము—district

rājadhāni రాజధాని—presidency, capital (city)

adhyakshudu అధ్యక్షుడు—president; chairman

upādhyakshudu ఉపాధ్యక్షుడు—vice president; vice-chairman.

kāryadarśi కార్యదర్శి—secretary

sahāyakāryadarśi సహాయకార్యదర్శి—Assistant Secretary

samyukthakāryadarśi సంయుక్తకార్యదర్శి—joint secretary.

sabhyudu సభ్యుడు—member

gouravasabhyudu గౌరవసభ్యుడు—honorary member

sabha సభ—council, meeting

Śāsanasabha శాసనసభ-parliament, legislative assembly

rājyāngamu రాజ్యాంగము—constitution

chattamu చేట్టము
Śāsanamu శాసనము } —act

nibandhanalu నిబంధనలు—regulations

niyamamulu నియమములు—rules

upanibandhanalu ఉపనిబంధనలు—bye-laws

theermānamu తీర్మానము—resolution

āya-vyaya-pattika ఆయవ్యయపట్టిక—budget

anchanā అంచనా—estimate

sammathi సమ్మతి—vote; agreement

pannu పన్ను—tax

Śisthu శిస్తు—land-tax

mujarā ముజరా—refund

vārtha వార్త—news

vārthapathrika వార్తపత్రిక—newspaper

rāju రాజు—king

rāṇi రాణి—queen

yuvarāju యువరాజు—prince

manthri మంత్రి—minister

kēndrama కేంద్రము—centre

sthhānikamu స్థానికము—local

rājakumārudu రాజకుమారుడు—king's son, prince

rājakumāri రాజకుమారి—princess, king's daughter

chakravarthi చక్రవర్తి—emperor

simhāsananu సింహాసనము—throne

pattābhishēkamu పట్టాభిషేకము—coronation

Vocations & Professions

vyavasāyamu వ్యవసాయము—agriculture

nāgali వాగలి—plough

rīthu రైతు
vyavasāyadāārudu వ్యవసాయదారుడు } —cultivator, farmer

bhooswāmi భూస్వామి—land-lord

koulu కౌలు—lease

kouludāārudu కౌలుదారుడు—tenant

bāduga బాడుగ—rent

vyāpāramu వ్యాపారము—business

varthakamu వర్తకము—trade

varthakudu వర్తకుడు—merchant

dukāñamu దుకాణము
angadi అంగడి } —shop

angadiveedhi అంగడివీధి—bazar

thōta తోట—garden

thōtapani తోటపని—gardening

chēnu చేను
polamu పొలము } —field, land

gattu గట్టు—bund

kuppa కుప్ప—heap, stack

panta పంట—harvest

thoonika తూనిక—weight

kolatha కొలత—measure

kolathabadda కొలతబద్ద—measure stick

(sari) haddu (సరి) హద్దు—boundary

meṙaka మెఱక—high level

meṙakachēnu మెఱకచేను—dry-land

kādi కాడి—yoke

goddali గొడ్డలి—axe

gaddapāra గడ్డపార
gunapamu గునపము } —crow-bar

kodavali కొడవలి—sickle

eruvu ఎరువు—manure

kanche కంచె—fence

bātu బాటు—weight

gajamu గజము—yard

nēla నేల
matti మట్టి } —earth

sāramu సారము—fertility

sāgu సాగు—cultivation

kaḷḷamu కళ్లము—thrashing floor

pachchika పచ్చిక—grass, pasture

pachchika bayalu పచ్చికబయలు—meadow

pallamu పల్లము—low level

pallapuchēnu పల్లపుచేను—wet land

dhānyamu ధాన్యము—paddy, grain

theege thrāsu తీగె త్రాసు—spring balance

thrāsu త్రాసు
thakkeda తక్కెడ } —balance

mullu ముల్లు—pointer

dande దండె—beam of a balance

niluva నిలువ—balance (of stock etc.)

kāthā కాతా—ledger

chitthā చిఠా—journal

nagadu chitthā నగదు చిఠా—cash book

bāruvaddi బారువడ్డి—simple interest

chakravaddi చక్రవడ్డి—compound interest

dhara ధర—rate

giddangi గిడ్డంగి—store house

sēvakudu సేవకుడు—servant

bānisa బానిస—slave

sanchi సంచి—bag

ādāyamu ఆదాయము
rābadi రాబడి } —income

vyayamu వ్యయము—expenditure

kanki కంకి—ear of corn

kalupu కలుపు—weeds

gāde గాదె—barn

beedu బీడు—waste land

saruku సరుకు—merchandise

rokkamu రొక్కము—cash

appu అప్పు
aruvu అరువు } —loan

varusa వరుస—row

asalu అసలు—principal

vaddi వడ్డి—interest

lekka లెక్క—sum, account

paddu పద్దు—entry

vela వెల—price

vasthuvu వస్తువు—article

gumāsthā గుమాస్తా—clerk

yajamāni యజమాని—master

panivādu పనివాడు—workman

lābhamu లాభము—profit
nashtamu నష్టము—loss
krayamu క్రయము—purchase
vikrayamu విక్రయము—sale
mārakamu మారకము—exchange
dravyamu ద్రవ్యము—money
nāṇemu నాణెము—coin
mādiri మాదిరి—sample
egumathi ఎగుమతి—export
digumathi దిగుమతి—import
ruṇamu ఋణము, **appu** అప్పు } —loan

ruṇadātha ఋణదాత—creditor
ruṇasthhudu ఋణస్థుడు, **bākeedārudu** బాకీదారుడు } —debtor
bēramu బేరము—bargain
patti పట్టి—invoice
pettubadi పెట్టుబడి—investment, capital
bhāgamu భాగము—part
bhāgasthhudu భాగస్థుడు—partner
thākattu తాకట్టు—mortgage
pathramu పత్రము— bond
chellu చెల్లు—re-payment
jama జమ—credit
kharchu ఖర్చు—debit
pechchu పెచ్చు—excess
thachchu తచ్చు, **thaṟugu** తఱుగు } —deficit
tōku టోకు—wholesale
chillara చిల్లర—retail

uththaramu ఉత్తరము—letter
vidudala విడుదల—release
āsthi ఆస్తి—asset
appu అప్పు—liability
sthhirāsthi స్థిరాస్తి—immovable property
charāsthi చరాస్తి—movcable property
prakatana ప్రకటన—advertisement
bayānā బయానా—advance

darjeevādu దర్జీవాడు—tailor

chākali చాకలి—washerman

mangali మంగలి—barber

chithrakārudu చిత్రకారుడు—painter

vaidyudu వైద్యుడు—doctor

nyāyavādi న్యాయవాది—lawyer

jyōthishkudu జ్యోతిష్కుడు—astronomer

kavi కవి—poet

vadrangi వడ్రంగి—carpenter

silpi శిల్పి—architect

thāpee panivādu తాపీ పనివాడు—mason

vantavādu వంటవాడు—cook (male)

vantalakka వంటలక్క—cook (female)

kasāyivādu కసాయివాడు—butcher

pallevādu పల్లెవాడు—fisherman

thōtamāli తోటమాలి—gardener

vētakādu వేటకాడు
bōyavādu బోయవాడు } —hunter

gollavādu గొల్లవాడు—shepherd

pātakādu పాటకాడు—songster

pātakaththe పాటకత్తె—songstress

panikaththe పనికత్తె—servant-maid

ātakādu ఆటకాడు—player

natakudu నటకుడు—actor

nati నటి—actress

thelakavādu తెలకవాడు—oilman

kamsāli కమసాలి—goldsmith

thagarapu panivādu తగరపు పనివాడు—tinman

raSeedu రశీదు—receipt
jābithā జాబితా—list
vruththi వృత్తి—profession
addakamu అద్దకము—dyeing
achchu అచ్చు—print
kammari కమ్మరి—blacksmith
kanchari కంచరి— brass founder
sālevādu సాలెవాడు—weaver
gāradivādu గారడివాడు—juggler
hāsyagādu హాస్యగాడు—buffoon
upādhyāyudu ఉపాధ్యాయుడు—teacher

kachēri కచేరి
kāryālayamu కార్యాలయము } —office

karmāgāramu కర్మాగారము—workshop
yanthramu యంత్రము—machine
yanthrāgāramu యంత్రాగారము—factory
jeethamu జీతము—salary, wages

badi బడి
pāttaSāla పాఠశాల } —school

panthulu పంతులు—teacher
vidyārthhi విద్యార్థి—student (male)
vidyārthhini విద్యార్థిని—student (female)

suththi సుత్తి—hammer
dimma దిమ్మ—anwil
kolimi కొలిమి—furnace
padugu పడుగు—warp
pēka పేక—woof
thrādu త్రాడు—rope
maggamu మగ్గము—loom

nāde నాడె
kande కండె } —shuttle

vala వల—net
era ఎర—prey

pusthakamu పుస్తకము—book
kāgithamu కాగితము—paper
palaka పలక—slate
balapamu బలపము—slate-pencil
kalamu కలము—pen
selavu సెలవు—holiday

pātthamu పాఠము—lesson
adhyāyamu అధ్యాయము—chapter
puta పుట—page
pankthi పంక్తి—line
gadyamu గద్యము—prose
padyamu పద్యము—poetry

anuvādamu అనువాదము—translation

vidyārthhi vēthanamu విద్యార్థి వేతనము—scholarship

seemasunnapu mukka సీమసున్నపు ముక్క—chalk piece

moolamu మూలము—text

arthhamu అర్థము—meaning

thāthparyamu తాత్పర్యము—summary

vyākhyānamu వ్యాఖ్యానము—commentary

nallaballa నల్లబల్ల—black board

charithra చరిత్ర—history

bhoogōlaśāsthramu భూగోళశాస్త్రము—geography

khagōlaśāsthramu ఖగోళశాస్త్రము—astronomy

lekkalu లెక్కలు—mathematics

ankagaṇithamu అంకగణితము—arthmetic

ankamu అంకము—act (of a drama)

anubandhamu అనుబంధము—appendix

sankhya సంఖ్య
anke అంకె } —number

bhāgamu భాగము—part

moththamu మొత్తము—total

koodika కూడిక—addition

theesivētha తీసివేత—subtraction

hechchavētha హెచ్చువేత—multiplication

bhāgahāramu భాగహారము—division

samānamu సమానము—equal

chiththu చిత్తు—rough (draft)

śuddhaprathi శుద్ధప్రతి—fair copy

beejagaṇithamu బీజగణితము—Algebra

rēkhāgaṇithamu రేఖాగణితము—geometry

neethiS̄āsthramu నీతిశాస్త్రము—ethics

prakruthiS̄asthramu ప్రకృతిశాస్త్రము—natural science

vignāṇaS̄asthramu విజ్ఞానశాస్త్రము—science

prāthamikavid̄ya ప్రాథమికవిద్య—elementary education

unnathavid̄ya ఉన్నతవిద్య—higher education

vayōjana vid̄ya వయోజన విద్య—adult education

pareeksha పరీక్ష—examination

praS̄napathramu ప్రశ్నపత్రము—question paper

praS̄na ప్రశ్న—question

samād̄hānamu సమాధానము
javābu జవాబు
} —answer

upōd̄ghāthamu ఉపోద్ఘాతము—preface

vishayasoochika విషయసూచిక—index

thappu తప్పు—error

oppu ఒప్పు—correctness

kal̄a కళ—art

kal̄aS̄āla కళాశాల—college

patamu పటము—map, picture

sangeethamu సంగీతము—music

nāṭakamu నాటకము—drama

rangamu రంగము—scene

Some Useful Adjectives

manchi మంచి—good

chedu చెడు—bad

potti పొట్టి—short

podugu పొడుగు—long

lāvagu లావగు—opulent

sannani సన్నని—lean

d̄alasari దళసరి
d̄attamagu దట్టమగు } —thick

and̄amīna అందమైన—beautiful

and̄aviheenamīna అందవిహీనమైన—ugly

thiyyani తియ్యని—sweet

pullani పుల్లని—sour

chēd̄īna చేదైన—bitter

nindu నిండు—full

vatti వట్టి—empty

uppani ఉప్పని—of a saltish taste

kārapu కారపు—of a pungent taste

suvāsanagala సువాసనగల—of a good smell

d̄urvāsanagala దుర్వాసనగల—of a bad smell

d̄oorapu దూరపు—distant

d̄aggarī దగ్గరి—near

meththani మెత్తని—soft

garukīna గరుకైన—rough

c̄hallanī చల్లని—cold

vēdi వేడి—hot

sunnithamīna సున్నితమైన—delicate

gatti గట్టి—hard

eththīna ఎత్తైన—high

lōthugānunna లోతుగానున్న—low

viśālamagu విశాలమగు—spacious

iṟukagu ఇరుకగు—congested

thelivigala తెలివిగల—clever

thelivilēni తెలివిలేని—stupid

vid̄ēśee విదేశీ—foreign

swad̄ēśee స్వదేశీ—indigenous

viluvagala విలువగల—valuable

velalēni వెలలేని—invaluable

beed̄a బీద
pēd̄a పేద } —poor

bhāgyamugala భాగ్యముగల—rich

thellani తెల్లని—white

nallani నల్లని—black

err̄ani ఎఱ్ఱని—red

pasupu paĉhchani పసుపు పచ్చని—yellow

aku paĉhchani ఆకు పచ్చని—green

neeli నీలి—blue

oodā ఊదా—violet

chithravarñamugala చిత్రవర్ణముగల—multicoloured

r̄āthi రాతి— made of stone

bangārapu బంగారపు— ,, gold

vendi వెండి— ,, silver

inupa ఇనుప— ,, iron

iththadi ఇత్తడి— ,, brass

rāgi రాగి— ,, copper

kanchu కంచు— ,, bronze

thagarapu తగరపు— ,, tin

d̄anthapu దంతపు— ,, ivory

koyya కొయ్య— ,, wood

kāgithapu కాగితపు— ,, paper

ārthhika ఆర్థిక—financial

sāmud̄āyika సాముదాయిక—communal

sāmājika సామాజిక—social

Ihika ఐహిక—wordly

pāralcukika పారలౌకిక—of the other world

bhouthika భౌతిక—physical

thinnani తిన్నని—straight

yōgyamagu యోగ్యము
arhathagala అర్హతగల
arhamagu అర్హము
thagina తగిన
} —fit, matching

Chāla చాల
ekkuva ఎక్కువ
} —much

anni అన్ని—all (number) aa ఆ—that, those

antha అంత—all (quantity) ee ఈ—this, those

kontha కొంత—some (")

konni కొన్ని— ,, (number)

inni ఇన్ని—so many

intha ఇంత—so much

entha ఎంత—how much

enni ఎన్ని—how many

sukhamagu సుఖము—happy

kashtamagu కష్టము—difficult

koladi కొలది
koddi కొద్ది
konchemu కొంచెము
} —a little, few

Some useful Adverbs etc.

thvaragā త్వరగా
thondaragā తొందరగా
vadigā వడిగా
} —swiftly

melliagā మెల్లగా—gently

dooramugā దూరముగా— distantly

daggarāgā దగ్గఱగా—near (ly)
meththagā మెత్తగా—softly
gattigā గట్టిగా—hard (ly)
andamugā అందముగా—beautifully
asahyamugā అసహ్యముగా—ugly
parasparamu పరస్పరము—mutually
ēkagreevamugā ఏకగ్రీవముగా—unanimously
thiyyagā తియ్యగా—sweetly
pullagā పుల్లగా—sourly
chēdugā చేదుగా—bitterly
challagā చల్లగా—coolly
vechchagā వెచ్చగా—warmly
vēdigā వేడిగా—hot
thellagā తెల్లగా—white
nallagā నల్లగా—black
mundugā ముందుగా—before
venukagā వెనుకగా—behind
vadulugā వదులుగా—loose (ly)
biguthugā బిగుతుగా—tightly
thappaka తప్పక—without fail
ālasyamugā ఆలస్యముగా—with delay
pendalakada పెందలకడ—early
eppudunu ఎప్పుడును—always
ventanē వెంటనే—immediately
prasthuthamu ప్రస్తుతము—for the time being

adiyunugāka అదియునుగాక—further, not only that

marala మరల—again

mariyu (nu) మరియు (ను)—and

thappa తప్ప
kāka కాక } —except

thaṟaCchugā తఱచుగా—frequently

aruḍugā అరుదుగా—rarely

mikkili మిక్కిలి
ekkuva ఎక్కువ } —very, greatly

appudē అప్పుడే
idivarakē ఇదివరకే } —already

ḍāḍāpu డాడాపు
sumāru సుమారు
ramārami రమారమి } —almost

appudu అప్పుడు—then

ippudu ఇప్పుడు—now

eppudu ఎప్పుడు—when

akkada అక్కడ—there

ikkada ఇక్కడ—here

ekkada ఎక్కడ—where

enḍuku ఎందుకు—why

etlu ఎట్లు—how

itlu ఇట్లు—in this way

atlu అట్లు—in that way

Chālunu చాలును—enough

ani అని—that (subordinative conjunction of introduction)

poorvamu పూర్వము—once upon a time

eduruga ఎదురుగా—in front of

* *yu* యు, *nu* ను, kooda కూడ—also

tharuvātha తరువాత
anthata అంతట
pimmata పిమ్మట
atupimmata అటుపిమ్మట } —after (wards)

iteevala ఇటీవల—recently

mellagā మెల్లగా—slowly

edathegaka ఎడతెగక
viduvakunda విడువకుండ } —incessantly

māti mātiki మాటి మాటికి—repeatedly

nu ను is added to nouns or pronouns ending in *u*.
yu యు is added to nouns or pronouns ending in letters other than *u*.

sukhamugā సుఖముగా—happily

kashtamugā కష్టముగా—with difficulty

krindata క్రిందట—before, back, ago

sarigā సరిగా—exactly, correctly

ounu ఔను—yes

kādu కాదు—no

lēdu లేదు—not

kāni కాని—but

ēla ఏల—why

ēni ఏని—if

inkanu ఇంకను—still, yet

ayinanu అయినను
ayinappatikini అయినప్పటికిని } —though, even if, never the less, even then

ooraka ఊరక, or oorakanē ఊరకనే—simply—without anything particular

etlayinanu ఎట్లయినను—however

lēka లేక
kāni కాని } — or but

kanuka కనుక
kābatti కాబట్టి } —therefore

ēnā ఏనా—interrogative termination added to a noun or pronoun

ayinachō అయినచో
ayinayedala అయినయెడల } —if

endukanagā ఎందుకనగా
ēlana ఏలన } —because

ēmōyani ఏమోయని—[illegible]

āhā ఆహా!
ōhō ఓహో! } —interjection expressing wonder

hā హా
hathavidhee హతవిధీ } ,, ,, sorrow

mēlu మేలు
mēlu mēlu మేలు మేలు } ,, ,, approval or admiration

kaḍa కద (gaḍa గద)
kaḍā కదా (gaḍā గదా)
kāḍā కాదా (gāḍā గాదా) } -(confirmatory interjection)

Some useful (Verbal) Roots

ChooChu చూచు—see (to*see)

vinu విను—hear

thinu తిను—eat

thrāgu త్రాగు—drink

mringu మ్రింగు—swallow

vāsanaChooChu వాసనచూచు—smell

ruchiChooChu రుచిచూచు—taste

mātalāḍu మాటలాడు—talk

vāgu వాగు—chatter

ālōChinChu ఆలోచించు—think

niśchayinChu నిశ్చయించు—settle, decide

angeekarinChu అంగీకరించు—agree

vichārinChu విచారించు—feel sorry, enquire

duhkhinChu దుఃఖించు—cry

ēḍchu ఏడ్చు—cry aloud

navvu నవ్వు—laugh

---

* add "to" before every meaning.

pâdu పాడు—sing
ādu ఆడు—dance, play
cheppu చెప్పు—tell
anu అను—say
anukonu అనుకొను—think
peelchu పీల్చు—breathe in
thittu తిట్టు—insult
kottu కొట్టు—beat
poojinchu పూజించు—worship
vrāyu వ్రాయు—write
chadūvu చదువు—read
vallinchu వల్లించు—recite

thiraskarinchu తిరస్కరించు—refuse, oppose
edurchu ఎదుర్చు—oppose
deevinchu దీవించు
āseervadinchu ఆశీర్వదించు } —bless
prārththinchu ప్రార్థించు—pray
brathimālu బ్రతిమాలు—request, implore
samthrupthiparachu సంతృప్తిపరచు—satisfy
edipinchu ఏడిపించు—to make one cry
thrupthipadu తృప్తిపడు—to be satisfied
gouravinchu గౌరవించు—honour
sukhapadu సుఖపడు—to be happy
sukhaparachu సుఖపరచు—to make one happy
oopiri viduchu ఊపిరి విడుచు—breathe out
viduchu విడుచు
vadalu వదలు } —release, omit
pattukonu పట్టుకొను—catch
ekku ఎక్కు—climb up
digu దిగు—climb dowh
koorchundu కూర్చుండు—sit
niluchundu నిలుచుండు—stand

lepu లేపు—rouse

pandukonu పండుకొను—lie down

nidrapōvu నిద్రపోవు
nidrinchu నిద్రించు } —to sleep

gurakapettu గురక పెట్టు—snore

kadalu కదలు—move

nadachu నడచు
naduchu నడుచు } —walk

parugeththu పరుగెత్తు—run

padu పడు—fall

padavēyu పడవేయు— to fell

lēchu లేచు—rise up

kadalakunda కదలకుండు—to be steady

vangu వంగు—stoop, bend (intransitive)

vanchu వంచు—to bend (transitive)

mōyu మోయు—carry

ichchu ఇచ్చు—give

theesikonu తీసికొను—take

appichchu అప్పిచ్చు—lend

appu theerchu అప్పు తీర్చు—repay

konu కొను—buy

ammu అమ్ము—sell

dinchu దించు—bring down

eththukonu ఎత్తుకొను—take up

piluchu పిలచు—call

kōpapadu కోపపడు—chide

bedirinchu బెదిరించు—threaten

kshaminchu క్షమించు—forgive

ōdārchu ఓదార్చు—console

kōru కోరు—wish

biginchu బిగించు—tighten

vadaluchēyu వదలుచేయు—loosen

thirigi vachchu తిరిగి వచ్చు—to return (to come back)

thirigi ichchu తిరిగి ఇచ్చు—to return (something)

danchu దంచు
nooru నూరు } —to pound (rice etc)

thrippu త్రిప్పు—to turn (something)

thirugu తిరుగు—wander, turn round;

prayāṇamuchēyu ప్రయాణముచేయు—travel

pōvu పోవు —go

vachchu వచ్చు—come

pondu పొందు—obtain

thechchu తెచ్చు—get

theesikonivaCchu తీసికొనివచ్చే—bring

pāduchēyu పాడుచేయు—spoil

bāguchēyu బాగుచేయు—repair

mōsaginCchu మోసగించే—deceive

nammu నమ్ము—believe

namminCchu నమ్మించే—make one believe

(pra) yathninCchu (ప్ర) యత్నించే—try

sādhinCchu సాధించే—achieve

geluCchu గెలుచే—win

ōdu ఓడు—be defeated

ōdinCchu ఓడించే—defeat

kalupu కలుపు—mix, join, add

vidaDeeyu విడదీయు—separate

visuru విసురు—grind

bhāginCchu భాగించే—divide

koodu కూడు—add

theesivēyu తీసివేయు—subtract

heChCchavēyu హెచ్చువేయు—multiply

naSimpajēyu నశింపజేయు—destroy

puttinCchu పుట్టించే—create

penCchu పెంచే—grow

pōshinCchu పోషించే—maintain, tend

lekkinčhu లెక్కించే—count

veḍaku వెదకు—search

kanugonu కనుగొను—find

thelisikonu తెలిసికొను—know

vivarinčhu వివరించే—explain

thelupu తెలుపు
theliyabarachu తెలియబరచు } —to let one know

kattu కట్టు—bind, tie, build

mudivēyu ముడివేయు—tie

vippu విప్పు—loosen

thōlu తోలు—drive

mēpu మేపు—graze (causative)

mēyu మేయు—graze

mečhčhukonu మెచ్చుకొను—admire

adugu అడుగు
praśninčhu ప్రశ్నించే } —ask

yāčhinčhu యాచించే—beg

sahāyapadu సహాయపడు—help

karāchu కఱచు—bite

pagulagottu పగులగొట్టు—break

mandu మండు—burn

vandu వండు—cook

udikinčhu ఉడికించే—to boil

eguru ఎగురు—fly, jump

kOyu కోయు
tharugu తరుగు } —cut

āgu ఆగు—stop

modalupettu మొదలుపెట్టు
prārambhinchu ప్రారంభించు } —begin

poorthichēyu పూర్తిచేయు—finish

angeekarinchu అంగీకరించు
oppukonu ఒప్పుకొను } —agree

nirākarinchu నిరాకరించు—deny

bayaludēru బయలుదేరు—start

chēru చేరు—reach

vrēlādu వ్రేలాడు—hang

visiginchu విసిగించు—vex

panichēyu పనిచేయు—work, serve

sidhdhamuchēyu సిద్ధముచేయు—prepare

ērpātuchēyu ఏర్పాటుచేయు—arrange

svārichēyu స్వారిచేయు—ride

prakāsinchu ప్రకాశించు—shine

udayinchu ఉదయించు—rise (as the sun)

asthaminchu అస్తమించు—set

rakshinchu రక్షించు
kāpādu కాపాడు } —save

pōgottukonu పోగొట్టుకొను—lose

ērikonu ఏరికొను—select, pick up

thongichoochu తొంగిచూచు—peep

muddu pettukonu ముద్దు పెట్టుకొను—kiss

kougalinchu కౌగలించు—embrace

chēyu చేయు—do, make

nērpu నేర్పు—teach

nērchukonu నేర్చుకొను—learn

dumuku దుముకు—leap

ganthuluvēyu గంతులువేయు—jump

achchuvēyu అచ్చువేయు
mudrinchu ముద్రించు } —print

muttukonu ముట్టుకొను—touch

oopu ఊపు—swing

aṇachu అణచు—suppress

dāgu దాగు—hide (oneself)

dāchu దాచు—hide (a thing)

snānamuchēyu స్నానముచేయు—bathe

eedu ఈదు—swim

agu అగు—become

undu ఉండు—be, stay

pāravēyu పారవేయుthrow

prōguchēyu ప్రోగుచేయు—gather

dātu దాటు—cross

choopu చూపు—show

lāgu లాగు—pull

thrōyu త్రోయు—push

ChuttaChuttu చుట్టచుట్టు—roll

kuttu కుట్టు—sew, sting

oohiṇchu ఊహించు—imagine

gorugu గొరుగు—shave

gruchchu గ్రుచ్చు—prick

pettu పెట్టు—put

koluChu కొలుచే—measure

thooChu తూచే—weigh

jāru జారు—slip

pāthu పాతు—bury

thravvu త్రవ్వు – dig

geeyu గీయు—draw

moqyu మూయు—cover

māru మారు—change (intransitive)

mārchu మార్చు—change (transitive)

mānchu మాన్చు—cure

ālasyamuchēyu ఆలస్యముచేయు—delay

pāru పారు
pravahinChu ప్రవహించే } —flow

brathuku బ్రతుకు—live

ChaChChu చేచే—die

pogadu పొగడు—praise

prēminChu ప్రేమించే—love

nāku నాకు—lick

LETTER-WRITING

Application for a clerk's post

Sree Dhanam & Company Managerugāriki
శ్రీ ధనం అండ్ కంపెనీ మేనేజరుగారికి—

Sikındrābadu
సికింద్రాబాదు

Date 5-8-1951

P. Sivachandrayya vrāsukonna arjee
పి. శివచంద్రయ్య వ్రాసుకొన్న అర్జీ—

ayya,
అయ్యా,

thama kampeneelō konni gumāsthā padavulu khāleegā
తయ కంపెనీలో కొన్ని గుమస్తా పదవులు ఖాళీగా

unnavani thelisi, vānilō oka dānikī nēnu ee ārjeeni
ఉన్నవని తెలిసి. వానిలో ఒక దానికై నేను ఈ అర్జిని

pampukonu chunnānu.
పంపుకొను చున్నాను.

nēnu matriculation varakunu chaduvu konnānu Urdu,
నేను మెట్రిక్యులేషను వరకును చదువు కొన్నాను ఉర్దూ,

Telugu, English, bhāshalalō bāgugā vrāyagalanu, māta-
తెలుగు, ఇంగ్లీషు భాషలలో బాగుగా వ్రాయగలను మాట

lādagalanu. Hindeelō kooda kontha pravēsamu kaladu.
లాడగలను. హిందీలో కూడ కొంత ప్రవేశము కలదు.

lōgada nēnu mā grāmamagu Annampoodilōni Sree Pīsā
లోగడ నేను మా గ్రామమగు అన్నంపూడిలోని శ్రీ పైసా

& Cō., lō gumā:thāga moodu samvathsaramulu panichēsi
అండ్ కో.,లో గుమాస్తాగా మూడు సంవత్సరములు పనిచేసి

yuntini anduchē nāku varthaka vyavahāramulalō manchi
యుంటిని. అందుచే నాకు వర్తక వ్యవహారములలో మంచి

parichayamu kaladu. vāru ichchina yōgyathā pathramunu
పరిచయము కలదు. వారు ఇచ్చిన యోగ్యతా పత్రమును

deeniventapampukonuchunnānu.nāvayassuiruvadiyendlu
దీనివెంట పంపుకొనుచున్నాను. నావయస్సు ఇరువది యేండ్లు.

naku thama kampeneelō gumāsthā pani dayachēyinchi
నాకు తమ కంపెనీలో గుమాస్తా పని దయతెయి చి

nachō thrupthikaramugā panichēyagalanu.
నచో - తృప్తికరముగా వనిచేయగలను.

chiththagimpavalenu,
చిత్తగింపవలెను,

thama vidhēyudu,
తమ విధేయుడు,

P. Sivachandrayya.
పి. శివచంద్రయ్య.

nā chirunāmā
నా చిరునామా :—

C/o. J. Gaṇapathi,
C/o. జె. గణపతి.
Bhāskara Villa
భాస్కర విల్లా
sikindrābādu
సికింద్రాబాదు

(Summary of the body of the letter)

Having come to understand that there are some vacancies of clerical posts in your company, I am applying for one of them.

I have studied upto matriculation and I can read and write well in Urdu, Telugu and English languages. I know Hindi also to some extent.

I worked for three years as a clark in M/s. Pisa & Co. at my native place, Annampoodi. I enclose the testimonial given by them to me.

I can work satisfactorily if you be pleased to favour me with a clerk's post in your company.

Leave Application

Sree Dhanam & Co. Manager gāriki — Sikindrābādu
శ్రీ ధనం అండ్ కో. మేనేజరు గారికి— సికింద్రాబాదు

ayyā! — D. 5-9-1952.
అయ్యా!

rēpu nā kumāruni vivahamu erpātu chēyabadinan-
రేపు నా కుమారుని వివాహము ఏర్పాటు చేయబడినం

duna, dayachēsi nāku nēdu, rēpu, selavu ippinēcha gōru
దున, దయచేసి నాకు నేడు, రేపు, సెలవు ఇప్పించే గోరు

chunnāḍnu.
చేన్నాను.

chiththagimpavalenu,
చిత్తగింపవలెను.

J. Venkōbā Rāo, gumastā.
జె. వెంకోబా రావు, గుమస్తా.

Summary

As my son's marriage is fixed up for tomorrow, I request you to be kind enough to grant me leave for today and tomorrow.

A father's Letter to His son

Chi. Rāmuluku— āSeervachanamulu Rāmavaram
చి. రాములుకు ఆశీర్వచనములు రామవరం

D. 8–9–1952.

ikkada mēmu andaraamunu kshēmamugā unnāmu.
ఇక్కడ మేము అందఱమును క్షేమముగా ఉన్నాము.

—we are all safe here.

neevu akkada kshēmamugā unnāvani thalathunu.
నీవు అక్కడ క్షేమముగా ఉన్నావని తలతును.

—I hope you are doing well there.

neevaddaa nundi uththaramu vachchi nela dāṭinadi.
నీవద్ద నుండి ఉత్తరము వచ్చి నెల దాటినది.

—It is past one month since (the last) letter is received from you.

kaneesamu nelaku okasāri ayinanu neevu thappaka

jābulu vrāyuCHundavalenu.
జాబులు వ్రాయుచుండవలెను.

—you should be writing letters at least once in a month without fail.

SHORT STORIES

cheema--pāvuramu

చీమ—పావురము

The Ant and the Pigeon

oka chettu meeda oka pāvuramu nivasinchuchundenu
ఒక చెట్టు మీద ఒక పావురము నివసించుచుండెను.

—A pigeon was living on a tree

ā chettukrinda unna puttalō oka cheema nivasinchu
ఆ చెట్టుక్రింద ఉన్న పుట్టలో ఒక చీమ నివసించు

chundenu.
చుండెను.

—An ant was living in an ant-hill which was under the tree.

avi rendunu mikkili snēhamu kaligi yundenu.
అవి రెండును మిక్కిలి స్నేహము కలిగి యుండెను.

—They both were very friendly (with each other)

okanādu ā cheema chettu prakkana unna cheruvulō
ఒకనాడు ఆ చీమ చెట్టు ప్రక్కన ఉన్న చెఱువులో

padenu.
పడెను.

—one day the ant fell into the tank beside the tree.

adi pāvuramu choochenu.
అది పావురము చూచెను.

—the pigeon saw it

adi ventanē oka ākunu neetilō cheema d̄aggar̄agā
అది వెంటనే ఒక ఆకును నీటిలో చీమ దగ్గరగా

padavēsenu.
పడవేసెను.

—it threw a leaf immediately into the water near the ant.

cheema ā ākunu pattukoni d̄āni mee d̄iki ekkenu.
చీమ ఆ ఆకును పట్టుకొని దాని మీదికి ఎక్కెను.

—the ant caught hold of the leaf and climbed upon it.

ā āku gāliki nemmad̄igā odduku chērenu.
ఆ ఆకు గాలికి నెమ్మదిగా ఒడ్డుకు చేరెను.

—the leaf gently reached the shore by the wind.

cheema prāñanu rakshimpabadenu.
చీము ప్రాణము రక్షింపబడెను.

—The life of the ant was saved.

mari yokanādu oka vētakādu pāvuramunu guri
మరి యొకనాడు ఒక వేటగాడు పావురమును గురి

Choochi kottanundenu.
చూచి కొట్టనుండెను.

—another day, a hunter was about to shoot the pigeon.

cheema ad̄i Choochenu.
చీము అది చూచెను—the ant saw it.

ventanē ad̄i vāni kāl̄u kar̄achenu.
వెంటనే అది వాని కాలు కరచెను.

—immediately, it bit his leg.

andūvalana vētakāni guri thappi pōyenu.
అందువలన వేటకాని గురి తప్పి పోయెను.

—thereby, the hunter missed his aim.

pāvuramu egiri pōyenu.
పావురము ఎగిరి పోయెను—the pigeon flew away.

dāni prāṅamu rakshimpa badenu.
దాని ప్రాణము రక్షింప బడెను.

—its life was saved.

itlu cheema, pāvuramu thama snēhithamuchē
ఇట్లు చీమ పావురము తమ స్నేహితముచే

okadāni prāṅamu mariyokati kāpāḍi galiginavi.
ఒకదాని ప్రాణము మరియొకటి కాపాడి గలిగినవి.

—thus, the ant and the pigeon were able to save each other's life by their friendship.

Kashtarjithamu
కష్టార్జితము

Hard-earned money

oka bhāgyavanthunaku oka kumārudu undenu.
ఒక భాగ్యవంతునకు ఒక కుమారుడు ఉండెను.

—A rich man had a son.

ā pillavādu dhanamunu anavasaramugā vyayamu-
ఆ పిల్లవాడు ధనమును అనవసరముగా వ్యయము-

chēyuchundena
చేయుచుండెను.

—that boy was spending money unnecessarily.

pillavāni manassunu mārchavalenani thandri enthō
పిల్లవాని మనస్సును మార్చవలెనని తండ్రి ఎంతో

prayathninchenu.
ప్రయత్నించెను.

—The father tried much to change his son's mind.

kāni athani prayathnamanthayu vruḍhā ayyenu.
కాని అతని ప్రయత్నమంతయు వృధా అయ్యెను.

—But all his efforts were in vain.

chivaraku athaniki oka upāyamu thattenu.
చివరకు అతనికి ఒక ఉపాయము తట్టెను.

—He hit upon a plan at last.

athadu thana kumāruni pilichi itlu cheppenu.
అతడు తన కుమారుని పిలిచి ఇట్లు చెప్పెను.

—He called his son and told him thus.

nāyanā, neevu etlayinanu nālugu aṇṇālu sampā-
"నాయనా, నీవు ఎట్లయినను నాలుగు అణాలు సంపా

ḍinchi thechchina chō, nēnu neeku nā āsthi anthayu
డించి తెచ్చిన చో, నేను నీకు నా ఆస్తి అంతయు

ichchi vēsēḍanu."
ఇచ్చి వేసెదను."

—"my dear son, if you will however earn and get
four annas, I will give you all my property."

kumārudu "sare" ani oorilōniki pōyi nālugu aṇṇālu
కుమారుడు "సరె" అని ఊరిలోనికి పోయి నాలుగు అణాలు

sampādinchutakī enthō prayathninchenu.
సంపాదించుట కై ఎంతో ప్రయత్నించెను.

—The son agreed, went into the village and tried to earn four annas.

chāla kashtamu meeda athadu oka kammari vāni
చాల కష్టము మీద అతడు ఒక కమ్మరి వాని
vaddha rōju anthayu kooli chēsi nālugu añālu sampā-
వద్ద రోజు అంతయు కూలి చేసి నాలుగు అణాలు సంపా
dimpa galigenu.
దింప గలిగెను.

—with great difficulty, he could earn four annas by toiling for the whole day under a Blacksmith.

appudu athaniki dhanamu sampādinchuta entha
అప్పుడు అతనికి ధనము సంపాదించుట ఎంత
kashtamō thelisenu.
కష్టమో తెలిసెను.

—Then he understood how difficult it is to earn money.

ventane athadu thana thandrivaddaku pōyi āyana
వెంటనే అతడు తన తండ్రివద్దకు పోయి ఆయన
kālilapī padi, jarigina sangathi cheppi, kshamimpumu ani
కాళ్లపై పడి, జరిగిన సంగతి చెప్పి క్షమింపుము అని
prārthinchenu.
ప్రార్థించెను.

—Immediately he went to his father, fell on his feet, and having told him what had happened, he requested him to forgive him.

thana kumāruni manassu mārinanduku thandri
తన కుమారుని మనస్సు మారినందుకు తండ్రి

migula santhōshinchenu.
మిగుల సంతోషించెను.

—The father was very glad that his son's mind took a favourable turn.

anubhavamunu minchina guruvu lēdu
అనుభవమును మించిన గురువు లేదు

—There is no better teacher than experience.

kōthi—pillulu

కోతి—పిల్లులు

The monkey and the Cats.

okanādu rendu pillulaku oka rottemukka dorakenu.
ఒకనాడు రెండు పిల్లలకు ఒక రొట్టెముక్క దొరకెను.

—One day two cats found a piece of bread.

avi ā rottemukkanu thamalō thāmu panchukonalēka
అవి ఆ రొట్టెముక్కను తమలో తాము పంచుకొనలేక

pōyinavi.
పోయినవి.

—They could not divide that piece of bread between them.

anduchē avi rendunu okadānithō okati pōrādukona
అందుచే అవి రెండును ఒకదానితో ఒకటి పోరాడుకొన

sāgenu.
సాగెను.

—They, therefore, began to quarrel with each other.

appudu oka kōthi akkaḍaku vachchi pillulanu
అప్పుడు ఒక కోతి అక్కడకు వచ్చి పిల్లులను

"sangathi ēmi" ani adigenu.
"సంగతి ఏమి" అని అడిగెను.

—Then, a monkey came there and asked the cats what the matter was.

ā pillulu kōthiki jarigina sangathini cheppi thamaku
ఆ పిల్లులు కోతికి జరిగిన సంగతిని చెప్పి తమకు

nyāyamu kalugajēyavalenu ani ḍānini kōrinavi.
న్యాయము కలుగజేయవలెను అని దానిని కోరినవి.

—The cats told the monkey what had happened and requested it to do justice to them.

anthata ā kōthi ā rottemukkanu theesikoni rendugā
అంతట ఆ కోతి ఆ రొట్టెముక్కను తీసుకొని రెండుగా

viṛichi, oka thrāsulō ā rendu mukkalanu vēsi thoochenu.
విఱిచి, ఒక త్రాసులో ఆ రెండు ముక్కలను వేసి తూచెను.

—Then, the monkey took that piece of bread and breaking it into two pieces, weighed them in a balance.

oka mukka rendava mukkakante konchemu baruvugā
ఒక ముక్క రెండవ ముక్కకంటె కొంచెము బరువుగా

undenu.
ఉండెను.

—one piece was a little heavier than the other.

kābaṭṭi, kōthi baruvugā unna mukkanu thrāsu nundi
కాబట్టి, కోతి బరువుగా ఉన్న ముక్కను త్రాసు నుండి

theesi konchemu koṟiki, marala thrâsulō petti thoochenu.
తీసి కొంచెము కొఱకి, మరల త్రాసులో పెట్టి తూచెను.

—therefore, the monkey took out the heavier piece from the balance and biting off a little bit from it, replaced it in the balance.

ippudu rendava mukka konchemu baruvugâ unnadi
ఇప్పుడు రెండవ ముక్క కొంచెము బరువుగా ఉన్నది

—now, the second piece is a little heavier (than the first.)

kōthi ā rendava mukkanu theesi konchemu koṟiki
కోతి ఆ రెండవ ముక్కను తీసి కొంచెము కొఱకి

thrāsulō pettenu.
త్రాసులో పెట్టెను.

—The monkey took the second piece and replaced it in the balance after bitting a bit off it.

itlu â kōthi ā rendu mukkalanu samânamīnavigâ chēyu
ఇట్లు ఆ కోతి ఆ రెండు ముక్కలను సమానమైనవిగా చేయు

takī koṟiki koṟiki chinnavigâ chēsenu.
టకై కొఱకి కొఱకి చిన్నవిగా చేసెను.

pillulu thâmu chēsina paniki paschâththâpapadi ā
పిల్లులు తాము చేసిన పనికి పశ్చాత్తాపపడి ఆ

migilina mukkalanu thamaku ichchivēyavalenani kōthini
మిగిలిన ముక్కలను తమకు ఇచ్చివేయవలెనని కోతిని

kōrenu.
కోరెను.

—The cats repented for their action and requested the monkey to give back the remaining pieces to them.

â kōthi, "nēnu meekoṟaku enthō śrama padinānu
ఆ కోతి "నేను మీకొఱకు ఎంతో శ్రమ పడినాను

kābatti ee migilina mukkalu nēnē theesikondunu" ani
కాబట్టి ఈ మిగిలిన ముక్కలు నేనే తీసికొందును" అని

cheppi, vānini thinuchu pōyenu.
చెప్పి, వానిని తినుచు పోయెను.

—The monkey said, "I have taken so much trouble for you. Therefore, I will take these remaining pieces (of bread) for myself," and it went away eating them.

neethi :— cheddavārini chēradeeyarādu.
నీతి :— చెడ్డవానిని చేరదీయరాదు.

—Bad people should be kept afar.

Learn Through English

Hindi Through English
Gujarati Through English
Marathi Through English
Bengali Through English
Tamil Through English
Assamese Through English
Punjabi Through English
Malayalam Through English
Telugu Through English
Kannada Through English
Oriya Through English
Urdu Through English
Nepali Through English and Hindi
Arabic Through English and Hindi
French Through English and Hindi
German Through English and Hindi
Spanish Through English
Italian Through English
Russian Through English
Japanese Through English
Arabic for Beginners Through English

Learn Through Hindi

English Through Hindi
Bengali Through Hindi
Gujarati Through Hindi
Kannada Through Hindi
Malayalam Through Hindi
Tamil Through Hindi
Telugu Through Hindi
Bengali-Telugu—Telugu-Bengali

Dictionaries

English—Assamese
English—Gujarati
English—Tamil
English—Malayalam
English—Kannada
English—Telugu
English—Oriya
Marathi—English (Double Colour)
Oriya—Oriya
English—Arabic
English—Nepali
Marathi—English Small Size (Double Colour)
English—English—Hindi
English—English—Gujarati
English—English—Bengali

1. Chemistry Formulae
2. Physics Formulae
3. Maths Formulae
4. Science Formulae
5. Biology Formulae

Read Well Publications

READWELL'S

LEARN TELUGU

IN A MONTH

Two persons knowing no common language are like two statues looking at each other but not developing any familiarity or intimacy. When you are living in one country but speaking and knowing different languages you are like unknown strangers nursing no feeling of togetherness. The most formidable obstacle in uniting India is the language barrier. Even a national language cannot overcome this impediment. Regional languages, which do not accept the supremacy of the national language divide people and tend to give them a separate identity. A nation cannot afford this type of disunity without sacrificing its sovereignty.

Telugu, next to Hindi, is the biggest linguistic unit in India. It is found recorded in the 7th century but it is in the 17th century that it broke out into a literary language. **Readwell's** "Learn Telugu in a Month" is the beginners' password for entering into the ancient and glorious realm of this language. It will help the learners to learn an unknown language through a known language. Let the diversity of languages in India be converged to emotional unity by learning them.

Price : Rs. 45/-

ISBN 81-87782-08-0

9 788187 7820

P8-CJH-977

DESIGN : HEMANT

Readwell Publications

B-8, Rattan Jyoti, 18, Rajendra Place
New Delhi- 110008 (India)